۱۹۲۷ سنه‌سنده جیقمه

اك كوزه‌ل حكايه‌لر

بو كتابده رشاد نوری ، محمود بساری ، آقا كوندوز ، والا نورالدین ، سلامی عزت ، یامی صفا ، عثمان جمال بكلره سعاد دردیسه وشكوفه نهال خانمدك اك كوزه‌ل حكايه‌لری واردر .

استانبول

«رسملی آی» مطبعه‌سی — تورك لیمیتد شركتی

۱۹۲۸

الك كوزەل حكايەلر

بر سنه ظرفنده يوزلرجه حكايه نشر ايديلير . بو حكايەلر بعضاً مجموعەلرده ، بعضاً غزتەلرده انتشار ايدەر ، برقسمى ده اوتو تولور كيدەر. حكايه مراقليلرى بوتون بوحكايەلرى اوقومق اقتدارينى حائز ده كيلدرلر. برانسانك مختلف غزته ومجموعەلرده چيقان حكايەلرى بولوب اوقوماسى ممكن ده كيلدر . ذاتاً برسنه ايچنده نشرايديلن حكايەلرك هپسى ده آرادينمز حكايەلر ده كيلدر. فقط صلاحيتدار برى چيقوب ده سزه بر سنه ظرفنده چيقان بوتون حكايەلرى اوقوسا ، اونلرك الك كوزەللرينى طوپلايارق سزه ويرسه ، او وقت هم بر سنه ايچنده چيقان الك كوزەل حكايەلرى اوقومش ، هم ده كوزيكمزدن قاچمش بعضى كوزەل حكايەلرى بوصورتله اوقومق فرصتنى ألده ايتمش اولورسكز .

ايشته بز قارئلرمزه بو خدمتى ياپديغمزه قانعز .

غزته و مجموعه‌لرده حکایه‌لری انتشار ایدن کزیده حکایه‌جیلریمزه
مراجعت ایتدك ، اونلردن برسنه ظرفنده نشر ایتدکلری حکایه‌لرك
الك کوزه‌للرینی و الك زیاده بکندکلرینی سچوب بزه کوندره‌رمه‌لرینی
رجا ایتدك . بو صورتله سچیلوب آیریلان و حقیقةً کچن برسنه
ایچنده چیقان الك کوزه‌ل حکایه‌لردن عبارت اولان بو حکایه‌لری
بر آرایه جمع ایده‌رك بو اثری وجوده کتیردك .

الك کوزه‌ل حکایه‌لر ، لیسه طلبه‌سنك ادبیات درسلرینه
یاردیم اولمق اوزره اوقومق مجبوریتنده اولدقلری نفیس حکایه‌لری
بر آراده جمع ایدن بر اثردر . بو اثر هر سنه کچن سنه‌نك الك
کوزه‌ل حکایه‌لرینی بر آرایه کتیره‌رك نشر ایدیله‌جکدر. بوصورتله
قارئلر هرسنه چیقاجق اولان « الك کوزه‌ل حکایه‌لر » کتابی آلمقله
ادبیاتمزك شاه اثرلرینی جلد جالنده طوپلامش بولونا جقلردر .

رشاد نوری

بکلك ۱۹۲۷ سنه‌سنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفنده الك اُیی حکایه‌لری
اولدیغی سچیلن حکایه‌لر

غرور

[• رسملی حکایه • مجموعه‌سنده چیقمشدر]

هر آقشام عادت ایتدیکی اوزره اورتالق قارارر کن کوچوك قوواسنی آلمش ، باغچه‌ده‌کی چیچکلرینی صولامغه چیقمشدی .

بش اون دقیقه صوکرا سوقاقدن کچن جلیل ضیا بك پارماقلغك اوکنده دورارق سسله‌ندی :

— بونژور وجیهه خانم ... چوجوقلر ناصل ؟

— تشکر ایدرم... أللریکزی اوپیورلر. سزناصلسکز؟

— بنده اویله ...

کنج قیز خفیفجه قیزارارق دوداغنی ایصیردی . قاشلرینی چاتدی .

جلیل عجله عجله سوزینی اکمال ایتدی :

— یعنی تشکر ایدرم دیمك ایسته‌یورم .

چوجوقلر وجیهه‌نك چوق سودیکی چیچکلردی .

کنج قیز قوجامان بر اورتامجه قوپاردی . پارماقلغك آراسندن جلیل بکه اوزاتدی :

— چیرکین برشی أماده کیشکلك اولور... چیچکلریمك چشیدی مع‌الأسف چوق آز ... هر آقشام عینی شیدن اوصاناجقسکز ؟

— هیچ اویله کورونمه‌یور، حتی بالعکس ..

جلیل چیچکی آلمایور ، اونی کنج قیزك‌أنده سویپور کی یاپه‌رق پارماقلرینه دوقونیوردی .

وجیهه تکرار قوشقولاندی. قاشلری دها زیاده‌چاتیلدی. چیچکی دیوارك اوستنه پراقه‌رق أنی چکدی .

— ناصلسکز یورغونمیسکز ؟ . . باشکز آغریمایوریا انشاالله ؟...

— بالعکس غایت أیی‌یم ...

وجیهه‌نك ، نزاکت ایجابی بوجوابدن ممنون کورونمه‌سی لازمدی . فقط اوبالعکس صومورتدی .

— سز ناصلسکز ؟

— هرزمانکی کبی... أوده تمیزلك یاپدم... یمك پیشیردم. بابام ایچون دیکیش‌دیکدم... یورغونم... برآز باشم آغریپور.

جلیل حیرتله اوکا باقدی . بو نیکبین ، دائما شن کنج قیزك ایلك دفعه یورغونلقدن وباش آغریسندن شکایت‌ایتدیکنی ایشیتیور ، بونی برمقصدله سویله‌دیکنی دوشونه‌مه‌یوردی :

— بوکا چوق تأسف ایتدم . صاقین بو کچیردیککز یکنسق ، أکانجه‌سز حیاتك نتیجه‌سی اولماسین ...

— حیاتمدن چوق ممنون اولدیغمی ظن ایدرم که بیلیورسکز.

انفعالی آرتق آچیقدن آچیقه کوستریپوردی :

— بیلیورم . . . فقط انسان‌ده متادیاً أوده قاپانوب اوطورامازیا... برآز کزمك ، برآز أکلنمك، برآزیاشامق ایسته‌مزمی ؟ بلکه بالکز اودینکزی دوشونیورسکز .. فقط سز ایسترسه‌کز آرقاداشلریکزده اولابیلیر ؟

— نه‌می ؟

— نه یه اویله حیرتله یوزیمه باقیورسکز . . . سزك آرقاداشلریکز اولامازمی ؟

— خایر ...

— نیچون ؟

— سببنی کشف ایتمه‌لیدیکز .

— سز ایضاح ایدیکز .

— بیلیرسکز که بن مغرور برقیزم ... فقر وضرورتنك درجه‌سنی صاقلامغه تنزل ایتمه‌یه‌جك قادار مغرور بر قیزم ... حالی وقتی یرنده انسانلردن آرقاداشم اولاماز ...

— نه یاکلش .. سز اوقادار ظریف ، شن ، تربیه‌لی .. مونس ...

وجیهه تیتیز برحرکتله اونك سوزینی کسدی :

— بن ظریف ، شن الی‌اخره بر قیز اولدیغم ایچون خوشلانیرلر ، آرقاداشلغه قبول ایدرلر دیمك ایسته‌یورسکز دکلی ؟ شوحالده بن اوأولره، اوانسانلرك آراسنه مساوی‌حقلره مالك برانسان ، بر آرقاداش کبی دکل، صرف‌خوشه کیدلدیکی ایچون قبول ایدیلن براکنجه، بردالقاووق کبی کیروب‌چیقاجغم ..

— یاکلش آکلامایکسز .. پاردون ..

وجیهه سوزینك آرقاسنی‌براقارق عینی تیتیزلکله دوام‌ایتدی :

— اهمیتی یوق . . . أوهت کبارلرله آرقاداش اولامام ... چونکه یانلرنده ایکره‌بج بر صیغینتی موقعنده قالیرم ... فقرالرله اولامام .. زیرا غایت أبی بیلیورسکز که هرزمان بویله فقیر اولمادم ... زنکینکن اونلره غایت أبی معامله ایدردم ... فقط شیمدی اقران اوله‌رق آرالرینه قاریشمق ... حاصلی بوده طادسز،طوزسز برشی... هم فقرالنك‌اصل فنالغی‌شوراده‌درکه یاشامق مجبوریتی بویله انسانلردن برچوغی‌ذلیل، سینسی‌یاپیور.

— یوق وجیهه خانم افندی... بن سزه طرز حیاتکزی دکیشدیریکسز دیمه‌دم... یالکز زمن‌زمن برپارچاأکلنمك... مثلا بزغایت أبی ایکی آرقاداش اولدق ... آرا صیرا مثلا سزی برپارچا کزمکه کوتورسم ... کری فکرلی بر أسکی زمان قیزی دکلسکز که بونده برغیر طبیعیلك کوره‌سکز ...

جلیل ضیا بك أیدن أبی‌یه باصان قارانلنه رغماً وجیهه‌نك صاراردیغنی، اضطراب ایله تقلص‌ایتدیکنی کوردی، صوصدی.

کنیج قیزاستخفافکار برخشونتله آغیر آغیر جواب‌ویردی:

— منطقه، مناقشه‌یه صیغار برمسئله اولمادیغی ایچون‌قیصه کسه‌جکم ... بونی بکا سزمی تکلیف ایدییورسکز ؟

— ظن ایدرم بونده سزه قارشی دویدیغم درین حرمته وسه‌مباتی‌یه دوقونور برشی یوق ...

— زجه اهمیتی اولمایابیلیر ... فقط اطرافنزده‌کی‌انسانلرك تلقیسنی بیلیرسکز ... برکنیج قیزه، هم‌ده‌فقیر وباباسنك‌وضعیتی اعتباریله سزه قارشی بورجلی موقعنده اولان برکنیج قیزه‌بویله بر آرقاداشلق تکلیف ایتمك، اونی خلق نظرنده چیرکین بر موقعه دوشورمك ... غریب‌حرمت ، غریب‌سه‌مباتی ...

پارمقلنك دمیرلرینی یاقالایان‌أللری تقلص ایدییور، قارانلغك ایچنده نارین سیلوئه‌تی برهیکل وقاری آلیوردی .

— وجیهه خانم ... رجا ایدرم ... بنم نه‌آدام اولدیغمی بیلیورسکز ... سزه ایضاح ایده‌یم ...

أللك سرت برحرکتیله اونی بنه صوصدوردی :

— سزی ناموسلی، نزیه برانسان بیلدیکم ایچون‌بوقادارینی سویله‌دم ... عکس حالده سکوت ایدر وآرقامی چویریردم .

— أوهت آما بنی چوق فنا موقعده بیراقدیکسز .

جلیل ضیا نادم ومضطرب کورونویوردی . کنج قیزك سینیرلرکده‌کی کرکینلك کچمشدی . کولومسه‌یه‌رك :

— برآز بلکه سرت سویله‌دم ... قصوره باقایکز ... معلوم‌یا بوکیجه برآز خسته‌یم ...

— سز که‌هرزمان اوقدارساده، اوقادار شن، لاقیدسکز.

— ظن ایده‌رم که اصل‌قباحتم‌ده‌بو ... برآز ساده، برآز شن و لاقید کورونولدیمی ظن ایدییورلرکه ...

وجیه بردن‌بره صوصدی :

یکی‌برمناقشه‌یه کیره‌جکز جلیل‌بك ، دیدی ، بونسوار . اونك جوابنی بکله‌مه‌دن آرقاسنی دوندی ، قوشار کبی سرعتله ایچری کیردی .

* * *

لامبایی‌یاقدی ، باباسنك پنجره‌یاسنده‌کی قولتوغنه‌اوطوروب کومولدی . برآز أول باشم آغریییوردیدیکی یالاندی . فقط شیمدی حقیقةً شاقاقلری برمنکنه ایچنده صیقیلیور کیبدی . کندی کندینه :

— جلیل ضیابکی‌ده آکلادق ، ایناندیغمز انسانلر تکر تکر ده‌وریلوب کیدییور .. غالبا یربوزنده ناموسلی تك‌انسان بولامایاجغز ، دییوردی . قارانلقده ساعتك‌منتظم‌طیقیردیسندن

باشقاسس یوقدی . باباسی کیم‌بیلیر نه فاجده کله‌جکدی . وجیه‌نك نادر أمیدسزلك ساعتلرندن بریدی . اودادە دالغالانان خفیف آقشام ایشیقلرینی بیله فضله بولدی . باشنی آرقایه چویردی ، کوزلری قولتوغك قادیفه‌سیله قاپاندی . دوشونمکه باشلادی .

أوەت بواونك ایچون الك سیاه رامیدسزلك کیجه‌سیدی. مع‌مافیه جلیل ضیا بك حقنده صوك حکمنی ویرەمیوردی .

حیاتی برسینه‌ما شریدی کبی کوزینك اوکندن کچدی . أولا آننه‌سنی کوردی. مغرور و حاکم برقادینیدی. أبی، فقط برآز ذوقنه دوشکون ، ارادەسز بر آدام اولان قوجاسنی بر چوجوق کبی اداره ایتمشدی. کنج بریاشده قضایه بکزەمه‌ین برخسته‌لقله ئولوب کیتمشدی . بو ئولوم قوجاسی شوکت بك ایچون برفلاکت اولمشدی. ألنده‌کی ثروتی اداره ایده‌مه‌مش، بورسه اویونلرینه کیرمش، قومار اوینامش، حاصلی اوچ درت سنه ایچنده نه‌سی وار نه‌سی یوقسه آلتندن کیروب اوستندن چیقمشدی. بو فلاکتك آلتندن قالقاجق بر آدام دکلدی. یا سورونه‌جك، یا أولەنه‌جکدی. فقط برکت‌ویرسین که آننه‌سنك ئولومی زمانده هنوزبرچوجوق اولان وجیه بوافلاس کوننه قدربویومش ، اونك کبی عقللی وارادەلی برانسان اولمشدی . تجربه‌سزلکنه رغماً نومید اولمادی . باباسنی بر ایش بولمغه

تشـويق ايتدى . شوكت بك أولا بر بانقه‌يه كيره‌رك ايكى سنه چاليشدى . صوكرا دولتونجه بر معاشـله بر توتون شركتنه قاصه‌دار اولدى .

كورمش كچيرمش بر أسكى سفيهه بوايشلرك چوق سفيلانه ويوروجى كورونمه‌مه‌سنه امكان يوقدى. فقط قيزى اونى متمادياً تشويق وتسلى ايديبوردى. صوكرا اونى أسكى حياتى آراتماياجق قدر أيى ياشاتمانك چاره‌سنى بولمشدى .

آچيقلق بريرده اهميتسز ركيرا ايله طوتدقدرى مينى مينى أوى ـ أسكى قوناقلرندن قورتولمش بش اون پارچا اشيا ايله ـ دوشه‌يوب سوسله‌مش، اوكا همان همان كبار بريازأوى منظره‌سى ويرمشدى .

شوكت بك آقشاملرى ايشندن دوندىكى وقت كوزه‌ل چيچكلرله سوسلو كوچوك بر بانچه‌يه كيريبور ، نشئه وبهار ايله دولو بر كنج قيز طرفندن قارشيلانيور ، صوفراسنك چيچكلرينه قدر هيچ برشيئى اهمال ايدلمه‌مش بر اوداده كوله أكلنه يمكنى بيوردى .

فقط نه‌دنسه صوك زمانلرده شوكت بكده بعض يأس وعصبيت علامتلرى به‌ليرمشدى. آقشاملرى أوينه كچ دونويور، حتى قيزينى كيجه ياريلرينه قدر بكله‌تديكى اولويوردى .

وجيهه برقاچ دفعه بو تبدلك سببنى اوكرەنمك ، ممكنسه

برچاره آرامق ايسته‌مشدى. فقط شوكت بك آچيق برجواب ويرمه‌مش، خسته‌لقدن ، يورغونلقدن ، عكسى تصادفلردن بحث ايتمشدى. بللى كه يالان سويله‌يور وأوزولويوردى . وجيهه بونى آكلادينى ايچون بك فضله اوسته وارمنه جسارت ايده‌مه‌مشدى. شيمديلك وقوعاتى بكله‌مك لازمدى . سبب نه‌ايسه أليت ميدانه چيقاردى .

هايدى باباسنده‌كى عصبيت بردرجه‌يه قادار طبيعى كورولسون. يا جليل ضيا بكه نه اولمشدى ؟

كنج قيز قارانلقده دوشونوركن باباسنده‌كى ده كيشكلك ايله جليل ضيا بكك صوك وضعيتى آراسنده مبهم بر مناسبت كوربيور ، متأثر اولويوردى .

جليل باباسنك بولوندينى توتون شركتنك مديرى ايدى . بر ايش آدامندن زياده بر صنعتكاره بكزه‌ين اينجه ، كبار وبر آز محجوب بركنجدى .

شوكت بك اوچ آى اول خسته اولمش، برقاچ كون شركته كيده‌مه‌مشدى . جليل بك هم اونك خاطرينى صورمق ، هم آيلغنى كوتورمك ايچون بر آقشام أولرينه اوغرامشدى . وجيهه ايله اوزون اوزون قونوشمشلردى .

نه‌دنسه او كوندن صوكرا جليل ضيا بكك آياغى بوسمته بك آليشمشدى. همان هر آقشام اوستى شوكت بكك قاپيسندن

كچيور ، باغچه رمقلغنك اوكنده اوچ بش دقيقه دورارق وجيهه ايله قونوشويوردى .

— ايشلر بى فنا حالده يورويور ... آقشامه دوغرو بر يارم ساعت آغريسى كليور ... آچيق هواده برآز دولاشمادقجه كچمه يور .

ايكيسى‌ده اينانمادقلرى حالده او هر آقشام بويالانى تكرار ايديور ، كنج قيز كولومسه‌يه‌رك ديكله‌يوردى .

جليل ضيا بو غيرتلى ، شن ومغرور كنج قيزى چوق بكنيوردى. وجيهه‌ده بالخاصه اونك نزاكت وايجه‌لكلى تقدير ايديوردى .

جليل فضله اوله‌رق چوق صايغيلى بر آدامدى . برآقشام وجيهه اوكا آچيلدق اوزره اولان بر نادیده چيچكدن بحث ايتمش، اونك كوستردیكى مراق اوزرينه «بويورو كزكوريكز» ديه قاپيسنى آچمشدى . فقط جليل اونك يالكز اولديغنى كوره‌رك ايچرى كيرمكدن چكينمش خفيفجه قيزارارق :

— مساعده ايدرسه‌كز شيمدى كوره‌يم ... بم ايچون برسورپريز اولسون ... دها أيى ، ديمشدى .

وجيهه « صاقين حركتمه ياكلش معنا ويرمش، كندينى بهانه ايله باغچه‌يه دعوت ايتديكمى ظن ايتمش اولماسين » ديه كونلرجه اوزولمشدى .

ايشته بو چوق صايغيلى آدام بر زماندن برى طورنى دكيشديرمكه ، اوكا قارشى لاابالى وضعيتلر آلمغه ، غريب سوزلر سويله‌مكه باشلايوردى. وجيهه اوكيجه برقرار ويردى. آرتق آقشام اوستلرى باغچه‌يه چيقمياجق ، جليل ضيا بكله قونوشمياجقدى . زنكين انسانلرك بعض تحف فكرلرى اولوردى . احتمال بوجليل ضيا بك‌ده اونك كيزلى برمقصدله كنديسنه التفات ايتمه‌سندن شبهه‌له‌نيوردى .

وجيهه كنديه ويرديكى سوزده درت كون دوردى. دهاده دوراجقدى. فقط برآقشام ...

*
* *

برآقشام ـ باباسى آرتق كيجه ياريسنده كله‌يه عادت‌ايتديكى ايچون ـ كندى كنديه يمك ييوردى . قاپى چالندى . جليل بك كلدى :

— سزى باغچه‌ده كوره‌مه‌يورم.. مراق ايتدم، دبدى.

او برآز صوئوق جواب ويردى :

— تشكرايدرم... برشيئم يوق ... بعض ايشلرم واردى.

— مساعده ايدرميسكز برآز كيره‌يم ؟

وجيهه‌حيرتله‌اونك يوزينه‌باقدى. بوحركته معناويره‌ميورى. مع‌مافيه قورقويور كبى كورونمك عزت نفسنه دوقوندى .

«بویورك» دیدی، اونی باباسنك قاپی یانده‌کی کوچوك اوداسنه آلدی . جلیل بکده غریب بر نشئه و هیجان واردی . وجیهه اونك سرخوش اولدیغنی فرق ایتدی . کنج آدامده‌کی بویوك تبدل بوتون چیر کینلکیله میدانه چیقیوردی . باباسنك قولتوغنه کوستاخ برطرزده اوطورمش ، باجاقلرینی یاتار کبی اوزاتمش آچیق ولاابالی شیلر سویله‌یور ، وجیهه‌نك حیرت و عصبیتله دقت ایتمه‌یوردی. ذوقدن ، اکلنجه‌دن ، یاشامق حقندن ودها باشقه‌شیلردن خفیف برلسانله بحث‌ایتدکدن صوکرا کوستاخلغی ارتدیردی . کنج قیزی بیله کندن یاقالایارق اوپمك ایستدی . اونك خفیف و نانکور بر بابا ایچون حیاتی زیان ایتمه‌سنه آجیدیغنی آکلاتدی .

وجیهه فضله قورولمش بر زنبرك شدتیله بوشاندی . جلیل ضیا بکی حقارتله أوندن قوغدی .

*
* *

آرادن اوچ کون کچمشدی .

جلیل ضیا بر کیجه آپارتمانده یالکزدی . کوندوز چوق یورولمش اولدیغی ایچون یاتمنه حاضرلانیوردی . قاپی چالیندی. بر کنج خانمك کندیسنی کورمك ایستدیکنی خبر ویردیلر . بکار و یالکز برآدام اولدیغی حالده ماجرا پرست دکلدی . بو

ساعتده أوینه کلمکه جسارت ایده‌جك درجه‌ده طانیدیغی بر قادین‌ده‌یوقدی. تکرار کینه‌رك قبول‌اودانسنه کیردی. قارشیسنده وجیهه‌یی کوردی . شاشقینلقدن دیلی طوتولدی . کوزلرینه اینانامایور ، قاپینك اوکنده دورارق حیرتله اوکا باقیوردی.

وجیهه مانطوسنی چیقارمش ، باشنی چوزمشدی . آینانك قارشیسنده صاچلرینی دوزه‌تیوردی. کولومسه‌یه‌رك جلیل ضیایه دوغرو یورودی. غریب برتکلیفسزلکله اونك الرینی طوتدی.

ــ حیرت ایدیورسکز دکلمی ؟

ــ ! ! ! ؟ ؟ ؟

نازك واوپناق طورلر، سریع کلمه‌لرله سوزینه دوام ایتدی :

ــ کچن آقشام بکا لزومندن فضله التفات ایتدیکز . سزه فوق‌العاده قابا برمقابله‌ده بولوندم. عفوایدیکز، بن‌عصبی برقیزم. ساعتم ساعتمه اویماز . صوکرادن اوزون اوزون دوشوندم . حرکتمی پك مناسبتسز بولدم . سزه ترضیه ویرمکه کلدم . بنی عفو ایده‌جکسکز دکلمی ؟

جلیل ضیا حالا کندینه کله‌میور :

ــ استغفرالله وجیهه خانم.. فقط جداً آکلایامیورم، دیه ککه‌له‌یوردی .

ــ بو کیجه نه‌قادار قورقاقسکز... نره‌ده او کچن کیجه‌کی کوزه‌ل جسارتکز؟.. عادتا همان کیتمه‌می بکله‌یور کیبسکز . .

فقط بنم هیچ‌اویله برنیتم یوق . . . نه‌قادار صیجاق .. پنجره‌لری آچامازمی‌یز ؟

یاناقلری قیرمیزیدی . کوزلرنده غریب بر پاریلتی واردی . پنجره‌یه یورودی، پرده‌لری آچدی، فقط صوکرا تکرارقاپادی:

— قارشی پنجره‌ده ایشیق وار... کورەن اولور .

— اهمیتی یوق .

— هم بویله قاپالی پنجره‌لر صمیمیتی داها زیاده آرتدیرر.. سز نه‌یه اوقادار نشئه‌سزسکز جلیل بك . . . بندن عبرت آلمایورمیسکز ؟

کندینی بر قاناپه‌یه آتدی ، کوزلرندن یاش کله‌رك کولمکه باشلادی :

— برآز یاقلاشیکز لطفاً... ویله قارشیمه...داهاأیسی یانمه . . . بیلیورمیسکز، بن بو کیجه دهشت برشی یاپدم . . . بابامك قونیاقلرینی ایچدم .. فناحالده اوشویوردم‌ده ... کرچه هنوز یازآیلری ایچنده صایبلیرز آما... قونیاق نه کوزل‌شی. قوزوم جلیل بك ... سزده قونیاق بولونمازمی ؟

— ! ! ! !

— بنم ایچون اوقادار مهم دکل آما . . . سزك چاتقین وشاشقین چهره‌کزك مطلقا ده کیشمه‌سی لازم... رجاایده‌رم ، قونیاق بولدوروکز ... مع‌مافیه باشقا ایچکی‌ده اولابیلیر . . . ویسکی ... آمه‌ر... آپسه‌نت . . اسملرینی‌ده بیلمم که...

جلیل ضیا یاواش یاواش کندینی طوپلامشدی :

— نه‌کز وار وجیهه خانم ؟ دیدی ، سز بر آزراحتسز کورونیورسکز ...

کنج قیز اونك جواب ویرمه‌ـنه میدان براقادی ، بردن بره قولنی بوینه دولادی ، یاناغنی یاناغنه یاقلاشدیردی :

— ریاکارلغه نه‌لزوم وار؟.. آچیق حرکت‌ایده‌لم ... بنی ایسته‌یوردیکز... کلدم... بوکیجه‌سزکله‌برابرم... نه‌یه‌قونیاق کتیرتمه‌یورسکز ؟

جلیل ضیا برروٴیا ایچنده کیبدی. کنج قیزك بوغارجه‌سنه صیقان قوللری، یاناغنك اوستنده آتش کبی یانان یاناغی اونی اك شدتلی ایچکیلردن زیاده سرخوش ایدییوردی . یاواش یاواش کندینی قایب ایتمکله باشلادی. ذهننده دوشونمك‌قدرتی قالمادی . آرتق نه‌بوکنج قیزك حالنده‌کی غرابتی فرق ایتدی؛ نه‌کوزلرنده‌کی غریب آتشی کوردی .

جلیل ضیا وجیهه‌نك قوللرنده آتش و چیلغینلقله دولو بر عشق کیجه‌سی کچیردی، صباحه دوغرو بیتاب دوشدی،اونك قوجاغنده اویویاقالدی . اویاندیغی زمان اوکله اولمشدی .

وجیهه ایرکندن کیتمشدی . یالکز آینانك اوکنده بر طاراغی دورویوردی . بوطاراق اولماسه جلیل ضیا کندینی بر رؤیادن اویانمش صاناجقدی .

اوکون چالیشامادی . اوکیجه ، ایرتسی کیجه غیراختیاری وجیهه‌یی بکلدی . اوچونجی کون بوروسنده شوکت بکك بر مکتوبنی بولدی . اختیار مأمور احوال صحیه‌سی دولاییسیله مؤسسه‌دن آیرلمغه مجبور قالدیغنی سویله‌یوردی .

جلیل ضیا اوآقشام شوکت بکك أوینه اوغرادی ، فقط قاپی‌یی قاپالی ؛ پنجره‌لری سیم سیاه بولدی .

وجیهه برکون أول باباسیله برابر شهری ترك ایتمشدی .

۳

جلیل ضیا وقعه‌یی کندی کندینه شویله ایضاح ایدییوردی :

— خفیف برآخر زمان قیزی ... أولا کندینی آغیر صاتمق ایستدی . طوتدورامادی . بکا قارشی برضعف ... حتی ضعف بیله دکل ... ساده‌جه بر آرزوسی واردی .. باباسی باشقه بر مملکته کیتمکه قرار ویرنجه بو قاپریسی تطمینه قرار ویردی ... هرحالده چوق خوش برکیجه کچیردك ...

جلیل‌ضیا بك وجیهه‌دن برخبرآلامامشدی . معمافیه اونی آرایوب صوروشدورمق ایچون بر سبب‌ده بوقدی . بو کنج قیز اونی چوق فجیع بر خیال انکسارینه اوغراتمشدی . برزمانلر اونی نه قادار باشقه بر انسان ظن ایدەر ، نه بویوك بر خرمتله سوەردی . حالبوکه او کیجه عادی بر سوقاق

قادینی کبی کندی آیاغیله أوینه کلمش ، نه‌اخلاقده برمخلوق اولدیغنی کوسترمشدی . هرحالده بوقیز آرامغه ، دوشونمکه ده‌کر برشی دکلدی . معمافیه آرادن آیلر کچدیکی حالده نه بو خفیف کنج قیزی ، نه اوکیجه‌یی بردرلو عقلندن چیقارامایودی .

جلیل محزون ، دالغین ، تیتیز بر آدام اولدی . حیاتدن ذوق آلامامغه باشلادی . بونی اولا برکیچی‌خسته‌لق صاندی . صوکرا متمادیاً دوشوندیکی بوکیجه ایله بوخسته‌لق آراسنده برمناسبت کوردی . وجیهه‌یی ده‌لیجه‌سنه سودیکنی کندی کندیسنه اعتراف ایتدی . بواعترافدن صوکرا آرتق برنده دورامادی . اوزون تحقیقاتلردن صوکرا وجیهه‌نك ولایتلردن برنده بربانقه کاتبه‌سی اولدیغنی ، باباسنك وفات ایتدیکنی ، کندی کندینه یاشادیغنی اوکرەندی وآرقاسندن کیتدی .

§

— وجیهه خانم سزمیسکز ؟ نه‌غریب تصادف ... برایش ایچون ایکی کوندن‌بری بوراده بولونویورم .. سزی کورونجه شاشیردم .

جلیل ضیا اوکا بوراده راست کلدیکنه حیرت ایتمش کورونیور ، ساکن ولاقید برطورله سوز سویله‌یوردی .

فقط چهره‌سی قورقونج برصاریلق آلمشدی . کندیسنی برپارچه براقیرسه برصیتما نوبتی ایچنده کبی تیتره‌یه‌جکنی ، دیشلرینك بربرینه چارپاجغنی حس ایدییوردی . بوکنج قیزی نه‌درجه سودیکنی هیچ برزمان بوقادار قوتله آکلامامشدی .

وجیهه ماضیی تمامیله عقلندن سیلوب چیقارمش کبی ساکن و صوئوق جواب ویردی :

— أوه‌ت دوقوز آیدن بری بوراده مأمورم .

قونوشمغه دوام ایتدیلر . جلیل ضیا اونك حیاتنه دائر سؤاللر صوردی .

وجیهه عینی صوئوق رسمیتله قیصه‌جوابلرویردی . باباسنك ئولدیکنی ، کندیسنك فقیرانه ، تمیز و اولدقجه مسعود برحیات کچیردیکنی سویلدی . بونلری آکلاتیرکن دفترلر ، حسابلرله مشغول‌اولویور ، بوقونوشمانك برآن‌أولده کیشمه‌سنی ایسترکبی کورونیوردی .

جلیل آرتق کندینی‌ضبط‌ایده‌مدی .. هیجانی کیزله‌یه‌مدیکی برسسله :

— اوکیجه‌یی هیچ‌می‌خاطرلامایورسکزوجیهه‌خانم؟ دیدی.

کنج قیز خفیفجه قاشلرینی چاتدی :

— اوکیجه‌ده‌بن‌خاطرلانمغه ده‌کربرخصوصیت کورمیورم.

— نه‌سویله‌یورسکز ؟ بکا اومولمایاجق قادارکوزه‌ل برروٴیا

کوستردیکز ... بویوك برعشق دکلسه بیله هرحالده بکا قارشی برکوچوك میلکز واردی . بویله اولماسه اوقادار قولایلقله کندیکزی قوللریمه آتارمیدیکز ؟ نیچون بردن بره اورتادن قایب اولدیکز ؟ بن او کوزه‌ل کیجه‌یه بکزه‌ر برچوق کیجه‌لر کچیره‌جکمزی امید ایدییوردم .

وجیهه بیلکلرینی ماصایه دایامش ، کوزلرنده وقور برکین ایله ، جلیل ضیایه باقیوردی . دوداقلرنده آجی برتبسمله آغیر آغیر جواب ویردی :

— برزمانلر سزه قارشی ایچمده برمیل اویاندی ... بونی انکار ایده‌م ، فقط اوزمان سزی أبی طانیمامشدم .

— نه‌دیمك ایسته‌دیکزی ...

کنج‌قیز ألنك برحرکتیله اونی‌صوصدورارق دوام‌ایتدی:

— مساعده ایدیکز . بکا اولا چوق حرمتله معامله ایدییوردیکز .. صوکرا بردن بره طوریکز ده کیشدی .. برکیجه بکا عادی بر سوقاق‌قادینی معامله‌سی ایتدیکز .. عصیان ایتدم ، سزه قاپی‌یی کوستردم .. ایرته‌سی کون بابامدن‌حقیقتی اوکره‌ندم.. بابام امنیتکزی سوءاستعمال ایتمش .. قاصه کزدن پاراچالمش .. اولا اونی محکمه‌یه‌ویرمك ایسته‌مشکز.. صوکرا واز کچه‌رك عفو ایتمشکز .. مروت و انسانیتکز سایه‌سنده بومسئله‌ده قاپانمش .. فقط بن‌ده ، بابام‌ده بردن‌بره کوزو کزده

الك عادی انسانلر منزله‌سنه دوشمشز . . اوكيجه‌كی معامله كز بزی آرتق حرمته لايق انسانلر عد ايتمه‌يشكزدن ايلری كليورمش ... بونی اوكرمنجه سزده بنم كوزمدن دوشديكز. ياپديغی‌برانسانلغه قارشی بركنج قيزك حيثيت وناموسنی‌ايسته‌مك حقنی كندنده كورمن برآدامديكز . بوقادار كوچوك برانسانه بورجلی قالامازدم . چيلغين غرورم بوكا مساعد دكلدی . بناءً عليه أويكزه كلدم ، بورجمی اوده‌دم . صباحه دوغرو برباقيمه ناموسسز ، فقط كنديمه كوره بورجنی اوده‌مش برآدامك آچيق آلنی و خفيفلكيله قاپيكزدن جيقدم . . . ظن ايدرسه‌م بربريمزله آلوب ويره‌جكمز قالمادی . اوغورلر اولسون افندم .

§

جليل ضيا هفته‌لرجه اوغراشدقدن صوكرا وجيهه‌يی زوجه‌سی اولمغه راضی ايتدی .

باشقه‌سنك أيله

[« رسملی‌آی » مجموعه‌سنده چيقمشدر]

بوقسور وهيب آلمانيادن مملكتنه عودتنك اوچونجی كونی اينجه ، بوزوق برقادين يازيسيله يازلمش شو مكتوبی آلدی :

« روحم سوكيلم ،

بريابانجينك سزه بويله خطاب ايتمه‌سنه حيرت ايده‌جكسكز، فقط بن‌سزك يابانجيكز دكلم . چهره‌می بلكه خاطرلامازسكز . هم‌ده ناصل عقلكزده قالابيليردی؟ آرادن تام اون سنه‌گچدی. سز اوقت بر مكتب چوجوغيديكز . بن‌ده اوقت مكتبه گيدن مينی مينی بر قيزدم . سزی اوزاقدن اوزاغه سه‌وردم . انسان ايلك‌عشقنی اونوتماز ، ديرلر .مكر نه‌دوغرو سوُزمش.. آرادن گچن سنه‌لر سزی بكا اونوتدورمادی . بالعكس عشقم آرتدقجه آرتدی . ايكی‌دفعه أوله‌ندم ، بدبخت اولدم ... شيمدی يالكز و سربست ياشايورم . طالعی ده‌نه‌ديكم ايچون آرتق

بردها كيمسه ايله أوله‌مه‌مكه عزم وار ، كوكلك ايسته‌ديكيله ياشاياجغم . « كوكلك ايسته‌ديكيله » ديبورم أما ، سزدن باشقه كيمسه‌جكلرى ايسته‌ديكم ، دوشوندیكم يوق كه . . آه وهيب بك ، سز بنم اوستمده‌كى تأثيريكزى دنياده تخمين ايده‌مزسكز. آلمانياده‌كى موفقيتلريكزى خبر آليور و افتخار ايديبوردم . ايكى كون أول مملكته كلديككزى‌ده طبيعى غزته‌لرده اوقودم . قلبمده‌كى آتش بردن‌بره آله‌وله‌ندى . درحال قرارىمى‌ويردم. سزى محقق كورمه‌لى‌يم . پرشنبه آقشامى « شعله » تياتروسنده اون سكز نومرولى لوجه‌ده‌يم . سزده ياننده‌كى اون يدى نومرويه كليرسكز. اون يدى‌يى اووقته قادار بلكه باشقه‌سنه صاتارلردىيه احتياطاً قاپاتدم . بيلتى لفاً كوندريبورم . طبيعى ياليكز اوله‌رق كليرسكز . بر قادينك كندى كندينه تياترويه كلمه‌سى جائز اولامياجغى ايچون بابامك أسكى اوشاقلرندن عارف آغابى يانمه آلاجغم . عارف آغا تميز قيافتلى ، صاف بر آداميمزدر. بللى ايتمه‌دن لاقيردى سويلرسكز . بن دونوب جواب ويرمزسه‌م قصورىباقمايكز. چونكه اطرافدن كورولمك ايشيمه كلمز . عارف آغادن اوقادار چكينمه‌يه حاجت يوقدر . مع‌مافيه نه‌قدر اولسه أسكى آدام ، بعضاً طوتاراغى طوتار ، عكسيلك ايتمكه قالقار . بويله برشى اولديغى حالده ياواشجه ديشارى چاغيرىرسكز . أنله بر ليرا صيقيشديرىرسكز .

« قصوره باقما عارف آغا . اكرديشارى چيقديغمز زمان ى نجميه خانمله بر پارچه ياليكز بيراقيرسه‌ك بر كاغد دها وار » ديرسكز . اوسرت عارف آغا قوزو كبى يوموشار . بويله‌جه عارف آغابى‌باشمزدن‌صاوارو‌سز كله بر مهتاب كزينتيسى‌ياپارز.

بوكيجه‌نك سعادتى دوشوندكجه چيلديريبورم . أمينم كه سزده اونى اونوتامايا‌جقسكز . كندى حسابمه هيچ بر ادعاده بولونمغه جسارتم يوق . فقط بكا استانبولك اك كوزه‌ل قادينى ديبورلر . ايلك باقيشده بلكه سزده اونلره حق ويريرسكز . سنه‌لردنبرى قلبمده بيريكن بوتون هجرانلره نهايت ويره‌جك او كوزه‌ل كيجه‌يه انتظاراً سزى كمال اشتياقله ... سلاملارم.»

نجميه

بوقسور وهيب بو مكتوبى أللنده أويروب چويريور ، تكرار تكرار اوقوبوردى . بونه خاطر وخياله كلمز بر ماجرا ايدى . سنه‌لردن برى اك بويوك بر عشقله سه‌ويلمشدى‌ده خبرى اولامامشدى . بو نجميه خانمك سويله‌دكلرى عجبا دوغرىميدى؟ صاحيدن‌اون سنه كنديسنى چيلغنجه‌سومشميدى؟ نه‌شكلده ، نه‌سويه‌ده ، نه‌اخلاقده بر قادينمدى؟ تأمين ايتديكى قدار كوزه‌لميدى ؟ اودرجه اولماسه بيله هرحالده‌خوش برشى اولاجقدى. ياظن ايتديكى كبى دكل‌ده عادى بر ماجرا قادينى ايسه . . .

بوقسور اوموزلرينى سيلكدى :

— اويله‌ده اولسه نه‌چيقار ، ديدى . صيرتمده يومورطه كوفه‌سى يوقيا ... كوزوم طوتمازسه صويشير كيده‌رم . هر حالده قاچيريلاجق فرصت دكل ...

§

پرشنبه آقشامى بوقسور وهيب تياتروية ايركن كلدى . لوجه‌لرك اكثريسى كبى اون سكز نومروده بوشدى . برقاچ دقيقه‌ده برساعتنه باقه‌رق مجهول سوكيلى بكله‌مكه باشلادى .

پرده آچيلاجغنه ياقين اون سكزك قاپيسى آچيلدى . ايچرى‌يه ايكى شيشمان حبش قادين كيردى . وهيب كندى كندينه « ايواه ، ديدى ، بر آلايه قربان اولدق . » درحال شاپقاسنى آلدى ، چيقيوردى . فقط لوجه قاپيسنك اوكنده مينى مينى بويلى ، چارپيق بويونلى ، قارا ، قورى بر كنج كوردى ، حدتله لوجه مأمورينه چيقيشيوردى :

— خانمارى ياكلش لوجه‌يه آلدك . . . اون سكز باشقه‌لرينكدى . . . صاحبارى شيمدى كله‌جكلر... شته كليورلر...

چارپيق بويونلى كنج مرديوه‌نارى چيقان بر قادينله بر ارككى كوستردى و ايضاح ايدلز برشكلده قاچوب كيتدى .

بوقسور وهيب تكرار لوجه‌يه كيردى ، قاپيى قاپادى . دليقانلينك حقى واردى . حبشلر حقيقةً ياكلش لوجه‌يه كتيرلمشاردى . كوچوك بر مناقشه‌دن صوكرا اونلر باشقه بريره كوتورولوبور ، نجيمه‌خانم‌ايله‌عارف آغاايچرى كيرييوردى . عارف آغا هرحالده چوق تميز برقوناقده يتيشمش اولاجقدى . يوزينك چيز كيلرنده‌كى قابالق اولماسه ، اوكا عادتا بر افندى دينه‌بيليردى . كنج قادين‌مانطوسى عارف آغايه‌ويردكدن‌صوكرا لوجه‌نك اوك طرفنه اوطوردى ، يوزينى صحنه‌يه چويردى .

بوقسور وهيب اونك مكتوبده كندينى مدح ايتمسنه حق ويرمشدى . حقيقةً چوق كوزل برپارچه ايدى . كنج آدام‌اوكاياقين‌اولق ايچون صاندالیه‌سنى ده كيشديردى . بوحركت لوجه‌نك آرقاسنده آياقده دوران‌عارف آغانك دقتنى جلب ايتدى . پوص بيقلى اسكى اوشاق اوكا عكسى عكسى باقدى .

وهيب كندى كندينه :

— لوجه مأمورى حربى قيزديرمش ... آكلاشيلان عكسلك ايده‌جك ، ديدى .

مع‌مافيه نجميه خانم اونك نه روحده بر آدم اولديغنى سويله‌مه‌مشميدى ؟

پرده آچيلدى ، اويون باشلادى ، بش اون دقيقه كچدى . نجميه خانم بر كره بياه باشنى چويرمه‌يوردى .

وهيب محجوب برکنجدی . ناصل آشنالغه باشلامق لازم کلديکنی بر درلو کسديره‌ميوردی . کوزلرينی کنج قادينك قيوبرجيق قومرال صاچلی اکسه‌سندن آييرمايور ، اوکا صوقولدقجه صوقولويوردی . اون سکز نومرولو لوجه‌نك آرقاسندن خفيف برخومورتی کلدی : «حسبنالله ونعم الوکيل» بوقسوروهيب باشنی چويردی ، کوزلری عارف آغانك ترس ترس کنديسنه باقان کوزلريله قارشيلاشدی . اوتاندی . برآز کری چکيلدی .

وقت‌کچيوردی . برنجی پرده نره‌ده‌ايسه قاپاناجق ، ايشيقلر ياناجقدی . اووقته قادار نجميه‌يه بر شی سويله‌مه‌مك پك عيب واحمق برحرکت اولاجقدی . ذهننده بر شيء حاضرلادقدن صوکرا تکرار باشنی کنج قادينك اکسه‌سنه ياقلاشديردی . اطرافدن کورولمه‌مك ايچون آلتی آغزينه سپر ايده‌رك ياواش ياواش سويله‌مکه باشلادی :

— نجميه خانم افندی ، بيلسه‌کز سزه نه‌قادارمنتدارم ... کنديمی عادتا رؤياده صانيورم ... بو قادار بويوك برسعادتك ناصل اولوب‌ده ...

کنج قادين هيچ جواب ويرمه‌يور ، باشنی چويرمه‌يور ، اکسه‌سنه‌پيره کيرمش کبی دوردينی‌يردن خفيفجه‌قپيردانيوردی .

بوقسورك سسی حفيف برزمزمه ايله بو مونولوغه دوام ايدرکن هيچ اولمایاجق بر پرده يردن يره کسيلدی ، کنج

آدام کنديني‌ضبط ايده‌ميه‌رك «آی آی آمان...» ديه باغيردی .

برکت‌ويرسين اهالی‌اودقيقه آقتورلردن برينك ماسقارالغنه کولمکدن قيريليوردی . بوقسه عاله رزيل اولاجقدی .

عارف آغانك اوزون سيکيرلی پارمقلری لوجه‌نك کنارندن اوزانمش ، بوقسورك قولاغنی قوپاريوردی .

کنج بوقسور سرت برحرکتله کنديني‌قورتاردی . اوشاق ايله کوز کوزه کلديلر ...

عارف آغانك آيرانی‌قابارمشدی . متصل کفر ايديبيوردی . فقط کورولتودن قورقديغی‌ايچون سسی‌بوغازنده طيقانيوردی .

نجميه‌نك هرشيئی اولدن خبر ويرمه‌سی نه‌أبی اولمشدی . وهيب ليرايی آووجنده حاضرلادقدن صوکرا عارف آغايه اشارت ايتدی :

— برآز ديشاری کل ، ديدی .

قوريدوره چيقديلر ، تنفس صالونه دوغری يورومکه باشلاديلر .

عارف آغانك بوتون‌اعضاسی‌حدتدن زانغيرزانغيرتتره‌يوردی :

— رزيل ... آلچاق ... سنی کبرتەجکم .. کبی‌شيلر سويله‌يوردی .

بوقسوروهيب‌ليرايی آووجنه‌صيقيشديره‌رق يوزينه کولدی :

— عارف آغاجغم ... قيزما ... نه‌ياپارسك . کنجلك‌حالی

يو ... خوش كور ... برآزدن نجميه خانم ايله بنى يالكز براقيرسه‌ك بركاغدم دها وار ...

كنج آدام حدتلى اوشاغك چكه‌سنى اوقشامغه صاواشيوردى. بردنبره يوزنده دهشتلى برطوفان پاتلادى. نه‌اولديغنى آكلامادن بردها.. بردها... توفاتلره آراصيراشدتلى تكمه‌لرده‌قاريشيوردى.. بركت ويرسين كه كنج بوقسور دايانه أزلدن ادمانليدى. بوقسه مطلقا يوزى كوزى داغيلير، يره دوشوب بايبلريدى. قوتلى فقط اصولسز بر آدام اولان عارف آغانك غيرتى اونى قيزديرمقدن باشقه برنتيجه ويرمه‌دى. كنج آدام برقاچ آديم چكيلدكدن صوكرا شدتله تعرضه كچدى و برقيامتدر قوپدى. كورولتوبى ايشيتن غارصونلر واهالى يتيشديكى زمان عارف آغا «آمان‌الله» چاغيرارق برلرده يووارلانيور، آغزندن، بورنندن صولر، قانلر آقيوردى.

همان پوليسه خبر ويرلدى. عارف آغانى برسديه‌يه‌ياتيرارق اجزاخانه‌يه، بوقسور وهيبى‌ده قاراقوله كوتورديلر.

§

بوقسور وهيب قارا قولده‌ده بر قهرمانلق ايتدى. هم‌ده أولكندن چوق دها بويوك بر قهرمانلق... قاوغانك نجميه خانم يوزندن چيقديغنى سويله‌يه‌مزدى. كنديسنه امنيت ايتمش برقادينه قارشى بويله عيب برشى اولوردى.

قوميسر افندى ماصه‌سنك باشنه اوطوروب افاده‌سنى آلمغه باشلاديغى زمان آياغه قالقدى:

— برسيئر مسئله‌سى افندم، بو آدام جانمى صيقاجق بعض شيلر سويله‌دى؛ صوكرا أليله تجاوزايتدى. سوبه‌سى وموقع اجتماعيسى دوشوك برآدامدن، براسكى قوناق اوشاغندن داياق يمك كوجه كيتدى، مقابله ايتدم. باشقه برشى يوق.

قوميسر حيرتله يوزينه باقدى:

— موقع اجتماعيسى دوشوك اسكى اوشاق ديديككز كيم؟

— عارف آغا...

— عارف آغامى؟

— دوكديكم، يعنى دوكوشديكم آدام...

— كنديكزه كليكز... او ذات كاتب عدل عارف شادان بكدر...

— يوق افندم... أمينم.

— بكم، غالبا برآز سرخوشسكز... اوپك معروف بردعوا وكيليدر...

— فقط بن پك ايى بريدن ايشيتدم.

— خلط ايتمشلر.. سويله‌ين كيم؟

برآز صوكرا عارف بكى قارا قوله كتيريبورلردى. قولنه ايكى پوليس كيرمشدى. هرآديمده بر دوريبور، ايكه‌يور، قيريلمش برديشندن جالا آقان قانى منديليله سيليبوردى. باشنه

صاريلمش برصارغى صاغ قولاغنى تماميله قاپاتيوردى . همان بر قولتوغه اوطوردى ، كسيك كسيك افاده ويرمكه باشلادى :

ــ رفيقه‌مله لوجه‌ده اوطوربيوردم بو آدام شايان حيرت بر يوزسزلكله رفيقه‌مك اوموز باشنه ياناشدى ، درلو رزالته و حرف اندازلغه باشلادى . قانم بينمه چيقدى . كنديسنه اخطارده بولندم . بوكا مقابل الخ الخ الخ . . .

§

اون دقيقه صوكرا پوليسلر تكرار عارف بكك قولنه كيرديلر ، أوينه نقل ايتمك اوزره اوتوموبيله كوتوردبلر .

تياتروده لوجه قاپيسنك اوكنده سينى‌سينى دولاشان، تنفس صالونندەكى بوقس مصارعه‌سنى بويوك برنشئه ايله سير ايده‌ن چارپيق بويونلى صيسقا كنج ــ كه بوقسور وهيبه كلن ساخته عشق مكتوبنى يازان آدامدى ــ بردن بره اورادە پيدا اولدى. هنوز حركت ايتمه‌ين اوتوموبيله ياقلاشدى. باشنى ايچرى صوقدى. بيتاب ياتان عارف بكه كوله‌رك ديدى كه :

ــ بكندكمى انتقامى ؟.. سكا دياق آتمغه كندى كوجم يتمزسه‌بوايشى باشقه‌سنه‌ده‌مى جيروايده‌مزدم؟.. ناصل كچن هفته ياكلشلقله قاريكه ديرسه‌ك ووردم ديه بنم كبى زبون آدامى سوقاق اورته‌سنده على‌ملاءالناس أويره چويره دوكرميسك ؟.

بوبوق قاوغاسى

[« رسملى آى » مجموعه‌سنده چيقه‌جقدر]

ــ ديمك آقشام تره‌ئيله دونه‌جكسكز ... بنسه بر ايكى كون قالير سكز ديه سويمشدم .

ــ الله اسير كه‌سين... بن بوراده برهفته قالسه‌م ياثولورم، ياچيلديريرم .

ــ بنم جانم يوقمى ؟

ــ جانك وار آما ، عقلك يوق . . كوزه‌لم استانبول دورور كن انسان بوايصسز داغ باشلرنده نه‌ديه اوطورور؟.. اوپارقلر ، او سينه‌مالر ، اودانسلر ...

ــ بويله سويله‌مه فرخنده ... كيفمدن اوطورمايورم‌يا.. مجبوريت ، احتياج ...

ــ بوش لاقيردى... قوجااستانبوله سزمى فضله‌كلديكز؟

ــ قوزوم فرخنده... دلى‌دلى سويله‌مه.. سن‌احتياجلرك

نه‌اولدیغنی بیلمه‌یورسك ... قوجام ایشیندن چیقدقدن صو کرا بورج بوغازی آشدی ... أویمزك کیراسنی بیله ویره‌مه‌یه‌جك حاله کلدك ...

— بن اوتی بیلیر ، اوتی سویلرم . . . سن بو آدامه واردینکه چوق فنا ایتدك ... نه‌سنه طمع ایتدك ، بیلمم که؟.. قرق یشنه یاقین بر محکمه اعضاسی ... کوزه‌للك ، کنجلك یوق .. پارا یوق .. فضله اولارق‌ده برچوجوق ...

— جانم بن‌ده اون یدی یاشنده قیز دکلدم‌یا .. هم بنم‌ده ایکی چوجوغم واردی ...

— سن یکرمی یشنه بیله کلمه‌مش چیچك کی بر تازه دولدك ... کیم اولسه سنی آلیر ، ایکی چوجوغکی‌ده اوپوب باشنه قویاردی ... آبداللغکك جزاسنی چك ... بزاستانبولده اعلا جازباند دیکله‌یوب دانس ایده‌رکن سن‌ده بو ایصسز داغ باشلرنده آغستوس بوجکلرینك سسیله اشك آریلرینك ویزیلتیسنی دیکله ...

بو محاوره یکرمی بش ایله اوتوز آراسنده ایکی صاری کوزه‌لی خانم آراسنده کچیوردی .. سود قارده‌ش واوزاقدن اقربا ایدیلر . حیاتلری بر آراده کچمشدی . کوچوککن آیاقلرنده طاقونیه‌لرله چشمه باشنده اویناملر ، صوکرا ایکی اوچ سنه‌ده محله‌لرنده‌کی نمونه مکتبنه کیتمشلردی . بویوبوب

کنج قیز اولدقلری وقت ایسه طورونجی ژه‌رسه‌دن بر اورنك چارشافلر یاپدیرارق سرای برونی پارقنه دوام ایتمشلردی . فرخنده بوراده‌سودیکی برعودمعلمیله أوله‌نوب بختیاراولمشدی. شیمدی کندی تعبیری اوزره « سینه‌مالرده ، دانسلرده‌عصری برحیات یاشایور وکیفنه باقیور » دی .

ناجیه‌یه کلنجه ؛ اونك طالعی هیچ یاردیم ایتمه‌مشدی . برکنج مانیفاطوره‌جی ایله أوله‌نمشدی . فقط بوآدام اوچاری بر چاپقین چیقمشدی . قاوغا کورولتو ایله کچن اوچ سنه‌دن صوکرا قاریسنی بیراقش ، أرمنی بر شانتوز ایله سوریه‌یه قاچمشدی . بوفلاکت کنج قادینك کوزینی فنا بیلدیرمشدی. او قادارکه هر آقشام قافایی چکوب پنجره‌نك اوکنده غزللر اوقویان تصویر کبی کوزه‌ل برقومشو کنجنه یوز ویرمه‌مش، علی رضا بك اسمنده چوجوقلی برمحکمه‌اعضاسیله أوله‌نمشدی.

فرخنده‌نك « ایصسز داغ باشلری » دیه تصویر ایتدیکی بر، پندك‌جوارنده کوچوك برباغدی. علی رضابك‌مأموریتندن چیقارلدقدن صوکرا چوق صیقینتی چکمش ، اولدقجه‌قالابالیق عائله‌سیله بو هجرا باغ کوشکنه چکیلمکه مجبور اولمشدی ، اوراده طوپراقله اوغراشیور ، قیط قناعت کچینیوردی .

باغچه‌نك بر کوشه‌سندن چوجوق قهقهه‌لری وچیغلیقلری کلیوردی . برآرالق بوکورولتولی نشئه برقاوغایه تبدل‌ایتدی.

ایچه‌ر چوجوق سسنك خیرچینلاشدیغی، آغلادیغی ایشیتیلدی.

فرخنده‌نك استانبول تصورلریله یاواش یاواش محزونلاشان، کوزلری دالمغه باشلایان کنج قادین تیتیز بر حرکتله یرندن قالقدی :

— هرشیئی خوش کوریبورم . نه‌فقرالقدن، نه قوجامك یاشلیلغندن شکایت ایدییورم. فقط بویا کیزه‌یه تحمل ایده‌مه‌یه‌جکم. بویومورجاق أولادلریمی اوزه اوزه ورم ایده‌جك . کیم بیلیر بنه نه‌یزیدلك ایدوب اوکسوزی آغلاتیور ...

پاکیزه علی رضا بکك سکز یاشنده‌کی قیزیدی . آلتی آی اولنه قادار اوکا بکقوزده‌کی بویوك آننه‌سی باقشدی .

فقط اختیار قادین بر قیش صوکنه دوغرو ذات‌الرئه‌دن ئولونجه کوچوك قیز مجبوراً باباسنك و اووه‌کی آننه‌سنك یانه کلشدی .

فرخنده باشنی صاللایه‌رق :

— صاحی ، اونه تحف چوجوق اویله، دیدی، چوجوق دیسه‌ك ، چوجوق دکل . . بویوك دیسه‌ك ، بویوك دکل . . اوهله برآز بویوسون . سنك باشکه اویله دردلر آچاجق که..

باغچه‌ده آغلایان چوجوغك‌سسی بردرلو کسیلمه‌یوردی. تاجیه خانم حدتله دیشاری چیقدی ، سسك کلدیکی کوشه‌یه دوغرو یورودی. بوراده بویوك برجویز آغاجنك کوکلری

آلته قورولمش بر قولان صالینجاغنك اطرافنده درت بش چوجوق واردی . آلتی یاشلرنده صاری قیوریجیق صاچلی برقیز چوجوغی تەپینه تەپینه آغلایوردی. یوزنده‌کی طوپراقلر، کوزلرندن آقان یاشلرله‌جامور اولمش، شرحه شرحه‌یاناقلرندن اینیوردی .

— بنه نه‌ییلانلق ایتدك چوجوغه باقایم یومورجاق ؟

تاجیه خانم مالندن اوقادار امیندی که هیچ تردد ایتمه‌دن اووه‌کی قیزینك اوکنده دورمش ، أللرینی بلنه دایایه‌رق، دیك دیك یوزینه باقارق بوسؤالی صورمشدی .

پاکیزه جواب ویرمدی ، خشین بر طور ایله قاشلرینی چاتارق باشنی اوکنه اکدی .

آننه‌سنی بووضعیتده کورونجه بوس بوتون شیماران أفسر اونك أتکلرینه صاریلدی :

— آننه بو پیس قیزه بر شی یاپ . . بنی صاللامایور . دیه هیچقیردی .

— قارده‌شکی برپارچا صاللاسه‌ك ألکمی قوپار ؟

— ....

— یوقسه خانم أفندیلکنه‌می دوقونور ؟

— .....

— آما بنم کوز نوری دوکه‌رك دیکدیکم شیلری پك‌اعلا

کیورسك ، بنم اوجاق باشنده یانارق پیشیردیکم یمکلری پك اعلا پیورسك .

ناجیه خانم سکز یاشنده برچوجوغی تکدیرایده‌ن برآنسه وضعیتیله دکل ، یاشلی وقوتلی بردشمانله قونوشور کبی آجی ، وأزیجی برطور ایله سوز سویله‌یوردی ...

کنج قادینك یوزی کیرەچ کبی آغارمشدی . چوجوغی قولندن طوتارق صالینجاغه بیندیردی . ایی زورله پاکیزه‌نك ألنه ویردی :

— هایدی باقالم ، صاللا ... دیدی .

کوچوك قیز اطاعت ایتمزسه دایاق بیه‌جکنی آکلادی ، قاشلری چاتیق ، دوداقلری قیصیلمش ماکنه کبی برحرکتله ایی چکمکه ، صالینجاغی صاللامغه باشلادی .

مسئله بوقادارله بیته‌جکدی . فقط برآز صوکرا اهمیتسز برقضا اولدی . أفسر صالینجاقدن دوشدی ، دوداغنك اوجی خفیفجه قانادی . ناجیه خانم بونك برقضا اولدیغنه بردرلو اینانمادی . عکسی واخلاقسز اووه‌کی قیزینك برانتقامی عد ایتدی . وأوك ایچنده برقیامتدر قوپدی .

***

برآز صوکرا أوه کلن علی رضا بك قاریسنك شکایتلرینی دیکله‌دکدن صوکرا :

— مراق ایتمه ، دیدی ، رحمتلی سابق قائن والده بو چوجوغی چوق فنا تربیه ایتدی . یوله کتیرنجه قادار خیلی اوغراشه‌جغز ... بن شیمدی اونك تربیه‌سنی ویریرم .

علی رضا بك سرت برسسله قیزینی چاغیردی . محکمه‌یه کوتورولن برمجرم کبی اونی اوکنه قاتەرق جویز آغاجنك یانه کیتدی . آقشامدی ، اورتالغه خفیف برقارانلق چوکشدی . آغاجك آلتنده برباغچه اسکمله‌سنه اوطوردی ، پاکیزه‌یی قارشیسنه آلدی . اسکیدن عدلیه‌ده بویوك دعوالری دیکلرکن آلدیغی طورله تحقیقاته باشلادی .

قارشیسنده قارده‌شنی قصداً صالینجاقدن دوشورمك ویارالانماسنه سبب اولمقله اتهام ایدیان برکوچوك مجرم‌واردی .

سرت برسسله صوردی :

— یاپدیغك معرفتی بکندکمی ؟

— ...

— سکز یاشنده قوص قوجا قیزسك ، هیچ ایچکدن اوتانمق کلمیورمی ؟ انسان قارده‌شنه بویله شی یاپارمی ؟

— ...

— هم ساده بو قادارده دکل ... یانمزه کلەلی آلتی آی اولدی ... بوآلتی آیده آلتی کون کچمه‌دی که آنەك بریارامازلغندن شکایت ایتمەمش اولسون ... ئولمشلری رحمتله یاد ایتمك لازم ..

فقط خانم بنه‌ك سكا چوق فضله يوز ويرمش . . بو بويله سوكمز ... سن ، بوأوده اوصلو اوصلو اوطوراجغكه، آنه‌ك نه‌دیرسه یاپاجغنه سوز ویرییورمیسك ؟

— ...

چوجوق جواب ویرمه‌یور ، قالین قاشلرینی چاتارق باشنی اوكنه اكمكده دوام ایدییوردی . یوزی آقشام قارانلغنك ایچنده قایب اولمش كیبدی .

چوجوغك سكوتی علی رضا بكه برعصیان كبی كوروندی واسكی‌حاكمی فنا حالده قیزدیردی. سرت برحركتله‌چوجوغك بیلكنی یاقالایوب صارصدی :

— سكا سویله‌یورم . . صاغیرمیسك ؟ نه یه جواب ویرمه‌یورسك ؟

پاكیزه باشنی قالدیردی ، قارا كوزلری یاش ایچنده ایدی :

— آنه‌م نه‌دیرسه یاپیورم .. كوچوك قارده‌شلریمه‌دادی كبی باقیورم .. بن هیچ یارامازلق ایتمه‌یورم بابا . آما بنه ممنون اولمایورلر . بیلمم كه نه‌یاپایم ؟

چوجوق معصوم بریأس ایله آووجلرینی آچیور ، بابا‌سنك یوزینه باقارق آغلایوردی :

— اونلرده بكا نه‌لر یاپیورلر.. سكا هیچ شكایت‌ایتمه‌یورم. بیلیورم كه دیكله‌مه‌یه‌جكسك ..

پاكیزه یاواش یاواش انتاریسنك قولنی صیوایور ، یاواسنك دوكمه‌لرینی چوزییور ، مور چوروكلر ، بره‌لر كوستریبوردی. بونلر كوچوك قارده‌شلرینك أثری ایدی . . . آنه‌لرینك پاكیزه‌یه دوشمان كوزیله باقدیغنی كوره‌ن چوجوقلر اوكاخاطر وخیاله كلمز ظلملر یاپیورلردی . نیته‌كیم اونك صاللانمقده‌كی مهارتنی ، باشنی یشیل یاپراقلره ده‌كدیره‌رك هوالرده اوچماسنی قیصقانمشلر ، اونی صالینجاغه بینمك حقندن محروم ایتمشلردی. محله‌نك بوتون چوجوقلری صیرا ایله بو آصما صالینجاقده صاللانیوردی . فقط اویاقلاشنجه طاشلر ، دكنكلرله اوزرینه صالدیره‌رق باغریشوب چاغریشمغه باشلایورلردی . فضله اوله‌رق‌ده اونك باشقه‌لرینی صاللاماسنی ایسته‌یورلردی . پاكیزه بوتری اوزون مدت كیزله‌نمش دردلردن بحث ایدن یاشلی انسانلر كبی آجی برهجران وتوكلله آغیر آغیر آكلاتیوردی .

علی رضا بك حیرتدن دونمش كیبدی .

قارشیسنده بیلدیكندن ، طانیدیغندن بوس بوتون باشقه برچوجوق ، عادتا بویوك بر انسان واردی . اونك یاشلرله دولو اوزون كیرپیكلرینك آراسندن ئولمش زوجه‌سی ده‌رین ستملرله باقیور وكولویوردی . ناصل اولمشدی‌ده بوكونه قادار بوچوجوغه بوقاداراوزاق ویابانجی قالمشدی؟ وقتیله باشقه‌لرینك چیكنه‌نمش حقلری ایچون اوقادار ذهنی یوران، كوكلنی‌اوزه‌ن

بو اسکی حاکم ناصل اولمشدی‌ده چوجوغك بو درجه مغدور اولماسنه کوز یومشدی ؟

اسکی عدلیه‌جینك وجدان عذابی چوجوغنه اشکنجه ایتدکلرینی کوره‌ن بابانك اضطرابیله قاریشیور ، دایانیلماز بر آجی شکلنه کیریپیوردی . تأثرینه حاکم اولمغه چالیشارق اونك براز اول سویله‌دیکی سوزی تکرار ایتدی :

— « بیلیورم که دیکله‌مه‌یه‌جکسك » دیدك ، قیزم ، هیچ برشی چوجوغنك شکایتنی دیکله‌مزمی ؟ بوناصل سوز ؟

چوجوق کولومسه‌دی :

— بویوك آدمسکه سویلردی ، دیدی ، آنانك صاغلغنده بابانك برکوزی کورور ... آنا اولورسه اوده کور اولور ... هم‌ده بیهوده أوزوله‌جکدك بابا... أکلمکدن نه کلیرکه ...

علی رضابك باشنی‌اوکنه اکمشدی. عائله‌حیاتی‌دوشوندی، ایکنجی قاریسنه اولان ضعفنی ـ آنجق او کچکین ارککلرده کورولن وهرشیئی قبول‌ایتدیره‌ن اودرین ضعفنی ـ دوشوندی. چوجوق عادتا بونی آکلامش کبی سویله‌یوردی .

بواسکی عدلیه‌جی‌وقعه‌لر ومجبوریتلر قارشیسنده بوس‌بوتون زبون قالاجق بر آدام دکلدی . بر آنده قرارینی ویردی ، ساکن فقط قطعی برسسله :

— بن‌سنك بابا کم . قورقما ... کیمسه سنی‌أزه‌مز، دیدی .

چوجوغنی قوللرندن طوتارق هوایه قالدیردی ، قیزینك سیاه کیرپیکلری آراسندن یوزینه باقان اسکی قاریسندن عفو ایسته‌رکبی پاکیزه‌نك أللرینی اوپدی .

*
* *

علی رضا بك بر قاچ دقیقه ایچنده بوس بوتون باشقه بر آدام اولمشدی . قاریسنه ، اووه‌کی چوجوقلرینه قارشی وضعیتی دکیشمشدی ... پاکیزه‌یه کوچوك پرنسس معامله‌سی‌ایدله‌سنی ایسته‌یور، هرآقشام‌چوجوغی اوزون اوزون استجواب ایده‌رك کندی یوقکن فنا بر معامله ایدیلوب ایدله‌دیکنی آکلامق ایسته‌یوردی. شاید بویله برشی‌سزرسه أوی‌قاصوب قاووریور، قاریسنه واووه‌کی چوجوقلرینه ایتمدیکنی براقایوردی .

بوحال الی نهایه دوام ایده‌مزدی .. نهایت بر کون أوك ایچنده شدتلی برفیرطنه قوپدی . ناجیه خانم اوست اوسته‌اوچ دفعه باییلدی وآیرلمغه قرار ویردیلر .

*
* *

صوك کیجه ... اشیا آیرلمش ، بوغچه‌لر باغلانمس .. أوده جنازه أولرینك مشئوم سکوتی وار ... ایکی طرفده عنادنده دوام ایدییور ...

ناجیه خانم ایرتسی صباح چوجوقلریله برابر استانبوله دونه‌جك ... کنج قادین بونتیجه‌دن عادتا ممنون کبی ...

علی رضا بك یوزی صاپ صاری ، کوزلری قارانلق ، ساعتلرجه باغچه‌ده دولاشیور ، آنجق صباحه یاقین أوه کیریپور، آشاغی اوداده برقاناپه‌نك اوستنه دوشوب اویویور ...

پاکیزه صوچلو بر انسان قورقاقلغیله قارانلقده طاوان آراسنه چکیلمشدی ، أو بارق بیقیمی نه اولدیغنی بیلیوردی . بوفلاکته کندی سبب اولمشدی .

بوتون کیجه اویومادی، کوزلرینی قارانلغه دیکوب دوشوندی. صباحه قارشی آشاغی ایندی . آرالق قاپودن قورقه قورقه باباسنه باقدی. بو آدامك کندیسی ایچون یاپدیغی فداکارلغی آکلایور، مینی مینی اولماسنه رغماً اونك اووه‌کی آناسی ایچون ناصل یاناجغنی حس ایدییوردی . بلکه‌ده ثوله‌جکدی .

اویقو علی رضابکك یوزنده‌کی سرت ماسکه‌یی دوشورمشدی.. بواختیارلامنه باشلایان آدامك بوتون اضطرابی یوزنده اوقونیوری. کوچوك قیز اوزون اوزون دوشوندکدن صوکرا قرارینی ویردی ، آیاقلرینك اوجنه باصه‌رق اودایه کیردی ، باباسنی آلندن اویدی .

*
* *

پاکیزه قایب اولمشدی، ایکی کون صوکرا اونك ثولوسنی جوارده‌کی متروك برکوشکك قوپوسنده بولدیلر .

صویك درینلکنی تخمین ایده‌مدیکی ایچون ثوله‌مه‌مکدن قورقمش ، پنبه انتاریسنك قوشاغیله بوینته قوجامان بر طاش باغلامشدی .

آخرت دونوشی

[« حیات » مجموعه‌سنده چیقمشدر]

— نه‌یه کولویورسکز چوجوقلر؟ بن‌ده انسان دکلمیم؟ قرق بش یاشنده‌یم . . . بو اولدقجه اوزون زمان ایچنده بنم‌ده هیچ ضعف وامیدسزلك ساعتم اولمادیمی صانیرسکز ؟

انتحاردن بحث‌ایدیلیور، حکایه‌لر، خاطره‌لر آ کلاتیلیوردی. اك یاشلیمز عبدالله شوقی :

— بیلیورمیسکز . . . او مناسبتسزلکی برکره‌ده بن یاپیوردم ، دیدی .

اوداده برقهقهه قوپدی . آرقاداشلرینزدن بری :

— هادی جانم . . . سن کیم ، انتحار کیم . . . افندم نرده،سن نرده ؟ دیه أکلندی .

عبدالله شوقی نشئه‌سی، نیکبینلکی وقلندرلکی‌ایله مشهور برآدامدی . دمیر کبی بروجودی واردی . الداولماياجق شیلر ایچون قهقهه‌یی آتدیغی زمان جاملر صارصیلیردی .

آرقاداشمز سوزینك آلایه آلینماسنه قیزدی . حتی برآزده محزون اولدیغنی حس ایتدم .

دوام ایدییوردی :

— یوزلرده‌کی ماسکه‌لره آلدانمامالی . . . قهقهه مطلقا نشئه‌یه دلالت ایتمز . . . سزه تأمین ایده‌رم که بن بر دفعه أولیوردم... برمعجزه‌حیاتمی قورتاردی.. باقیك آ کلاتایم ... اون آلتی،اون‌یدی سنه اول برکون کندیمی أولدورمکه قرار ویردم ... سببنی تخمین ایدرسکز ... بر قادین مسئله‌سی ... تکرار کوله‌جکسکزدیه عشق دیمکه جسارت‌ایده‌میورم . . . یاقین اقربامدن برینك زوجه‌سنی سوییوردم . . . او وقتکی عشقلرك برخصوصیتی واردی . . قاچ کوچ سببیله انسان اك یاقین‌اقرباسندن باشقه‌قادینله کوروشه‌مزدی. بناءً علیه چاپقینلق قومدیلری،عشق‌فاجعه‌لری‌دائماعائله‌اوجاقلرینك‌مقدس‌صحنه‌سنده، یکنلر ، ینکه‌لر ، بالدیزلر ، باجاناقلر آراسنده کچردی .

اقربام عینی زمانده اك سوکیلی برآرقاداشمدی . فقط برآز صاقجه ایدی . یوزی‌ده خیلی ثقیلدی . بن اونك یانده افلاطون کبی عالم وذکی، مرحوم‌والانتینو کبی کوزه‌لدم . . . قادینه کانجه؛ آز تحصیل کورمش، فقط چوق ظریف وحسلی برشیدی . . . عائله‌مزه ایلك‌کلدیکی کوندن اعتباراً اوکاقارشی دویدیغم محبت وانجذاب کوندن کونه آرتیوردی. أولرینه‌بندن

باشقه‌ارکك کلوب کیتمیور کیدی. آرامزده کیزلی برآ کلاشمه اولدی. اوبکا اوستی أورتولو کله‌لرله حیاتنك پالکزلقلرندن، حزنلرندن بحث‌ایدییوردی. بن یئه قوجاسنك ادراك‌ایده‌مدیکی کله‌لرله آکلادیغمی و آجیدیغمی سویله‌یوردم. بو آرقاداشلق برزمان صوکرا برعشق، برخسته‌لق شکلنه کیردی. مع مافیه بونی هیچ بر زمان آچیغه ووررمایاجغمزه، ئولونجه‌یه قادار بو آجی‌یه تحمل ایده‌جکمزه أمیندم. اوچوق تمیز وصاف برعائله قیزیدی. بن شیمدیکی کبی شنیع ولاقید بر آدام دکلدم. کوله‌یك چوجوقلر. بن او وقت بام باشقه بر انساندم. نه دییوردم؟ أوه‌ت، بن تام مناسیله ناموسلی برآدامدم. صوکرا اونی، دوشدیکنی کورمکه تحمل ایده‌مه‌یه‌جك‌قادار، سویبوردم. مع‌مافیه بیلنمز... انسان حالیدر بو... مناسبتمز دها اوزون مدت دوام ایتسه‌یدی بلکه برکون....

فقط کونك برنده بردن بره آیریلدق. اقربام اوزاق بر ولایتده مأموریت آلمشدی. اونلری واپوره قادار کوتوردم. او آغلادیغنی کوسترمه‌مك ایچون بچه‌سنی قاپاپوردی. قامارایه اشیالرینی یرلشدیررکن برآن پالکز قالمشدق. اوزون اوزون بربریمزه باقدق. بن اونك پارمقلرینك اوجنی‌طوتدم. اوخسته برچوجوق کبی خفیفجه باشنی‌اوموزیمه دایادی. حاصلی عشقمزك بوتون کناهی بوندن عبارت قالدی.

چیلدیرییوردم. اونی بردرلو اونوتامایوردم. دنیایی کوزوم کورمه‌یوردی. اونسز حیاتك ذره‌قادار طادی طوزی‌قالمامشدی. مع‌مافیه بو آجی‌یی کوکلدن، اونك یوزینی کوزمدن سوکوب آتابیلمك ایچون چوق اوغراشدم.

بن حالده اولان خسته‌لره تطبیق ایدیلن قلاسیك و بودالا تداوی‌یی بیلیرسکز. ایچمك، اکنمك، چاپقینلق ایتمك... نجه بو، مثلا آیاغندن یارالی اولان بر انسانی، صیزیلرینی اونوتدیرمق ایچون قوشدورمنه، دانس ایتدیرمکه، بوغازی خسته بریچاره‌یه شرق سویله‌مکه بکزه‌ر... کندیمی آووتاجغ دیه آیلرجه اوتده بریده سوروکله‌ندم... صوکرا بوحیاتدن واز کچدم. قیرلره چکیلدم. بر زمانده تك باشمه سرسری وبیچاره، تنها دکز کنارلرنده، اورمانلرده دولاشدم. اونك‌ده فایدا ایتمدیکنی کورونجه کندی کندیمه شویله دیدم:

«اوغلوم شوقی... سنی ایی ایتمك ایچون بر تك علاج قالمشدر: قورشون حبی. اکر غیرت یدوب اوندن بردانه آلابیلیرسه‌ك صوکك سلامتدر.»

§

قراریمی ویرمشدم. ئوله‌جکدم. سفر حاضرلغی تمامدی. آلاجقلریمی آلمش، بورجلریمی ویرمش، ایشلریمی بولنه

قویمشدم . سودیکم کتابلری ، چوجوقلغمدن بری قوللاندیغم اشیایی آرقاداشلریمه هدیه ایدلمك اوزره طاقم طاقم آییرمشدم.

کیجه‌یی لزومسز کاغدلری ییرتمقله وآرقاداشلره کوچوك برروداع مکتوبلری یازمقله کچیردم. نهایت اورتالق آیدینلاندی. بونم صوك کونم ، صوك صباحدی .

مع‌مافیه ثولمك ایچون عجله‌یه لزوم کورمه‌یوردم . بوصوك کونك پروغرامی شوایدی :

آقشامه قادارقاپی‌قاپی، دائره دائره‌دولاشاجق، دوستلریمی کوره‌جکدم . آقشام یمکنی چالغیلی برپرده ییه‌جکدم. صوکرا کیجه یاریسنه دوغری أویمه دونه‌جك ، پیژامامی کیدکدن صوکرا یاتاغمه اوزاناجق ، مومی‌سوندوره‌رك یاصدینمك آلتندن حاضرلادیغم طابانجه‌یی آلاجقدم .

صوك کونم پك کوزه‌ل کچیوردی . بویوك قرارلر انسانه اینانیلماز برروح سکوتی ویریور . اوکون هرشی بنی ممنون ایدییوردی . چونکه کیجه یاریسندن صوکرا اودامده بنی بکله‌ین قورقونج عذاب او کیجه بوغازیمه صاریلیاجقدی ... او کیجه یاتاغمده یکی دوغمش برچوجوق راحتیله اویویاجقدم.

§

دائره‌لردن برنده محاسبه‌جی اولان بر دوستمه اوغرادم . بنی کورونجه تلاشله ایشینی براقدی .

ــ یاهو، سن کندیکی ثولدوره‌جکمشسك... بونه‌ایش؟.. دیدی .

حیرتدن آغزم آچیق قالدی . قرارمدن داها کیمسه‌نك خبری یوقدی . ویره‌جك جواب بولامایارق قهقهه ایله کولمکه باشلادم . اوبرآز فراحلار کبی اولدی :

ــ ها شویله کول ، باقایم ... اصلی یوق، دکلی ؟

ــ خلط ایتمشلر ... نه‌مناسبت ؟

اون دقیقه صوکرا برباشقه آرقداش تراموایدن آتلادی:

ــ شوقی ، سنی کورمك ایسته‌یوردم . ناصلسك ؟

ــ دمیر کبی !

اوحزین حزین یوزیمه باقدی :

ــ هیچ ظن ایتمه‌یورم زواللی قارده‌شم ... سن کندیکی ثولدوره‌جکسك ... بیلیورم ... صاقلاما ..

بو نه ایشدی یارب ! بر بربر دکانك قاپوسنده‌کی آینایه باقدم . عجبا ویره‌جکم قرار ، بن فرقنده اولمادن یوزومده بر فوق‌العاده ده‌کیشکلکمی وجوده کتیرمشدی ؟ فقط خایر ! چهره‌م هرزمانکندن دها سا کن ورنکلیدی .

آرقداشمك یاقاسنه یاپیشدم :

ــ چیلدیراجغم ... بنی تنویر ایت ... بو حوادثی کیم اویدوردی ؟ دیدم .

— نه‌بیله‌یم قارده‌ش ... هر کسك آغزنده ..

— هر کسك‌می ؟ امکانی یوق ...

تام بو دقیقه‌ده بربر دکاندن بر باشقه آرقاداش چیقدی . کوله‌رك :

— سن داها صاغمیسك ؟ بن سنی ئولدی صانیوردم ... دیه آلایه باشلادی .

— ؟؟؟!!!

اوقهقهه ایله کولمکده دوام ایده‌رك المی صیقیوردی :

— مع‌مافیه بن ذره قادار تلاشه دوشمه‌دم ... سنك بویله برمناسبتسزلك یاپاجق قادار احمق اولمادیغکی بیلیوردم ...

— ؟؟؟؟!!

— اوقادارمنده بوربرمخلوق ایچون کندیکی ئولدوره‌بیله‌جکنی دوشونمك سکا حقارت اولوردی ...

— ؟؟؟!!!

بودفعه برنجی آرقاداش سوزه قاریشدی :

— أوه‌ت، بن‌ده پك‌احتمال ویره‌مه‌مشدم..مع‌مافیه کیم‌بیلیر کوکلدر بو ، دیدم ...

— هایدی افندم... انسان کوپکلره کوکل ویریرده اویله جادالوزه کوکل ویرمز ...

بومحاوره‌یی نه‌قادار حیرتله دیکله‌دیکمی تخمین ایدرسکز .

عجبا ئولدمده آخرتده‌می بو سوزلری ایشیدیبوردم . دیه دوشونیوردم . اکر اویله ایسه بیهوده یره صیقینتی‌یه، کیرمش یردکیشدیرمش اولاجقدم .

— چیلدیراجغم .. الله عشقنه نه‌بیلیورسه کز سویله‌بیك ، دیه یالواردم .

— سنك برزماندنبری نازنین‌خانمی‌سودیککی‌سویله‌یورلردی. اوزون مدت اونك پیشنده دولاشمشك... بوش یره یانوب یاقیلمش ... نهایت اوکا ازدواج تکلیف ایتمشك ... سکا وارمازسه کندیکی ئولدیره‌جککی سویله‌مشك ... نازنین خانم راضی‌اولمامش... بوحفته‌برأسکی‌متصرف ایله‌أوله‌نیورمش. سن بر اولتیماتوم ویرمشك ... سن نکاح اولدیغك کون کندیمی أولدوروروم دیمشك... نازنین‌خانمك نکاحی‌بوکون اولیور ... بناءً علیه ..

— بولاقیردیلری کیم چیقاردی ؟

— کیم چیقاراجق ؟ . . نازنین خانمك کندیسی . . . کزدیکی یورودیکی یرده « قوزوم » وچوجوغه کوز قولاق اولك ... کندینی ئولدوره‌جك ... یازیقدر » دیه سویله‌نیور..

— اینانان اولیورمی ؟

— بعض صافدللرا اینانیور .. فقط سنی‌بیله‌نلر ناصل‌احتمال ویریرلر ؟

آرقاداشلرمدن آیرلدقدن صوکرابنی بردوشونجه‌درآلمشدی. بو نازنین خانم آللی یاشلرنده، راستیقلی، دوز کونلی برماسقارا ایدی . اعیان اعضاسندن اسکی برپاشانك قاریسیدی. کندیسنه قوجاسندن مهمجه برپارا قالدیغی ایچون اولدقجه‌خاطری صایلیردی. مع‌مافیه هرکس آلای ایدردی . بوزواللی قادینده برخسته‌لق واردی . هرکسی کندینه عاشق ظن ایدر ، « فلان بنم‌ایچون قاریسنی بوشامغه قالقدی ، فلان بنی ایسته‌دی‌ده وارمادم » دییه اوکنه کلمه‌نه اوکونوردی. قالابالیق مجلسلرده اونی‌اوزون اوزون سویله‌ه‌رك آلای ایدرلردی .

کندیمی آووتمغه‌چالیشدیغم کیجه‌لردن برنده اوکا بردوست أوندہ تصادف ایتمشدم . درحال بکا قیرتمغه ، جلوه‌لر یاپمغه قالقمشدی . بن‌ده « ماشاالله، کچکینجه‌سکز آما کوزه‌لسکز . میوه‌لرك بر آز کچکینی دها بالای اولور » فلان کبی بر ایکی معناسز شاقه سوز صرف ایتمشدم . نهایت بر هفته اول اك مضطرب برساعتمده سوقاقده بکاراستلامش، یاقامه یاپیشمشدی. « أوله‌نیورم . بوهفته نکاحم وار » دییوردی .

« واه واه .. کاشکه بکا وارمالیدیکز ... آرتق نکاحکز اولدیغی کون کندیمی ئولدورمه‌لی » دیمش وقاچمشدم .

§

باشمه کلنی آکلایورسکزیا . . . معاذالله ئولمك ایچون

برقاچ ساعت عجله ایده‌یدم هرکس بنی نازنین خانم ایچون انتحار ایتدی صاناجقدی . بوتون استانبول حماقتمه شاشاجق ، ئولومه کوله‌جکدی . انتحارمك حقیقی سببنی سویله‌یه‌مزدم. باشقه بر سبب اویدورسه‌م بلکه میدانه چیقاردی ... دنیاده هرشیئه تحمل ایده‌بیلیردم . فقط نازنین خانم ایچون ئولمش بر آدام ظن ایدلمکه اصلا ...

أوه‌ت ، قرارم قطعیدی . هیچ برشی بنی فکرمدن دوندوره‌مه‌یه‌جکدی . فقط او وقت بو نازنین خانم حسابده یوقدی . أویمه دوندم . مکتوبلری ییرتدم . طابانجه‌می بویوك بر احتیاط ایله قورقا قورقا بوشالتدم . قورقا قورقا دییورم... چونکه قضایه اینانمازلر . نازنین خانم ایچون ئولدی ظننه دوشه بیلیرلردی .

نازنین خانم بنی دنیایه چیویله‌مشدی . بر زمان دهامطلقا یاشامق وبو آجی‌یه قاتلانمق لازمدی ...

یاشادم . زمان کچدکجه خسته‌لغم خفیفله‌مکه باشلادی . نهایت بوس بوتون اونوتدم ... یارام قاپاندی . ساده آیده‌یبلده بر خفیفجه صیزلایان بر ایز قالدی .

انتحارلر غالبا بعض بحران ساعتلرنده اولویور ... انسان برپارچا دیشنی صیقمالی ... کندینه بر قاچ کون ، برایکی هفته مهلت ویرمه‌لی ... زمان هریارایی تداوی ایدییور ... نیته کیم

بو کون نه قادار حیاتندن ممنون بر آدام اولدیغمی هیکز بیلیرسکز...
وقتیله اونازنین خانمه چوق قیزمشدم . فقط شیمدی بریرده
کورورسهم أکیلوب أتکنی اوپه جکم :
« الله اوزون عمرلر ویرسین ... بنی ئولومدن قورتاردیکز »
دیبه جکم ...

محمود یساری

بطك ۱۹۲۷ سنسنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکنیلن حکایه لری

درد اورتاغی

[« بکی کتاب » مجموعه‌سنده چیقمشدر]

دون ، وداع ایدوب آیریلیرکن ، آبلاك سنی برکوشه‌یه چکدی ، برمدت کیزلی قونوشدیکز ... سنك کدرلی کدرلی باش صاللایوب ایچ چکیشکدن ، آبلاکك آللرینی قوللرینی اوینا‌تارق سنی اقناعه چالیشیشندن نه‌لر-قونوشدیغکزی درحال حس ایتدم ... اکر آبلاك کندیلکندن آچامش اولسایدی مراق ایدوبده صورمایاجقدم . باشندن کچن عشق فاجعه‌سنی سن اعتراف ایتمه‌دن چوق أول ، حالکده‌کی غیرطبیعیلك افشا ایتمشدی ...

بو مکتوبی یازارکن موقعمی ، وضعیتمی آیری آیری دوشوندم ؛ اکر عائله‌کزه فقیربرایچ کوکیسی اولارق کیرمش اولسایدم یازامازدم ... اکر سن آبلا که محتاج بروضعیتده

بولونسایدك ، بنه یازامازدم .. چونکه صمیمیتمدن، خلوصمدن شبهه ایده‌جك و بکا کوجنه‌جکدك .

بو کون، ایکیمزده بر برمزه فکرلریمزی ، دوشونجه‌لریمزی بوتون چپلاقلغیله آچابیلیرز .

آبلاك سکاشویله‌نصیحت‌ایتدی، دکلمی؟ «نه‌یه‌اوزولیورسك؟ کنجسك .. دنیاده هرشی‌اونوتولور ، اکلنمکه‌باق .. کول .. اوینا !.. »

واپوره‌بیزکن کوزلرکده‌کی‌قرارسزپاریلتیلی‌دن بونصیحته ، آز چوق اهمیت ویردیکمی ظن ایدرکی اولدم . سکا چوق تجربه‌لی برآغابك‌صفتیله سویلیورم ، یوروبه‌جکك‌یول ، یاکلیش بریولدر ... آبلاك ، سنی برچیقمازه سوروکلیور ... یالکز آبلا کمی ؟ هانکی قادینه صوراجق اولساك هپ بوشکلده نصیحتلر ویرردی .

قادینلغك ، خلقتدن بری‌ایمان ایتدیکی بردستوری واردر : انتقام ... اونلر ؛ حقلی اولسون ، حقسز اولسونلر ، دائما انتقام حسیله حرکت ایتمکی سوه‌رلر . منطقلری‌بوقطعه‌یه کلنجه شاشیریر : اویله‌یا ، مادام‌که برقادین سکا اذا ، جفا ایدییور ، سن‌ده باشقا قادینلره قوش ، اونی اونوت ... بوراده‌کی انتقام فکری اوقادار اینجه‌لکله ، وقادار قادینجه کیزلنمشدرکه ایلك نظرده کشف ایتمك قابل دکلدر .

أوەت ، كول ، اكلەن... بوتوصيەيى تجربەايدەبيليرسك. فقط نتيجەدن يوزده قاچ امينسك ؟ . كنديكى آلداتاجق ، آلداتاجق ، آلداتاجقسك ..

عشقكك درجەسنى بيلميورم ؟ اكر حسلركده صميمى ايسەك قلبكى بوبالى قوقلارك ألنده اوپونجاق ايتمكدن قوقايورميسك ؟ عشقكه حرمت ايتمەيورميسك ؟ عشق ، سەويلن شى معناسنه آلماملىدر . او تماميله بزم ما يزدر .

سنكله برانشته ، قاين برادركى دكل ، بربرندن كيزليسى اولمايان ايكى آرقداش كبى قونوشالم. آبلاكك نصيحتى طوتمامى سوزيمەحيرتمى ايدييورسك ؟ أوەت ، سەوديكنى سويلەين برآرقداشك ، كوله ، أكلەمه ! ديمسى شاشيلاجق برشيدر .

أولەمەدن اول ، هان هان سن ياشدەايكن ، بنده باشمدن برعشق فورطنەسى كچمشدى :

برياز، دوقتورلر؛ قيزقاردەشم ايچون « هوا تبديلى لازمدر! » ديديلر . ارن كوينده بركوشك طوتولدى ، استانبولدەكى أودن برقسم اشيايى آلارق كوشكه طاشيندق . ايلك كونلر كوچ قارغاشالغى ، يرلەشمەتلاشى آراسنده اطرافزى كورەجك وقتمز اولمامشدى .

برصباح باغچەدەكى قريەيى ئورتن صارماشيغك دوشوك داللرينى ايپله قلديروب دوزەلتيوردم . قريەنك اوستندەكى

داللره يتيشەمەمشدم ، مرديوەنى آلمق ايچون موطباق طرفنه يورورکن باغچەنك قاپوسى اوكنده كوچوك برقيزك دورديغنى و ألندەكى چيچك دەمتنى صاللايارق معصوم برترددله بكاباقديغنى كوردم . قيزك ياننده قولاقلرى صارقيق ، قارنى بياض ، صيرتى قويو قومرال، پارلاق تويلى برکوپك ديلى ديشاريدەصولويوردى .

اوكا ياقلاشديغم زمان چيچك دەمتنى محجوبانەاوزاتدى :

— خوش كلديكز افندم ...

— تشكر ايدەرم كوچوك خانم ...

— بوكون آشەمله آبلالرم سزه كلمك ايستيورلر . عجبا أودەلرمى دييه صور؟ ديديلر ..

— هانكى كوشكده اوطورويورسكز ؟

أليله قارشيكى بويوك بياض كوشكى كوسترديى :

— ايشته ، بوكوشك افندم .

— نەاعلا ، ديمك قومشويز ... اسمكز ؟

صورديغى شيئه جواب ويرمەيشم جانى صيقمش كبيدى ، تكرار ايتدى :

— أودەلرمى افندم ؟

— أودەلر ، أمل خانم ، أودەلر ...

أليمى خفيفجه صيقارق قوشا قوشا اوزاقلاشدى .

قريەنك صارماشيغنى اونوتمشدم. ايلك كنجلك حرارتى

بیلیرسك . انسانك باشنده دائما برماجرا هواسی أسر ، خیال افقلری کنیشله‌دکجه کنیشلر . . همان اودامه چیقدم ، تراش اولدم، چوق اعتنا ایله کیتمش ، فقط ظاهراً مهمل حسنی ویره‌بیلمه‌سنه‌ده دقت ایتمشدم .

باغچه‌ده‌کی بویوك چام آغاجنك آلتنه آچیلیرقاپانیر اسکمله‌یی قویدم ، تاختا ماصانك اوزرینه برآچیق کتاب براقدم . باغچه‌نك قاپو طرفنه‌ده آرقامی دونمشدم .

بو لونکی بن ، بوکولونج ده‌قور اورتاسنده اوطوران اوکنجك اوکندن کچسه‌یدم ، قهقهه‌لرله کولمکدن کندیمی منع ایده‌مزدم ... وضعیتك ساخته‌لکی ، ایکره‌تیلکی بوکون بیله یوزیمی قیزارتیور ... اوزمان بوکونکی عقلم ، بوکونکی تجربه‌م اولسایدی ، اویله آلده کتاب ، آغاج آلتنده شاعرانه پوز آلاجغمه ، کوملکك قوللرینی صیوار ، سرت شیشکین بازولریمی کوستریر ، کوکسمی ، باغریمی آچار ، آغاج دیپلرینی چاپالار ، یان دیوارلردن دوشمش ایری طاشلری قالدیریر، ایستیف ایده‌ردم... آچیق یاقامدن لاوانطه قوقوسی دکل، کوربوز، کنیج براركك قوقوسی دالغالانیردی. تر ، صاچلریمی اوپوپوناقسدن دها کوزه‌ل پارلاتابیلیردی ... طویلق ، چوجوغم ...

کتابی قاچ دفعه الیه آلوب باقدم ، قاچ دفعه ماصانك

اوسته براقدم ، حسابنی بیلمیورم. بردن قولمر اوزرنده چیتیردیلر پیدا اولدی و آیاق سسلری یاقلاشدی .

هرحرکتم اولدن اوچولوب یچیلمشدی. جعلی بر حیرتله دوندم . بری اورتا یاشلی ، اوچی کنج درت قادین باغچه‌دن ایلریلیورلردی. کوشکه یاقلاشنجه تردد کچیردکلرینی حس ایتدم. سرعتله قالقمشدم. یاشلیلری صوردی :

ـــ خانم افندیلر ، أوده‌لرمی ؟

آرقادن کوبکی ایله برلکده قوشارق اونلری تعقیب ایدن أملی کورونجه کولومسه‌دم :

ـــ مساعده بویوریلیرسه خبر ویره‌یم افندم..

کوشکك یاری آچیق قپوسندن کیروب خدمتجیی چاغیردقدن صوکرا یول کوسترديم :

ـــ بویوریکز افندم .

اونلر مسافر اوداسنه کیرمشلردی. صوفاده یالکز قالنجه سویجمدن صیچرادم. أملك آبلالری تخمینمدن چوق کوزه‌لدیلر.

قلبم بوغازمده چارپیوردی. بردقیقه ایچنده‌ده کیشیو رمشدم. آرتق بو اوچ کنج قیز بنمدی ، بکا عائد اولمشدی ... اوچی اوزرنده‌ده بر حق کوربیوردم ...

سوزلریمه کوله ، یاوروم ! بو محروم انسانلره خاص بر دوشونجه‌در ... صانکه اوچی‌ده ، بکا قوللرینی آچمشلرده ، بن

انتخابده کوچلك چکیوردم ! زمان کچدکجه انسان ، کندینی داها ایی کوره‌بیلیبور . او آنده ترجیح وانتخاب ایده‌مدیکم بواوچ کنج چهره‌ین لایقیله کوره‌بیلمشمیدم ؟ کورمکه وقت اولمامش ، داها دوغروسی اوتانغاجلق فضله دقت ایتمه‌مه مانع اولمشدی .

قارده‌شیمه علاقه ایله صوردم :

— قومشو خانملری ناصل بولدك ؟ هپسی‌ده قارده‌شمی ؟

— ایکی صاداقور مشلاحلیسی قارده‌ش... کوچوك أملك آبلالری معززله منور ...

— پکی ، بیاض مشلاحلیسی ؟

— تیزه‌لری نسرین خانم ...

— أولیمی ؟

— درت سنه‌در طولمش ...

— واللهی حیرت... کنج قیزدن فرقی یوق... پك کنج أولدیرمشلر اولاجق ...

قارده‌شم مرحمتله دوداق بوکدی :

— آمان آغابك ، نه‌ذوقسزسك ... اونك نره‌سی کنج قیزه بکزییور ... فرح فرح اوتوز بش وار !..

او کوندن صوکرا أملك تیزه‌سیله آبلالری ، قارده‌شمله صیقی فیقی احباب اولمشلردی ... صباحلری هپ بر آراده

قیرلرده دولاشیور ، آقشاملری کوشکده طوپلاشیوردق .

بندن هیچ چکینمیورلردی . آنه‌لری ، آغیر باشلیلغمی برقاچ کره‌مدح ایتمش !.. بووضعیت ، نی‌اویله‌مسعود ایدییوردی که...

آه ، بودالا !.. انسان مسکنتیله ، بیصریقلغیله افتخار ایدرمی؟ اوچ‌قوزونك اورتاسنده ، دیشلری‌دوکوك ، کوتوروم برقورد کبی میسکین میسکین دولاشمق‌عظمت ویرمی هیچ؟

عائله‌جه طاتیشمقلغمزی‌ده بویوك برنعمت ، برفرصت تلقی ایدییوردم ... حالبوکه کوره‌جکسك ، نکبتمی بو ، ره‌باطاسی نعمت ، کچه‌مز اولاسی فرصت حاضرلادی .

سکا بواوچ قادینی تعریف ایده‌یم. یالکز ، قدین‌اولسون ، ارکك اولسون ذکا بخشده ، کوزه‌للك بخشده انسانلرك ألنده نه بر معیار ، نه بر مقیاس وار ... بر چهره وقت وقت سویملی ، زمان زمان روحسز ، سویمسز اولویور . بن؟ معززی ، منوری وقت وقت سویمسز بولدم . لکن نسرین ، ایشیتمدن برذره قایب ایتمه‌ین برآی کبی خیالمده پارلادی ودائما پارلاتلغنی محافظه ایتدی .

معززله منوری ، دونکی دکل ، بو کونکی کونیوشومله آکلاتمالیم. معزز ، منوردن بر یاش بویوکتی. همان هرکون کبی برآراده یاشاماسزه رغماً اونك کوزه‌تلکنی پك کچ کشف ایده‌بیلمشدم .

برکیجه کوشکك آلت صالونده اوطوریوردق . نسرین خانم، قارده‌شمك کوچوك أمله ویردیکی رسم آلبومنی کورمك ایستیوردی. چوجوقلرك آکلاشیلماز عنادلری واردر. أمل‌ده آلبومی صیقی صیقی کوکسنه باصدیرمش، ویرمك ایسته‌میوردی. نسرین؛ أملك پیشنی براقایور، ماصانك اطرافنده‌قوشوشیورلردی. معزز آپانك یانده‌کی اسکمله‌یه اوطورمش ، برموده غزته‌سنه باقیوردی. نسرین تلاشله قوشارکن اوکا چارپدی. معزز سسنی چیقارمامش آیاغه قالقمشدی. برآلنی اسکمله‌یه دایایارق تیزه‌سنك خوپپالغه‌باقیوردی. بوطورده، بوباقیشده برصنعیلك یوقدی... معزز بلکه حیاتنك مختلف دورلرنده چوق آلیملی چوق ، حلاوتلی اولمشدر ، لکن او دقیقه‌ده‌کی پروزسسز کوزه‌للکنی بر داها آلابیلمشمیدر ، حالا شبهه ایدییورم ...

نه‌زمان او کیجه‌یی خاطرلارسه‌م؛ قویو لاجورد کوزلری، اوجلری طاراق وورلمش برایپك چیله‌سی کبی خفیف طارازلانمش پارلاق پارلاق قومرال صاچلری ، خولیالی باقیشلریله معززك مظلوم خیالی یکیدن جانلانیر ، یانارم ...

منور ، قارده‌شنه هیچ بکزه‌مزدی ... کوزلری ایری ، سیاه ، صاچلری قیویرجیق ، سیم سیاهدی . بندن بر کتاب ایسته‌مشدی، او آقسام تره‌دن‌چیقنجه دوغری اونلرك کوشکنه کیتدم . منور ، باغچه‌ده دولاشیوردی ، کتابی ویردیکم زمان کوزیله کوزلریمك ایچنه باقدی ؛ ساده‌جه :

— تشکر ایده‌رم ، دیدی .

بن‌ایسه، اونی‌سوینه‌جك، أللرینی چیرپاجق ظن‌ایدییوردم. بو باقیش قاچ ثانیه ، قاچ آن دوام ایتدی ، بیلمیورم . منور باشنی خفیفجه ایکه‌رك کوشکه کیریویرمشدی .

سه‌ویلن قادینلر نه‌قدار کوزه‌ل اولورلرسه اولسونلر، بز اونلری‌نه کوزله کورورسه‌ك کورهلم؛ قادینلر بوتون‌سه‌وکیلرینی نظرلرینه طوپلایوب‌ده تا روحمزك‌ایچنه‌باقدقلری وقت‌هرزماندن دها کوزه‌ل کورونیورلر .

نسرین خانمی صوکرایه براقیشمدن ، اوکا فضله اهمیت ویردیکمی طبیعی آکلادك. آرادن چوق اوزون پیلارکچیردیکی حالده، اونی ایلك کوردیکم شکلده، بنده براقدینی ایلك‌تأثیرله تصویر ایده‌بیله‌جکم . نسرین بلکه خارق‌العاده کوزه‌ل برقادین دکلدی ، فقط اونده اویله برخصوصیت واردی که.. اونك اك فضله نه‌سنی سویییوردم، نره‌سنی بکه‌نیوردم ؟.. بونی حالاتعیین ایده‌مم .

بیاض ، نه‌فیل دیشینك دونوقلغنه بکزه‌ر ، نه‌ده‌مانولیانك حساس نسجلرینی خاطرلاتان بر بیاضلق .. آیری ، خصوصی بررنك ... یاناقلرنده‌کی خفیف پنبه‌لك، کیزلی شفقلردن‌عکس ایتمش قیزیلتیلری آکدیریردی .. بیاض منتظم دیشلر..بوینی، بیله‌کلری، أللری بیاض .. بو سحرلی بیاضلقده‌کی قوتی حس

ایتمه‌مش دکلدی. اکثریا بیاض بلوز، بیاض بیلدیرمه کیردی. بویندن صارقان بیاض طاشلی قوله، اینجی حسنی ویریردی. فقط بو تمیز، لکه‌سز بیاضلغه کوز شاشیرتان رنکلر، سوسلر علاوه ایتمکده اهمال ایتمزدی. بعضاً کوملکنده‌کی اینجه بر سیاه شرید، سیاه بر کهربا پاریلتیسیله یاناردی. بعضاً لاجورد، دوز بر آلتك الك آغیر زینتلر قادار کوز آلیردی ...

اونده مقاومت ایدیلمز بر قادین قوقوسی واردی. اونی کورمدیکم دقیقه‌لر کونش سوتر، بیلدیزلر کوك یوزینه دار‌یلیرلردی ...

فقط معززله منورده بکا قارشی پك لاقید دکلردی. بونی آکلامق ایچون انسانك فضله ذکی، حساس اولماسی ایجاب ایتمز. بو اویله برحس که تنفس ایدیلن هوادن ایچیلیور... معززی یاخود منوری سه‌وه‌بیلیردم. اونلردن بریله اولنمه‌مده ممکندی. یالکز آرامزده بویوك، آشیلماز بر مانع واردی؛ اونلرده، بنم کبی، بلکه‌ده بندن دها طوی، تجربه‌سزدیلر.

برقاچ بنك برارکلکی، بر ارکلك برقادینی علاقه‌دار ایتمسی چوق دفعه قوتلرده‌کی موازنه‌سزلکدن ایلری کلیور. دنیا قوریلدی قوریلالی کنجلر اختیارلره، اختیارلرده کنجلره دوشکون اولویورلر ... ظن ایده‌رسه‌م برنده‌ا کسیکسز تمامیلامق، برنده‌ده قاچیردیغنی یاقالامق حرصی وار ...

نسرین، کدیسنه ظلم ایدن بر قیز چوجوغی کبی بنمله اوینایوردی، بن هر اذایه ممنون، هرظلمه متحملدم. بعضاً یالکز قالیوردق، فقط هر کسك یانده قولی چیمدیکله‌ین، چکه‌می طوتان، اوموزلریمی صارصان هوپپا، اویناق قادین او زمان سکوتی، آغیر وقور اولیوریوردی.

بوحالارینی کوردکجه، کندی کندیمه: «دنیانك اك ناموسلی قادینی!» دیبور؛ کویده، اونك اسمی اطرافنده چیقاریلان روایتلر، دیدی قودیلره هپ اوموز سیلکیوردم.

شبهه اویله بر شی که انسان فرقنده اولمادن قلبه کیروب کیزله‌نیور... کوچوجك قورتلر ناصل قوص قوجه بر آغاجه مسلط اولوب کووده‌سنی ایچین ایچین کیروب بیورلرسه بنمده قلبم، دماغم ایچین ایچین اویولماغه باشلامشدی. اونی آدیم آدیم تعقیب ایتدم.

ایلك سقوط خیال پك فجیع اولدی ... بر آقشام قوز یاتاغی بولنده نسرینی برارکلکله قول‌قوله‌دولاشیرکن کوردم. اوموز اوموزه یورویورلردی. نسرین ایکیده برده دوریبور؛ قهقهه‌لرله کولویور، یانندکی ارکلك کوچوك بر آل‌حرکتی اونی صیچرا تیور، تیز چیغلقلر قوپاریوردی...

یقیق بر باغ دیوارندن آتلادم، کندیمی کوسترمه‌دن کوزه‌تله‌مکه باشلادم. صاقلاندیغم دیوارك اوکندن کچرلرکن

حیرتمدن ، یأسمدن باغیرمامق ایچون دوداقلریمی دیشلریمه کلیدلهدم.. نسرینك تنها باغ یوللرنده قولنه کیرهرك کزیندیکی آدام ، چارشی بویندہ مانیفاطوراجیلق ایدن آبلاق یوزلی ، چیویدی ماوی کوزلی ، بون ، معناسز برمخلوقدی ... ترسی یوز ایدیلمش جاکتنك صاغهکچن یان جیبندن بر ایپکلی مندیل صارقیوردی ...

آرقا یوللردن دهلی کبی قوشهرق کوشکه دوندم. یوزیمك صولوقلنی أوده کیلری قورقوتمشدی . کونلرجه شاشقین، آواره دولاشدم .

قابمده کیزلی بر خینیج قاپانیوردی ؛ هر کسه آچیلان بو قوللر نهدن بکا کلنجه قاپانیوردی؛ هر کسه کولهن بو یوز نهدن بکا کولمیوردی ؟

یینه طویلق چوجوغم ، یینه طویلق !.. اوزمان کوزمدهکی بو معما حقیقتده اویله بسیطدی که... برقادین ، اخلاقاً نهقادار دوشکون اولورسه اولسون ، عائلهسیله برابرکن ، عائلهسنك احبابلرینك یانده ، یاقینلرینه قارشی کندیسنی اداره ایتمکه ، قوللانمغه ، آدیملرینی حسابله آتمغه مجبوردر . کوریبورمیسك، عائلهلرك طانیشمالرینی بر نعمت ، فرصت عد ایتمکده نه قادار خطا ایدیبورمشم ؟

نسرینی کورمکه تحمل ایدهمیوردم ، لکن اوندن قاچمق

هم معنالی اولاجقدی ، هم ده قابل دکلدی . . دردیمی یالکز قارده‌شمه آچابیلمشدم . . آنهم بزم کیزلی قونوشمه‌لرمزدن شبهه‌لنمش اولاجق ؛ صورمش . . بربرینی سه‌وه‌ن قارده‌شلر ، ابیلك ایدییورم ظنیله الکبویوك فنالغی ایدرلر. آنهمك اصرارینه قارشی طبیعی قارده‌شم سکوت ایده‌مه‌مش ... ایرتسی کوندی، اشیالر طوپلانمغه باشلادی ، آرتق کوچ ایدییوردق . آنهم، بزی قومشو کوشکده کوندرمیوردی . اولا ؛ «سوزه سنکله» شکلنده باشلایان فیصلیلر آز زمانده بوتون کویه یایلیورمشدی. مسئله هر طرفدن دویولدی و نتیجه نه اولدی ، بیلیرمیسك ؟ نسرین‌خانم، چارشی‌بویندهکی مانیفاطوره‌جی کنجله أوله‌ندی.. لوردکیّ بن طویلغمدن شکاری کندی ألیمله اوچورمش ، باشقه‌سنك قفسنه کندی ألیمله قویمشدم .

اویقوم،اشتهام قاچمشدی. طبق سنك کبی دالغین دالغین، قارا قارا دوشونیور ، قارانلقده یاشایوردم . آنهمده ، طبق آبلا کك سکا سویله‌دیکی کبی بکانصیحتلرایدییوردی : «اوقادین سکا لایقمیدی ؟ دها کنجسك ... کول ، اکلهن . . . ألکی صاللاسه‌ك ألیسی . . . »

نه‌بابام، نه آنهم بندن پارایی صاقینمیورلردی. بونصیحتلرك، توصیه‌لرك شفاویره‌جکی امیدینه قاپیلارق اکلنجه‌دن اکلنجه‌یه، لوثدن لوثه قوشدم . . . نه قادینلر ، نه یرلر کورمدم . . .

نه سسلر ، نه آهنگلر دویمادم . . . نه آغلامالر ، نه‌قهقهه‌لر ایشیتمه‌دم . . اما هیچ بری ، هیچ بر شی اصل قلبمك سسنی بوغامادی ، اضطرابمی بر ثانیه اولسون آووتوب اویوتامادی ...

بر شی یوقدی که اونی بکا خاطرلاتماسین .. بر شرقی سویلنیرکن آیاغه قالقیور ، مجلسی ترك ایدیوریوردم : بوشرقی‌یی اوچوق سه‌وه‌رك نه‌ده کوزمل سویلردی!. برقادینله قونوشورکن بردن صوصویور ، وداعه لزوم کورمه‌دن آیریلیوردم. بوقهقهه‌یی او قوپارسه ، بویاض بلوزی اوکیسه نه قادار یاراشیردی ..

سفاهت‌ویورغونلق، بریاقی کبی کوزلرمك آلتنی چوروتدی.. شفا اومارکن بوسبوتون دردلی اولمشدم ، بوسبوتون هجرانه کومولمشدم. اطرافمه کولونج اولدیغمده آیری ایدی ... یاواش یاواش هرکسك بندن قاچمغه باشلادیغنی کوریبوردم .

بیقمش ویورولمشدم .

اونی دوشونمه‌مك قابل اولمایه‌جقدی ، بونی آکلامشدم. هیچ اولمازسه کندی کندیمی دیکله‌ر ، دردمله باش باشه قالیردم. احتمال بوداها چوق‌عذاب ویره‌جکدی، بوراشکنجه ایدی. فقط بوعذاب ، بو اشکنجه ذوق‌ده ویرمیه‌جکمیدی؟.. مالتپه‌ده سود آننه‌م واردی، اوکا کیتدم.. ساحلدن چوق

اوزاقده ایچرلك برباغك اورناسنده‌کی کوچوك برکوی أوزده یاشامغه‌باشلادم... صباحدن آقشامه قادار طاغ، تپه دولاشیور، کاه کونشده یورویو ، کاه آغاچ آلتلرنده دینله‌نیوردم .

سنی تأمین‌ایده‌رم که‌حیاتمدن ممنوندم. آرتق‌اطرافمده کیلردن اوتانارق آغلامق‌ایچون دیشلریمی صیقمایوردم، کوکلم‌راحت، اندیشه‌سز ، ترددسز دویا دویا آغلایابیلیوردم . . یوکسك سسله قونوشیوردم ، بنی دیکله‌ین‌یوقدی ، لکن بن، دیکله‌مك دکل، سویله‌مك‌احتیاجنده ایدم . سوزلریمی طوتمه ، تشریفات کوزه‌تمکه لزوم کورمیوردم . . هر فورطنه، بورا وقاصیرغه کبی بودردکده شدتی کچدی ، آجیسی خفیفله‌دی . . . یورولمش. . . نهایت قورتولمشدم . . .

سکا نه سویلرلرسه اینانما ! صمیمیتلرك طارتیلی ، محبتلرك اولچولی ، ذوقلرك موقت اولدیغی بو دنیاده دردیکه اورتاق آرامادا . . سنی مشغول ایتمك ایسته‌ینلرك ، کندیلرینی مشغول ایتمك ایستدکلرینی بیل . . . دردکله قارشی قارشی‌یه کلمکدن چکینمه ، یالکزلق ، انسانلرك الیویوك اورتاغیدر . . .

حنیفه خانم محکمه ده

(وقعه برصلح محکمه‌سنده کچر)

مباشر — (باغیره‌رق) حنیفه خانم . . . سلیمان افندی...

(محکمه صالونندن ایچری حنیفه خانم وقولی چانطه‌لی بر کنیج کیره‌ر) .

رئیس — اوطوریکز . (کنجه) سلیمان افندی سزمیسکز ؟

کنیج — خایر افندم ، وکیلیم . . .

رئیس — پك اعلا . . حنیفه خانمه) اسمکز ؟ (حنیفه خانم اطرافنه باقینیر ، جواب ویرمز) خانم اسمکزی صوریبورم .

حنیفه خانم — (حیرتله مباشری کوسترەرك) بو آدمجغزك باغیرمقدن غیرتلاغی یوقدی . یدی محله‌لی دویدی ، دها نه‌دیه صوریبورسك ؟

رئیس — (حدتله) مع‌الصابرین . . . خانم فضله سوز ایسته‌مز . اسمکی صوریبورم .

حنیفه — (ایسته کسز) حنیفه ...

رئیس — نه‌لیسك ؟

حنیفه — استانبوللی‌یم... لسانمدن‌دەمی آ کلامادك آیول؟

رئیس — نه‌ده اوطوریبورسك ؟

حنیفه — اولادم کوجنمه اما ، غالبا سزك بریکزدن خبریکز یوق . بن بورایه کندی ایسته کله کلدم . أویمی آرایوب بولدیران ، بورایه چاغیران سز دکلیسکز ؟ شیمدی نه‌ده اوطوریبورسك دیه صورمه‌نك معناسی‌وارمی‌یا ؟

رئیس — والده تکرار ایدییورم ، سن یالکز صوردیغم سؤاللره جواب ویر . بشقه لاقیردی ایسته‌میورم .

حنیفه — آ ! . سن نه جلالی آدامشسك . . . پکی بی سویله‌تمیه‌جکدك‌ده تاسلیمیه‌دن بورالره قدر نه سوروکله‌توب کتیرتدك .

رئیس — (آووقاته) مسئله‌نك سرعتله انتاجی ایچون اختصار ایده‌لم ایسترسه کز .

آووقات — ناصل مناسب کوریلیرسه رئیس بك‌افندی.

رئیس — (حنیفه خانمه آووقاتی کوسترەرك) سز سلیمان افندینك أونده اوطوریبورمشسکز .

حنيفه — اوطوريبورسه‌م پاره‌ملهاوطوريبورم، انكارايتمدم كه... هم قوزوم بن سليمان افندينك أوني كيرالامشسه‌م بو چوجوغه نه اولبور ؟

رئيس — خانم ، بوبك سليمان افندينك وكيلدر .

حنيفه — (استغرابله) بوراده‌نكاحي قيله‌جق، قوربانمي كسيله‌جك ، نه وكيلي بو ؟

رئيس — سليمان افندينك آووقاتي ، سزدن دعوا ايديبور .

حنيفه — آه ، أولدن بيلسه‌يدم بن‌ده بزم ابه حوريه‌يي كتيرردم ، ربنا حقيچون سكسان آبوقاته صوصده دوردريرر .

رئيس — خانم يتيشير . صددن طيشاري چيقيورسك .

حنيفه — الله قوري افترادن صاقلاسين ، يرمدن بيله قيميلداندينغيوق.

رئيس — اوچ آيدر كيرا ويرميورمشسكز . شيمدي موجر عليهكزه دعوا اقامه ايديبور . مأجورك تخليه‌سني طلب ايديبور . بوكا نه ديبورسك ؟..

حنيفه — سويلدكلركدن بر تكني آكلادمسه عرب اولايم . . . أو ديدك ، كيرا ديدك ، دعوا ديدك صوكرا آرايه برده مأجوج مأجوج قاريشديردك .

رئيس — خانم سن سليمان افنديك أونده اوطوريبورمشسك، اوچ آيدر آيلق ويرمه‌ديكك ايچون سليمان افندي پاپاره‌يي ويرسك ، يا أومدن چيقسين، ديبور.

حنيفه — بوني سويله‌مك ايچون قپولي باجالي اولمغه نه لزوم‌واردي . بوحريف عقلينيمي اوينامش نه‌در؟. أوه كلوبده دوغرودن‌دوغرويه‌بكاسويليه‌مزميدي؟ الهي سليمان‌افندي‌صاحي بونامش . . .

رئيس — او، أومدن‌چيق‌ديمش‌اما، سن آلديرمامشسك .

حنيفه — ايكي أليم يانمه كله‌جك ، آللهك بيلديكني قولدن نه‌صاقلايه‌يم ، بكا برشيجك ديه‌ن اولمادي .

رئيس — أوه كاغد كوندرمش ، اوكا جواب ويرمه‌مشسكز .

حنيفه — (بردن جوشارق) آه اولادم ! ناصل جواب ويره‌بيليردم ؟.. عارمدن يرلره كچدم ...

رئيس — (شاشيرارق) نه‌اولدي خانم ؟

حنيفه — داها نه‌اولسون اوغلم . . . (آكلاتارق) كونلردن پازار ايرته‌سي‌ميدي ، صالي‌ميدي ، پك خاطرمده قالمادي .. عقل عقل دكل كه ... دور بقايم ... پازار ايرتسي كونيدي غالبا ... اويله‌يا چاشير بيقامشدم... چاشير يورغوني شويله منغال كناريه اوزانوب وجوديمي ديكله‌يه‌جكدم. قپو

آجی آجی چالیندی . . . حسنیه خانم طاش قصابده ایلتیسنه کیتمشدی . . ایکله‌یه ایکله‌یه یرمدن دائدم . جونبادن باقدم . بزم قهوه‌جی عبدی افندی‌یه بکزه‌یه‌ن ، قیرانطه بر آدام ، النده برکاغدله « بوراسی حنیفه‌خانمك أویمی ؟ » دیه صوریور . « بوراسی » دیدم . « آلك بو کاغدی » دیدی . آ ! بو یاشه کادم ، کاغدله قلمله هیچ بر آلیشم ویریشم اولمادی : « اولادم بوکاغد کیمدن کلیور ؟ » دیدم ، « کاتب علیدن ! » دیمزمی ؟ آز دها شارقاداق دوشوب بایبلاجقدم . ایلك حریفی نه دیه بکا مکتوب کوندریور . . یك ناموسمه دوقوندی : « یا کایش بوراسی دکل ، قصاب احمد افندینك قیزی حنیفه آشفته‌سنه‌در . اوکا کوتورك » دییه‌جك اولدم ، اولدم آما کاغدی الیمه طوتوشدیرنجه او آدام صاوشمش کیتمش . . . بن الیمده کاتب‌علینك مکتوبیله قالا قالدم . مکتوب‌ده عجایب برشی . . . بم بیلدیکم مکتوبلرك پولی ظرفك اوزرنده اولور ، بونك پوللری صیره صیره کاغده یاپیشدیرلمش . . .

رئیس — خانم قیصه کس ... بو سوزلرك دعوا ایله بر علاقه‌سی یوق .

حنیفه — یووو !.. بن اوقدر صیقی‌یه کله‌م . . ذاتی عقلم یاریم ... سن‌ده شاشیرتیرسه‌ك بوسبتون ذهنمی طوپلایه‌مام... نه‌دییوردم ... افندیمه سویلیه‌یم ، همان چارشافی باشمه کچیردم،

دوغرو ابه حوریه‌نك أوینه قوشدم . قاری ادبسزدر اما ، الله ایچون اوقوماسنه یازماسنه‌سوزیوقدر. اواوقودی بکا آکلاتدی. بن‌نه‌بیلیه‌یم، شیدی برکاتب علی چیقمش، بوتون أولر اوزرینه اوقاریشیورمش... آلاجغه ویره‌جکه اوباقیور، کیم‌پاره‌ویرسه اولك‌ایشی کوریبورمش. اولادم‌سزده مسلمانسکز. امت‌محمده یازیق ، کناه دکلی ؟

رئیس — خانم سوزی اوزاتمه . . . نیه اوکاغده جواب ویرمدك ؟

حنیفه — بن دلی‌میم اوغلوم ؟ آدامه کولرلر. اویله‌یابن سلیمان افندینك أونده اوطوریبورسه‌م ، بوندن کاتب علی‌یه‌نه؟

رئیس — خانم اوکاغد سلیمان افندیدن کلیور دیمکدر.

حنیفه — آمان بونه‌قدر ایویر زیویر ...

رئیس — کیرا ویرمه‌دیکك ایچون سنی شیمدی أودن چیقاره‌جقلر .

حنیفه — بوکا نه الله راضی ، نه‌ده قول . سلیمان افندی نه‌حقله بنی‌أودن چیقاره‌جقمش باقایم؛اوبندن کیراایسته‌یورسه، بنمده اوندن آلاجغم وار .

رئیس — نه‌کبی ؟

حنیفه — نه‌کبی‌سی وارمی‌یااولادم ؟. ایشك اصلی آستارینی بیلمه‌دن جمله‌عالمی نه‌دییه‌باشکه‌طوپلارده‌صورغو سؤاله‌چکرسك..

كوردكمى سنك‌ده خبرك يوق .. بن‌أوى طوته‌جغ زمان سليمان افندى قيزى أولندىريبوردى. اوصيرالرده‌ده برآزداردە ايدى. بنم برچيفت روزا كوپه‌مله اوچ شمندوفر كاغدم واردى ، بونلرى سليمان افندى‌يه‌ويردم، اوده كيرايه طوته اوده‌يه‌جكدى. دنياده انصافده‌مى قالمادى آرتيق ؟..

رئيس — بوكا داثر برعقديكز وارمى ؟

حنيفه — اوغلم ، داريلما آما پك سبطسز لاقيردى سويليورسك .. الله جله‌نككنى باغيشلاسين اونك‌ده، بنم‌ده باش كوز ايده‌جك نه قيزيمز ، نه‌ده اوغلومز وار . عقدى‌ده نه‌دن چيقاردك ؟

رئيس — بومسئله‌يه داثر آرا كزده برشى يازيلديمدى ؟

حنيفه — كيم يازاجق اولادم. رحمتلى افندى آطه‌پازارينه اعشاراوزرينه كاتب كيتمشدى‌ده يكى‌جامع باشنده‌كى عرضحالجيلره ايكى‌بيل‌ايجنده برمكتوب يازديرنجه‌يه قدر باشمه نه‌حالار كلمشدى.

رئيس — (آووقاته) سزك بردييه‌جككز وارمى ؟

آووقات — رئيس‌بك افندى ، مدعى‌اليهانك ادعاسى‌وارد اولاماز . تسليم ايدلديكى ادعا اولونان اشيا محكمه ارائه ايدلمش وقيمت تقديراولنمشميدر؟ اولونمامشسه معين براستيجار اجرتنه بويله‌قيمتى تقدير اولنمامش اشيا ناصل قارشيلق كوستريله‌بيلير؟

رئيس — (حنيفه خانمه) سويلديكز اشيايه قيمت تقدير اولنديمى ايدى ؟

حنيفه — آ ! هر كوره‌نك پارماغى آغزنده قاليردى . بن‌قويوجى چارشيسنده براشنى كورمدم. هيچ‌قيمتسز اولورمى؟

رئيس — سليمان افندى‌ايله آرا كزده‌فيأت كسيشديكزميدى؟

حنيفه — كيرايه طوته اوده‌رم ديمشدى .

رئيس — نه‌قدر زمان ايچون ؟..

حنيفه — نه‌بيليم بن ... ايشته اوده‌نجه‌يه قدر. برچيفت روزا كوپه ايله اوچ شمندوفر كاغدى اويله اوچ درت آيده اوده‌نيرمى هيچ ؟

رئيس — (حدتله) مالك‌بوقدرقيمتلى‌ايديسه صاتمايايدك...

حنيفه — او زمان عبدى افندى داردە ايدى ديدم ، سز لاقيردى‌يى نره‌كزله ديكليورسكز ؟...

رئيس — خانم لسانكه دقت ايت ، بوراسى محكمه‌در . (تبديل طورله) مالكى صاتمازسك ، مخمنه كوسترمزسك، باری كيرا اوده‌نجه‌يه قدر يدامينه توديع ايده‌يدك. (حنيفه خانم همان يرندن قالقار ، قپويه دوغرو كيدر)

رئيس — نه اوخانم ، نره‌يه كيدييورسك ؟ دها محكمه بيتمه‌دى .

حنيفه — عالم سزك اكلنجه كز دكل. محكمه ديه انسانى قارشيكزه آلوب اكله‌يورسكز . بورآده كندى كنديكزه نه‌حالكز وارسه كورك ، بنم فضله اوغراشاجق وقتم يوق...

رئيس — نه‌اوليورسك ؟

حنيفه — برده صوريور . سز ككيسى عادتا يورغونى يوقوشه سورمك. بن برنك آداملة اوغراشه‌ميورم، سنك ديديكك يدى دانه (امين)ى نره‌دن بولورم آبول ؟!..

بر طوى ده‌ليقانينك سركذشتى

[« رسملى حكايه » مجموعه‌سنده چيقمشدر]

ايشسز بر كونمدى ؛ صندال بدستانده آواره آواره دولاشيوردم . مزايده مأمورينك مزاده چيقاردينى اوزرى صدف قفه كوچوك بر چكمجه بك خوشمه كيتمشدى . قالابالغه صوقولدم ، چكمجه‌يه آليجى كوزله باقدم . بك مصنع، فوق‌العاده برچكمجه‌يه بكزه‌ميوردى، لكن صدفلرك كنارلرينه ايشله‌نمش اينجه كوموش قافه‌لرده‌اويله ظريف برآهنك واردى كه غيراختيارى علاقه‌دار اولدم . مزايده مأمورى باغيريوردى :

— خه‌ره‌ج ... خه‌ره‌ج ... اوچيوز سكسان ... اوچيوز سكسان ... اوچيوز سكسان بش ...

— درت يوز ...

بوتون كوزلر بكا چه‌وريلمشدى. مزايده‌مأمورى پى آلدقدن صوكرا دوام ايتدى :

— درت یوز ... درت یوز ... خه‌رمج ... خه‌رمج... درت یوز ... درت یوز ... یوقمی آرتیران ... صاتیورم ... صات‌دیم‌م .. مال صاحبی ...

دوداقلری قانسز ، اوزامش تراشدن بوسبوتون ضعیف وخسته کورونن دوشوك اوموزلی بری مزایده مأمورینه یاقلاشدی وباشیله « أوت ، قبول ایدییورم ، صاتیکز ! » دیر کبی اشارت ایتدی. کیم بیلیر ناصل زبون براحتیاجله صاتیلان بوکوچوك چکمجه‌یی آلیرکن غریب براوتانمه دویدم. أوده ، مزایده یرنده فضله دقتله معاینه ایده‌مدیکم چکمجه‌یه باقیوردم. آلت کوزینی قاریشدیریرکن أله صاری موشامبه قاپلی کوچوك بر خاطره دفتری کچدی . صحیفه‌لری چه‌ویرمکه باشلادم . اوسطرلری بنمله برابر اوقورمیسکز ؟ یالکز مساعده ایدیکز ، ایسملری پارماغمله قاپایم :

١٩١٠

« بوخاطره دفترینی ١٨٤ بهجتك تشویقیله آلدیغم ایچون اونك اسمنی ذکر ایده‌رك باشلامق ایستیورم .

خاطره نه‌در ؟ ادبیات خوجامزك تعریفی یك قاورایامادم. خاطره دیمك ، بنجه انسانك ماضیسنی حال ایله ربط ، استقباله سوق‌ایدن‌وقوعات‌وحادثاتك‌روحیدرویاخود روحی‌مثابه‌سنده‌در.

فقط بن وقوعات یومیه‌یی کونی کونته قید ایتمه‌یه‌جکم . ١٨٤ بهجتك حق وار ، حیاتده بر جاذبه وخصوصیتی اولمایان شیلر قید وذکره شایان دکللردر . مؤبد بر ایز براقابیله‌جك اولان وقایعی نوط ایدوب اونك خاطره‌سیله کاه مست ومحظوظ ، کاه مضطرب ، مأیوس اولمالیدر .

ایشته بودفتر بویله‌جه بنم معکس وجدانم اولاجقدر .

١٩١١

٩٨ خیری ایله ١٨٤ بهجت‌بوکون ادبیات جدیده‌یی‌مناقشه ایتدیلر . ٩٨ خیرینك فکرلرنده چوق اصابت وار . ادبیات جدیده مملکتك حیات صنعتنده باشلی باشنه بر شاه اثر صنعت اولاجقدر. ادبیات خوجامزك بعض‌تنقیدلرینی‌ناروا کوریورم، آراده چکمه‌مزلك وار ، چونکه فجر آتیجیلره منسوب ایمش! آه ، دنیا نه‌فنا !..

١٩١٢

هندسه دعوالری ، دماغی محاکمه‌یه آلیشدیریرمش...عجبا حیاتده کی‌وقوعاتی‌بویله‌قاعده‌آلتنه آلارق‌محاکمه‌ایده‌بیله‌جکمی‌یز؟ هردعوانك بر اصول حلی اولدیغنه کوره هروقعه‌نك کندینه کوره بر شکل حلی اولماسی لازم کلیور . بر وقعه‌نك هانکی دعوا قاعده‌سنه کوره حل ایدیله‌جکنی انسان ناصل بولور ؟

١٩١٤

ایشته حیاتمده یاشادم ! دیه‌بیله‌جکم برکون ... ١٨٤ بهجت ٩٨ خیری‌یی أوندن آلمش، بکا اوغرامشلردی . اولا اون قاپانی کوپرو-ی طریقیله قارشی‌یه کچدك . اورادن یاواش یاواش یورویه‌رك آبدهٔ حریته‌قادار کیتدك... آرابه‌لر، اوطوموبیللر اطرافی توزه دومانه بورویورلردی. لطیف برایلك بهار کونشی بوتون شعاع منیرینی صحائف طبیعته نقش وابذال ایلرکن عادی روحلی انسانلر، کاه ایچکی ایچه‌رك، کاه قوللرنده قادینلرله دولاشوب دوریورلر . طبیعته قارشی بونانکورلك دکل‌ده نه‌در ؟ مع‌مافیه بونی یقیناً کورمه‌نك معنوی ورها کار فائده‌لرینی انکار ایتمه‌ملیدر . انسانك روح واخلاقی هردورلو شائبه‌دن تنزیه ایدیبور.

١٩١٦

حیات حقیقیه نه‌در آکلایورم آرتق ... ١٨٤ بهجتك عقلالفی کافی ! ٥٤٠ جواد اولمسه بوکون حس ایتدیکم مشی‌یی حس ایتمك میسر اولمایاجقدی . فلکدن برکون چالدق ...

٥٤٠ جواد برکون بك اوغلنده بر بیراخانه‌یه کیدەلم دیبوردی. بیریکدیردیکم کونده‌لکلرك کفایت ایدوب ایتمه‌جکی برآز مجهولدی، جوادك دیدیکی کبی حرکت ایتدم . امتحان

اوزری کتاب لازم دیه آنه‌مدن پارا قوپاردم. فقط شبهه‌له‌جك دیه‌ده أودم قوپویوردی . اوکله‌دن صوکرا جوادله بولوشدق. برطانیدق کورمه‌سین دیه هپ تنها سوقاقلردن یورویه یورویه بك اوغلنه چیقدق . جواد برپیراخانه طانیورمش، ایکی کره باباسی اونی اورایه کوتورمش . جواددە نه‌نشئه‌لی ایدی‌یا . غارصونی چاغیروب : «ایکی بیرا کتیر !» دیدکدن صوکرا بکادونوب‌ده : «بورایه‌کلیرده انسان هرزمان فندق‌فستیق یمزیا!» ده‌یشی واردی که کوله‌دن قیریلدق ...

بیرا ایچون آرپا صوبی دیبورلر، حالبوکه ایکی یووارلاق قدحی انسانی سرخوش ایتمکه کافی کلیور . . . جواد یولده عادتاصاللانیوردی. بنم‌فناحالده‌باشم‌دونیور، معدەم‌بولانیوردی. اورتالق‌قارارمادن‌أوه کیرمك مجبوریتنده‌ایدم. جواددن آیرلنجه یانغین‌عرصه‌سنده معدەمی بوشالتدم... آنه‌م قومشوده ایمش.. آغزیمی قوقلارسه ایشم بربادی . . . نه ایسه تهلکه‌یی‌اوجوز صاووشدیردم .

نهایت ایشته بن‌ده کیف اهلی بوتون انسانلر کبی عشرت نه‌در طاتمشدم .

ای‌بنم‌معکس‌وجدانم دفترجکم، سنی آرتق کیزلی کوشه‌لرده صاقلایاجغم . چونکه کناهلرمی افشا ایدیوریرسك . . .

۱۹۱۹

انسانك یاشی ایلریلدکجه ذوق و سفاهته میلی آرتیور. ایشته بن بو حقیقتی نفسمده بالذات تجربه ایتدم. ۶۸۲ سالم نه‌قادار زماندر اصرار ایدییوردی، آ کلاتدیغی حکایه‌لرك جاذبه‌سنه قاپیلمقدن منع نفس ایده‌مدم. شونی‌ده اعتراف ایتملی که حیات هر کوشه‌دن مطالعه‌یه، تدقیقه شایان برکذرکاه فانی ایمش!.

اون قاپاغی کوپروسی طریقیله ینه قارشی‌یه کچدك، قالیونجی قوللغی دینیلن بر یوقوشی طیرماندقدن صوکرا صاغه، صوله صاپدق؛ غریب بر سوقاغه کیردك. أولرك قاپولرنده فنه‌رلر واردی. یاری آچیق قاپولرده‌ده وقت‌وقت باشی آچیق خریستیان قیزلری کورونیوردی. ۶۸۲ سالمله عادتا قورقه‌قورقه‌یوریوردق. سالم أولرك نومروسنه باقیوردی، بر أو کوستردی:

— بورایه کیرملم، دیدی.

نه‌تحف‌أو... سالمه‌ده‌بوأونی قومشولرندن بری‌اوکرەتمش.. قاپونك‌ایکی‌یانده‌کی‌سدیرلرده‌قیصه‌فستانلی‌قیزلراوطوریوورلردی.. نه غریب انسانلر، واره یوغه کولیورلر... اویله‌ده شاقاجی شیلرکه...

اونلرك لاابالیانه حرکتلری‌طبیعی‌جهالتلرندن‌ایلری‌کلیور... معمافیه التفات و نزاکتلری صوك درجه‌ده.. برقیز بنم قوله

کیردی. برقیزده سالمك‌قولنه. نه‌لرسویلمه‌دیلر، نه‌لر سویلمه‌دیلر..

. . . . . .

سفاهتك نزاهتله تألیفی قابل دکلی عجبا؟.

۱۹۲۱

عشق... عشق... دنیاده اوندن‌روحلی برذوق‌وسعادت متصور و ممکن اولاماز...

قارشومزده‌کی أوه طاشینان کیراجیلرك قیزی نیمقه‌یی‌ایلك دفعه کورونجه‌سه‌وه‌ش،عشق آتشی‌ایله‌یانمشدم. بوآقشام‌أولرینك اوکندن کچرکن ینه هروقتکی محرق صداسیله شرق‌سویلیوب عود چالیوردی. فقط بن جومبایه یاقلاشنجه عود دوردی، شرق کسیلدی، قفس آرالندی و یره کوچوجك برکاغد پارچاسی آتیلدی. سرعتله کاغدك اوزرینه باصدم، صوکرابوطینلریمك باغنی باغلار کبی ایکیلوب کاغدی آلدم.

اوخ! سکا متشکر و متدارم سوکیلم، بو کوچوجك کاغد پارچاسی قادار بنی هیچ برشی ممنون ایده‌مزدی. عشق سنك سایه‌کده حس ایدییورم نیمقه!

شو سطرلری یازارکن أللریمی دوداقلریمه کوتوریپور، الك صاف، الك معصوم، الك نزیه عشق بوسه‌لریمی تقدیم ایدییورم.

١٩٢٣

مكتبی بیتردم ، بابامك قلمنده‌كی ممیز بك افندینك لطف ودلالتلریله عینی قلمه ملازمةً قید و قبول اولوندم . آننەمك سروروسعادتی بورادە تصویرایدەمیەجكم . قوزی دولدیرتدی، حلوا پیشیردی ، بوتون آقربا واحبابی چاغیردی ، ولی افندی چاییرینه كیدوب صفا سوردك . . .

حیاتده بن‌ده برموقع اجتماعی صاحبیم!.. بونی دوشونیركن دویدیغم افتخاری عمریمك صوك دقیقه‌سنه قادار حس‌ایدەجكم.. یالكز بو افتخاره سبب اولان محترم آننەمله افندی بابامی شكرانه یاد ایتمك بنم ایچون بر وظیفهٔ انسانیه و وجدانیەدر .

١٩٢٤

اوچ سنەدنبری مكتوبلاشمقله كچن صاف و نزیه حیات عاشقانەمز نهایت حقلی بر دورهٔ سودایه كیردی . سوكیلیمی یاقیندن وردم ، أللرینی طوتدم . روحانی صداسنی یاقیندن دویدم . نمیقه ، دنیاده سنی بندن آنجق أولوم آیرابیلیر .

حیاتده ایلك دفعه اولەرق بر آرقداشمك اكرام ایتدیكی جیغارایی بوكون ایچدم .

١٩٢٥

آننەم ، اوغلومك مروتنی كورمەدن أولورسەم كوزلرم

آچیق كیدەجك دییوردی . افندی بابامدە ، آرتق ایش كوچ صاحبی اولدی، زمنیدر ، دیدی . افندی بابامله غاطه‌یه كیدك، خالص شایاقدن وجودیمه اویغون كەن شیق بر أثواب آلدق . آننەم ایپكلی كوملكلر دیكیور . . . نمیقه‌نی عائله‌سی بكا ویرمدكلریله قالسونلر. . . ذاتاً آننەم نمیقەنك نەجنس برمخلوق اولدیغنی بیلیور.. طبیعی قادینلر، بربرلرینی ارككلردن ایی طانیر، بیلیرلر . . . نشانلیم هاجر ، نمیقەدن بیك قات كوزدل . . .

آننەم، بعضاً نەدوغروسویلر: سووبدەدوستنه، بوشانوبدە قوجه‌كه وارمه ، دییه آتلار سوزی وارمش !..

١٩٢٦

پجشنبه كونی كوەكی كیرەجكم... حیاتمده بو، الك بویوك، الك مهم برحادثه اولاجق . عادتا بر مرحلهٔ عظما! . . شویله كندی كندیمه بر دوشوندم ، معزز دفترم ، معكس وجدانمك اعانه‌سیله حیات ماضیه‌می كوزدن كچیردم . یكرمی بش‌یاشندەیم، فقط اشاغی یوقاری حیاتك هر رنك و صفحه‌سنی یاشامش بر آدام صایبلیرم . بیرا ایچدم ، ملوث سفاهت برلرینی كوردم، جیغارا ایچدم ، مكتوبله سودالاشمق نەدر بیلیورم . حیاتده كورولەجك دها نه قالدی؟.. شیمدیدن صوكرا یكی بر حیات باشلایور . . . شیمدی‌یه قادار اولدیغی كبی بو یولده ده امین خطولرله یوروبه‌بیلیرسەم ، تجربه‌لرم بكا رهبرلك ایدەجكلر.

١٩٢٦

برسورو سعادت ایچنده‌یم ... قوشلرك قانادلری اولماسه اوچامازلر. اكر شودنیاده‌كی معززومقدس رابطه‌می‌دوشونمه‌م شوق و هیجانمدن كوكلره پرواز ایده‌جكم ... ای قوشلر سماسزك اولسون ... طوپراغك جنتی بكا یتیشیر.»

خاطره دفترینك صوك صحیفه‌لری بم‌یاضدی ... حكایه‌نك مابعدینی دوشونیركن كوزلرم تقویمه ایلیشدی. صوك‌قیدایدیلن خاطره‌نك تاریخی‌ایله تقویمك كوسترديكی تاریخ آراسنده‌یالكز اون بش كونلك بر فاصله واردی. چكمجه‌یی صاتان كوچوك یوزلی، تراشی اوزامش دوشوك اوموزلی آدامی دوشوندم. بوخاطره‌لرك صاحبی أولدیكندن اون‌بش كون صوكرا اورته یاشلی بر آدام اولیویرمشدی.

آكلادم كه‌ده‌لیقانلینك حكایه‌سی براقدیغی‌یرده یتیوه‌رمش!

والا نورالدین

بكك ١٩٢٧ سنه‌سنده انتشار ایدوب
كندیسی طرفندن اك زیاده
بكه‌نیلمه حقیرلری

جرخوجاسی

[«آقشام» غزته‌سنده چیقمشدر]

— واای ، خوجام !!!

— بکا « خوجام » دیمه !... بن غیری خوجا دکلم !... کورمیورمیسك ؟ آرتق شالواری ، لاطه‌یی ، جبه‌یی آتدم ؛ ستره پانطول کیورم ... باشمده صاریقده یوق ؛ دال فس دولاشییورم .. شی ، یعنی ... دال « قاسکت » دییه‌جکدم .

— صاریغی ، جبه‌یی نیچون آتدك ؟

— اویله ایشته ....

— آ... آ... بورونکده‌ده برخیلی تبدل وار .. بورنکه نه اولدی ؟

— قوپدی .

— قوپدیغنی کوریورم ! بورونکك بر یاریسی ، یعنی ، اوست طرفی وار ، اوبر یاریسی ، یعنی ، قیقیرداقدن آشاغی طرفی یوق !

— أوه‌ت، مع‌التأسف والتأثروالتلهف بیوردیغك کی...

— یکی آما ، آلتی آی اول کوروشدکدی ؛ او زمان بورونك یرنده ایدی .

— اوزمان یرنده ایدی . شیمدی قوپدی ایشته ..

— آکلاتسه‌كآ ، قوزوم ، ناصل اولدی بوایش ؟

— صورما افندی برادر ، صورما ... نه‌سن صور ، نه‌بن سویلیه‌یم ...

— جانم ، اوزون ایتمه !! آکلات ایشته ... دردینی سویله‌مه‌ین دواسنی بولاماز... بنم، دوقتورلردن، اجزاجیلردن برخیلی دوستلرم و قارئلرم واردر . اونلره سویله‌رم . وحتی ایجاب ایده‌رسه غزته‌یه‌ده یازارم . بلکه بوصورتله سکا برطاقا بورون فلان برشی اویدورورلر .

— الله رضاسیچون یاپ بکا بو ییلکی .

— فقط أول امرده سنك بکا حکایه‌کی آکلاتماك لازم ! نه‌دن خوجالغی ترك ایتدك ؟ ناصل اولدی‌ده بورونك قوپدی. سویله باقالم .

— بوسری کیمسه‌یه سویله‌میه‌جکدم آما . مادامکه بکا بر طاقا بورون اویدورمغی وعد ایدییورسك ؛ بن‌ده سویله‌یم یاری ... فقط بویله آیاقده اولماز ... شوراجغه ایلیشیوره‌لم . سابق خوجا افندینك بکا خوش بر وقعه آکلاتاجغنی ،

برحس قبل الوقوع ایله سزدیکم ایچون اونك «شوراجق» دیه کوستردیکی یره، یعنی سلطان محمود تربه‌سنك طاش باصاماقلری اوزه‌رینه «ایلیشمه‌مزه» اعتراض ایله ، بورونی قوپوق احبابمك قولنه کیردم. قارشی صیراده کی قهوه‌لردن برینه دالدق. بن کندیمه برنار کیله ایصمارلادم؛ اوده مکه ایشی قلاوی فنجانده برقهوه... هوپورتولر ، غورولتولر ایچنده شوحکایه‌یی دیکله‌دم :

« ــ عزیزم! معلوم یا، امام، خطیب وه مؤذن قادروسی استانبولده ودیکر شهرلرده صیق برضبط وربط آلتنه آلیندقدن صوکرا ، بزم ایشلر کوتوله‌شدی . بنده آلمدن صوفتالقدن غیری ایش کلمز . هکیه‌یی صرتمه ووردیغم کیبی ، بو یازك باشنده ، بغداد جاده‌سنی طوتدوردم ... کویدن کویه قوناقلایارقدن کیت بابام کیت ؛ یورو بابام یورو .. بر بوچوق آی یول آلدم . پوستی سرمك ایچون، صاپا یرده، امامسز برکوی آرایوردم. لاکین عکسی کیبی ، هر کویك برامامی وار . بر قاچ یرده کوی اختیارلرینی قاندیرارق اسکی امامك آیاغنه قاپوز قابوغی قویدورمق ؛ اونك یرینه کندم کچمك ایسته‌دم . لاکین موفق اولامادم .

« بوجهتلر حائز أهمیت دکل .. اصل کلهم حکایه‌مزه ... هافتالرجه داغ تپه یورودکدن صوکرا، کونك برنده کسدیرمه‌دن کیده‌یم دیرکن جاده‌یی شاشیردم ... اورمانلرك ایچنه دالدم...

صاغه کیتدم یول یوق ... صوله کیتدم یول یوق ... آمان الله ، نه‌یاپایم بن‌شیمدی ؟... تام برهافتا قوجا یمشله بوکورتلن یمکدن ایمانم کموره‌دی .. اورمانلرله داغلرده بیتر توکه‌نیر جنسدن دکلدی . . بر داغك آرقاسندن باشقه بر داغ پیدا اولویوردی . . ایسز جنسز برلرده یورودیکمك اون برنجی کونیمیدی‌نه ، ملول و محزون ، یورغون آرغین کیدرکن ، بر آقشام اوزری آغاچلقلر آره‌سنده بوبوك برایشیق کوردم.. اووخ یاربی شکر !.. کوی !!.

« واردیغم یر ، حقیقةً کویدی ... کوی آما نه کوی !.. هله انسانلرینی هیچ صورمایك. هپسنده صاچ صاقال بری برینه قاریشمش ، بیقلری سنت شریف اوزره بیله کسیلمه‌مش .

« ــ السلام علیکم !.. دیدم .

« ــ ها ؟... دیه بون بون یوزیمه باقدیلر .

« ــ السلام علیکم، دیبورم، نیچون جواب ویرمیورسکز؟ سز مسلمان دکلیسکز ؟ . دیه صوردم .

« ــ مسلمانوخ ! دیدیلر .

« ــ ناصل مسلمانلق بوبویله ؟... هانی امامکز ؟

« ــ نه امامی ؟

« ــ باص بایاغی امام ! کوی امامی ...

« ــ بزقوی امامی بینمه‌زوك !.

« — پکی ، جامعکزك ایشلرینه کیم باقار سزك ؟

« — جامع نه‌شه‌قول شی ؟

« — نه‌شکل‌می ؟ باص‌باباغی ! قبه‌لی ، مناره‌لی ..

« — بز ، جامع‌ده بیلمه‌زوك !..

« — دیمك که سزك دنیادن خبریکز یوق ؟.. نمازیکزی نره‌ده قیلارسکز ؟

« — بز نماز قیلمازوخ !

« تام یرینی بولمشدم . امامسز، جامعسز برکوی!. اووخ، نه‌اعلا !.. اساساً بنم آرادیغم بویله برکویدی ایشته ...

« کندیمه برحکومت مأموری طوری ویره‌رك :

« — کویده کیم وار ، کیم یوقسه هپکز طوپلانك باقالم آغالر ... أمرینی ویردم .

« — نوولاجاخ‌قو ؟.. دییه صوردیلر .

« کوکره‌دم :

« — نه‌اولاجغنی شیمدی کورورسکز ! طوپلانك !!

« کویلولر ، نم یوکسك پرده‌دن ویردیکم بوامر اوزرینه اختیارلی کنجلی ، قادینلی مارکسکلی ، چولوقلی چوجوقلی طوپلاندیلر .

« بر تەزەك بیغینی اوزرینه چیقدم . کندیلرینه شوصورتله وعظ ونصیحتده بولونمغه باشلادم :

« — أی جماعت ! سز نه‌یچیم مسلمانسکز ؟ براماسکز، بر جامعکز یوق ! نماز قیلمایورسکز، دوشونمه‌یورمیسکز که، أولدیککز زمان جهنمه کیده‌سکز . جهنمده زبانیلر واردر. قافا کبزه طوپوز ووروب سزی آتش ایچنه آتارلر . . . چابیر چابیر یانارسکز ....

« کویلولر ، بوسوزلرم اوزه‌رینه فوق‌العاده قورقدیلر . هله قادینلر چیغلقلری باصدیلر:

« — (عیش آنام . . . آی ، آی ، آی !) دییه‌رکدن باغیریشدیلر . أصحی‌می دییون ، آغا ...

« — صاحی سویلیورم یا ... نه‌صاندیکزدی ؟

« — نیده‌لکده غافامزه‌دوپوزیمیه‌لك؟نیده‌لکده آتشه‌یانماخ... آمانك آغا ، بزه بر اصولی غوسته‌ریویر . هوزیکی سه‌وه‌یین!

« ایشی تمام قوامنه کتیرمشدم .

« — اولا بنی کندیکزه امام یاپك ! دیدم .

« — یاپاروح ، آغا ... یاپدوخ بیلهم ...

« — بکا برأو ، بر تارلا ، بر أشك ، برچیفت اوکوز ، آلتی قویون ویرك .

« — های های ! ویروك آغا ..

« — هایدی اویله ایسه ، بالطه‌لریکزی ، بچقیلریکزی، دسته‌لریکزی آلوب پیشمه دوشوك ! کویکزه برجامع یاپمق ایچون اورمانه کیدوب کرسته کسه‌جکز !

« ـــ اوکاده ایوالله ، آغا ....

« کویلولر، بنم داللاندیرا بود اقلاندیرا آکلاتدیغم طوپوزلو زبانی حکایه‌سندن اودرجه قورقشلردی که ، نه‌دیسه‌م‌یاپمنه آماده ایدیلر .

« ایشلرینی کوچلرینی‌یوز اوستی بیراقدیرارق‌هپسنی سفربر ایتدم . اورمانه کوتوردم . چالا بالطه برخیلی چام ده‌ویردك . کوتوکلری به‌داورا حالنده تازه تازه بیچدق . کرسته حالنه کتیردك،أشکلره یوکلتدك وکویه کتیردك .

« بن قالفه‌لغنی یاپدم . ایکی اوچ کون ایچنده چات چات ، پاط پاط درمه چاتما برجامع قوردق. لاکن ، عکسیلکه باق که برادر اورالرده چمنطو فلان‌اوللادینی‌ایچون‌خصوصی برطوپراغی چمنطو مقامنده قوللانمشدق . نه ایسه ...

« ـــ هایدی نمازه ! دیدم

« حریفلر، آبدستسز ، صلواتسز، چاریقلریله جامعه کیرمکه قالقیشماسینلرمی ؟ ! فنا حالده اوفکه‌لندم .

« ـــ یوق ، یوق ! دییه چیقیشدم . دورك باقایم هله ، کون کورمه‌مش آدامار؟ اویله اولماز. اولا کچك شوایرماغك باشنه ! بن نه یاپارسه‌م سزده بنی تقلید ایدك . نه سویلرسه‌م اونی سویله‌یك .

« ـــ اولور آغا !

« بوتون کویلولری ایرماغك باشنه صیرا صیرا دیزدم . بن‌ده باشلرینه کچدم . قوللریمی صیوادم . اونلرده کندی قوللرینی‌صیوادیلر. قالوشمی‌چیقاروب قوندورامه‌مست‌یاپابیلیردم. فقط کویلویی شاشیرتمامق ایچون ، بوندن اجتناب ایله مستمی وچورابمی چیقاردم . اونلرده چاریقلرینی چیقاردیلر . أللریمی وپارماق آرالریمی ییقادم .

« اونلرده ...

« مضمضه واستنشاق یاپدم .

« اونلرده ...

« والخ والخ .. هرنه یاپارسه‌م ، طبق مایمون کی حرکاتمی تقلید ایدییورلردی .

« ـــ ایشته ، آغالر ، خانملر ! بو فعله آدیله صانیله « آبدست » دیرلر ! ـ دییه اوسته‌لك درس‌ده ویردم ـ نه‌دیرلر؟ هپ برآغزدن سویله‌یك باقایم ؟

« ـــ آبداست !

« ـــ هاه ، آفرین ! آدام اولاجقسکز ... شیمدی ، آبدست آلدق ، نمازه باشلایاجغز ! هایدی جامعه !

« جامعه کیردك .

« نمازه باشلامازدن اول ، کویلولره دوندم ، دیدم که :

« ـــ ای جماعت مسلمین !... جناب حق یاواش یاواش

سزدن خشنود اولمغه باشلادی... آفرین سزه !... بن نه یاپدمسه بی طبق طبقیسنه تقلید ایده‌رك آبدست آلدیکز ... لاکین ایش آبدستله قالمایور... نمازده قیلمامز لازم ... شیمدی دقت ایدیکز... بن نه یاپارسه‌م سزده اونی یاپیکز... بن نه‌سویله‌رسه‌م سزده اونی سویله‌یکز . آکلاشیلدیمی ؟

« ـــ آکلادوخ ، آغا ...

« ـــ الله اذعانکزی آرتدیرسین ... ایکی جهانده عزیز اوللك .

«جماعتمدن چوق ممنوندم ، چونکه بکا کوری کورینه اعتماد ایدیبورلردی. جهنم، آتش وزبانی حکایه‌سنك دهشتی کوزلرینی بورومشدی . او جوار اورمانلق اولدیغی ایچون ، اورمان یانغینندن فوق العاده قورقویورلر ، جهنمی اورمان یانغینندن‌ده داها مدهش تلقی ایدیبورلردی . چونکه بن ، جهنمی اونلره اویله آکلاتمشدم .

« نمازلرده امام جهراً اوقودیغی تقدیرده، جماعتك‌ده جهراً اوقومایاجغنی بیلیوردم. لاکن ایللك نمازلرك هم درس ، هم‌ده عبادت اولماسی ایچون، بنم اوقویاجغلریمی اونلرده اوکرەنسینلر دیبه، حرکتلرم کیبی سوزلریمی‌ده تکرارلامالرینی برکره داها تنبیهدن صوکرا نمازه دوردم :

« ـــ الله اکبر !

« دیه‌رك باش پارماقلریمی قولاق ممه‌لریمك آلتنه قویدم واوبر پارماقلریمی هوایه دیکدم .

« اونلرده، آرقام صیرا :

« ـــ الله اکبر !

« دیدیلر وحرکتمی عیناً تقلید ایتدیلر .

«سبحانك» اساساً جهراً اوقونمازدی. واقعا بونی‌ده جماعته ازبرلتمك لازمدی آما، بونك اوکرەتیلمه‌سنی صوکرایه بیراقارق دوغرودن دوغرویه «فاتحه» یه کچدم .

« ـــ الحمدالله ...

« ـــ الحمدالله ...

« ـــ رب العالمین ...

« ـــ رب العالمین ...

« ـــ الرحمن ...

« ـــ الرحمن ...

« ـــ الرحیم ...

« ـــ الرحیم ...

. . . . . .

« بن نه‌سویلرسه‌م اونلرده اونی کور سسله‌سویله‌یورلردی.

« یکی یاپیلمش جامعمزك تازه تاختا قوقولو هواسنده اوغولدایان بوسس او درجه خوشمه کیدیبوردی که ...

« « فاتحه » دن صوکرا بر « سوره » وصوکرا تکبیر :
« ــ الله اکبر ...
« ــ الله اکبر ...
« رکوعه واردم .
« اونلرده بنی تقلیداً رکوعه واردیلر .
« تکرار دوغرولدم .
« اونلرده دوغرولدیلر .
« هایدی سجده یه .
« اونلرده سجده یه ...
« فقط ، آ... آ...
« سجده یه اودرجه شوق وهوسله آتیلمشم که ، دیزلرمله کومه‌دك ووردیغم تازه وخرجی هنوز قورومامش چام تاختالری بردنبره آرالانیورمش وبورنم بوآرالغك ایچنه کیریورمش... جماعتی آکلایورسك یا عزیزم . تاختانك آرالانمسی ، آنجاق بم وآرقامده‌کی جماعتك دیزلرینی خیزله یره ووردیغی زمانك امتدادنجه ایدی . بورنم تاختا آرالغنه کیرنجه تاختا آرالغی‌ده قاپانیورمه‌سینمی ؟
« ایواهلر اولسون ... بورنم اویله قیصیلدی که ...
« درحال حایقیردم :
« ــ آی، آی، آی، آی !... اووف، آمان، بورونم!!

« جماعت ، ظاهر ، بنم بوصورتله حایقیرمامی‌ده عبادتك تماتندن عد ایتدی‌که ، بنی تقلیداً :
« ــ آی، آی، آی، آی!... اووف، آمان، بورونم !!! دیه حایقیردی .
« ــ نماز بوزولدی ! نماز قیلمایورز. بورونم صیقیشدی.
« ــ نماز بوزولدی ! نماز قیلمایورز. بورونم صیقیشدی.
« ــ جانم افندم ، صاحی سویله‌یورم . بنم سویله‌دیکمی تقلید ایده‌سکز دیبه دکل ...
« ــ جانم افندم ، صاحی سویله‌یورم . بنم سویله‌دیکمی تقلید ایده‌سکز دیبه دکل ...
« ــ آ... نه‌لاف آکلاماز آدامارسکز سزبه! باشکزی سجده‌دن قالدیرك ، امدادیمه کلك !
« ــ آ... نه‌لاف آکلاماز آدامارسکز سزبه ! باشکزی سجده‌دن قالدیرك ، امدادیمه کلك !
« ــ امداد !! امداد !! جان قورتاران یوقمی ؟ بورونم کیتدکجه صیقیشیور .
« ــ امداد !! امداد !! جان قورتاران یوقمی ؟ بورونم کیتدکجه صیقیشیور .
« ــ قوپاجق !
« ــ قوپاجق !

« ـــ استانبولده محررلردن بربورونسز توفیق بك واردر. بن‌ده اونك كبی بورونسز قالاجغم !

« ـــ استانبولده محررلردن بربورونسز توفیق بك واردر. بن‌ده اونك كبی بورونسز قالاجغم !

« ـــ یاهو ، ایتمه‌یك ، ایله‌مه‌یك ! نمازدن‌ده، جامعدن‌ده، اماملقدن‌ده كچدم اولا... هرشیدن واز كچدم. ایلله شو آرالقدن بورونمی چیقارك .

« ـــ یاهو ایتمه‌یك ، ایله‌مه‌یك ! نمازدن‌ده ، جامعدن‌ده ، اماملقدن‌ده‌كچدم اولا... هرشیدن‌واز كچدم. ایلله شو آرالقدن بورونمی چیقارك .

« ـــ نه‌لاف آكلاماز آیبلرمشسكز سزبه !

« ـــ نه‌لاف آكلاماز آیبلرمشسكز سزبه !

« ـــ أشكلر !

« ـــ أشكلر !

« ـــ أششكلر !!

« ـــ أششكلر !!

« ـــ أشه‌غلو أشكلر !!!

« ـــ أشه‌غلو أشكلر !!!

« ـــ أششوغلو أششكلر !!!

« ـــ أششوغلو أششكلر !!!

« ـــ آناكز یخشی ، بابا كز یخشی ، كویلو دایبلر ! سوزیمه قولاق ویرك‌ده نه دیدیكمی أبی دیكله‌یك : بورونم صیقیشدی .

« ـــ آناكز یخشی ، بابا كز یخشی ، كویلو دایبلر ! سوزیمه قولاق ویرك‌ده نه دیدیكمی أبی دیكله‌یك : بورونم صیقیشدی .

« ـــ بن سزه یالان سویله‌دمدی . زبانی ، طوپوز فلان یوق ..

« ـــ بن سزه یالان سویله‌دمدی . زبانی ، طوپوز فلان یوق ..

« ـــ آی ، آی ، آی ، آی .

« ـــ آی ، آی ، آی ، آی .

« ـــ تاختالر كیتدكجه صیقیشیور ...

« ـــ تاختالر كیتدكجه صیقیشیور . .

« ـــ بورونم قوپاجق !

« ـــ بورونم قوپاجق !

« ـــ بورونم قوپویور .

« ـــ بورونم قوپویور .

« ـــ بورونم قوپدی.

« ـــ بورونم قوپدی .

« بوسوزلری سویله‌دیکم زمان بورونم حقیقةً قوپمشدی .

« قان روان ایچنده یرمدن فیرلادم وجان آجیسیله جامعك ایچنده قوشوشمغه باشلادم کویلو ، بنم بوحالمی‌ده تقلیدایتدیکی ایچون ، جامعمز ، بر آن ایچنده تیمارخانه‌یه دوندی . لاکن بالآخره ، یوزمدن اولوق‌اولوق قان آقدیغنی کورنجه اورتالق سوت لیمان اولدی . ایشلر آکلاشیلدی آما ، کل کلهم ، بن بورومدن اولدم .

« آرتق کویده بر کون بیله دورمادم ، یانمه بر قلاغوز آلارق اورمانك کنارنده‌کی یولی بولدم. قصبه‌ده‌کی خسته‌خانه‌ده آیلرجه یاتدقدن صوکرا، نهایت استانبوله کلدم ایشته عزیزم.»

سابق صوفیا سرکذشتی آکلاتوب بیتیرنجه‌یه قدر بنم‌ده نارکیله‌مك آتشی بیتمشدی .

مثلا به :

ــ کچمش اولسون برادر. دوغروسی فجیع وقعه! دیدم.

قهوه‌جی‌یه‌ده ، نارکیله‌نك آتشی اشارتله :

ــ شونی تازه‌له ! دیه امر ایتدم .

قضازده خوجا افندی :

ــ ساده اونی تازه‌له‌مك اولماز شونی‌ده تازه‌له باقالم ! دیه‌رك قوپمش بوروتی بکا کوسترددی .

ــ های های ! سن مراق ایتمه ! ایجابنه باقالم .

وایجابنه باقیورم ایشته :

اعلان

قارئلرم میانده قوپمش بورونلری تعمیر ایده‌بیله‌جك حاذق بر طبیب وارسه شو صوفته‌جغزه‌ده ثوابنه بر طاقه بورون اویدوروپرسین ، نه اولور ؟

مومی‌الیه ایله مومی‌الیها

[«آقشام» غزته‌سنده‌چیقمشدر]

مومی الیها — ...

مومی الیه — ...

مومی الیها — شو مهتابه باقیکز ... أبدیتك نورانیتنه آچیلمش بر پنجره‌یی آکدیریبیور ... سماوی بر کل قادار بویوك ... آی چیچکی کبی کوزه‌ل ...

مومی الیه — مهتابك ده کیزه عکس ایده‌ن حزمه‌لری ساری صاچلاریکزه بکزه‌یور .

مومی‌الیها — شاعرسکز ... طاش دورندن یکرمنجی عصره قادار کلوب کچن بوتون شاعرلرك قوللاندقلری بوتشبیهی قوللاندیغکز ایچون مطلقا سزده شاعرسکز ! ...

مومی‌الیه — بکاشاعرانه جمله‌یی الهام ایده‌ن کوزه‌للککزدر!

بو مهتابلی کیجه ده‌قوری ایچنده ، بو صو کنارنده ، سزکله ابدیاً قالسه‌ق . . .

مومی‌الیها — آه ، أوه‌ت ... بن‌ده‌ده‌مین ، صوصدیغمز زمان، بونی‌دوشونیوردم... نه‌أیی‌سویله‌دیکز: ابدیاً قالسه‌ق... ابدیاً...راضی‌یم: یمك یمه‌یه‌یم ، صو ایچمه‌یم،اویقو اویومایایم ، انسان یوزی کورمیه‌یم . . . سزکله بوراده ، قانابه اوستنده ، أل اله ، صباحلره قادار اوطورایم .. آه ، بیلسه کز ، صباح اولاجق ، حتی صباح بیله اولمادن اول مهتاب باتاجق دیه‌اویله قورقیوره که . . . نه اولوردی ؟ کونشك اطرافنده دنیا ؛ دنیانك اطرافنده آی دونمه‌سه‌یدی . . زمان ایلرله‌مه‌سه‌یدی . بز بوراده ، بومهتابه ، بوده کیزه‌قارشی ، سزکله‌ابدیاًقالسه‌یدق.. برالّهی سکون واستغراق ایچنده یاشاسه‌یدق ... سفلی‌مادیتك محصله‌سی اولان وجودلرمزله دکل ، ساده‌جه معنویتمزله ، ساده‌جه روحلریمزله صارماش دولاشسه‌ق ...

مومی الیه — نه ؟ ... نه‌دیدیکز ؟ ... نه دیبورسکز ؟ أیی آکلامادم غالبا ؟ .. « سفلی مادیتك محصله‌سی اولان وجودلریمزله دکل ، ساده‌جه معنویتمزله ، ساده‌جه روحمزله صارماش دولاشسه‌ق‌می ؟ » دیدیکز ؟..

مومی‌الیها — أوه‌ت .

مومی‌الیه — حقیقةً بو فکرده‌میسکز ؟

موميا — أوەت .

موميه — آه ...

موميا — نەاو ؟ .. متأثرمى اولديكز ؟

موميه — خاير ، سەوبندم .

موميا — ؟ !

موميه — سەوبندم .

موميا — نيچون ؟

موميه — بونى سزه سويلەمك جسارتى كندمده اصلا حس ايتەمشدم ، خانم افندى ... فقط مادامكه « سفلى مادينك محصلەسى اولان وجودلريمزك » برى برينه صارماش دولاشماسنى ايستەيورم ... ايستەيورم ، ايستەميورم !!. أوەت خانم افندى ، بنده آرزوم ، سادەجه معنويتمزله ، سادەجه روحمزله قوجاقلاشمامزدر !

موميا — !!!؟؟؟...

موميه — يوزيمه عجائب عجائب باقيورسكز ... نظر لريكزدەكى افاده حيرت ، تأثر افادەسنه بكزەيور ... لاكن آلداندينمه أمينم ! آيك يالانجى وآلداتجى ايشيفى ، يوزيكزدەكى افادەيى ، برانكسار ضيا اويونيله دەكيشديريوبرەرك كوزلريمه نقل ايدييور .. مطلقا ... مطلقا ياكلش كورويورم... اساساً خبردارمدر : مهتابك ، شكللرى ورنكلرى دەكيشديرمكدەكى دوزەنبازلغى پك اعلاوپك رعنابيليرم ... بناءً عليه ، يوزيكزدەكى افادەنك حيرت وتأثر اولماديغندن مطمئنم ... چونكه ، عقل وار اذعان وار .. « بنده سزك كبى دوشونويورم ! » ديديكم ايچون ، بالمنطق ، تأثره قاپيلماماكز ، بالعكس سەوينمه كز لازمدر... أوەت ، سەوينكز!.. بنده سزك كبى دوشونويورم: عشق مادينك سفليتندن اوزاق اولمالى ... عشق معنوى ، روحى اولمالى ... بو خصوصده بنمله همفكر بولوندينكزى

پشيناً شوئى خبر ويرەيم كه ، بنده طبقى سزك كبى ، « سفلى مادينك محصلەسى اولان وجودلريمزك » برى برينه صارماش دولاشماسنى ايستەيورم ... ايستەيورم ، ايستەميورم !!. أوەت خانم افندى ، بنده آرزوم ، سادەجه معنويتمزله ، سادەجه روحمزله قوجاقلاشمامزدر !

موميا — !!!؟؟؟...

موميه — يوزيمه عجائب عجائب باقيورسكز ... نظر لريكزدەكى افاده حيرت ، تأثر افادەسنه بكزەيور ... لاكن آلداندينمه أمينم ! آيك يالانجى وآلداتجى ايشيفى ، يوزيكزدەكى افادەيى ، برانكسار ضيا اويونيله دەكيشديريوبرەرك كوزلريمه نقل ايدييور .. مطلقا ... مطلقا ياكلش كورويورم... اساساً خبردارمدر : مهتابك ، شكللرى ورنكلرى دەكيشديرمكدەكى دوزەنبازلغى پك اعلاوپك رعنابيليرم ... بناءً عليه ، يوزيكزدەكى افادەنك حيرت وتأثر اولماديغندن مطمئنم ... چونكه ، عقل وار اذعان وار .. « بنده سزك كبى دوشونويورم ! » ديديكم ايچون ، بالمنطق ، تأثره قاپيلماماكز ، بالعكس سەوينمه كز لازمدر... أوەت ، سەوينكز!.. بنده سزك كبى دوشونويورم: عشق مادينك سفليتندن اوزاق اولمالى ... عشق معنوى ، روحى اولمالى ... بو خصوصده بنمله همفكر بولوندينكزى

کورمکله جداً بختیارم ... سزه سریمی افشا ایدنجه سعادتمك سببی آ کلایاجقسکز ...

مومی‌الیها — سویله‌یکزدیدم یا ! سریکز نه‌ایسه چابوجاق سویله‌یکز ...

مومی‌الیه — سرم شو : مسلمانلقده و یهودیلکده دینی برعملیات واردر خانم افندی ...

مومی‌الیها — أوه‌ت ، واردر .

مومی‌الیه — بن‌ده مسلمانم خانم افندی ...

مومی‌الیها — معلوم .

مومی‌الیه — مسلمان اولدیغم ایچون بنی‌ده ...

مومی‌الیها — بالطبع ... آ کلایورم .

مومی‌الیه — فقط عملیاتجی جراح دکلمش‌ده عجبی بر بربرمش خانم افندی .

مومی‌الیها — نه‌ه‌ه‌ه ؟

مومی‌الیه — سرخوشمش‌ده غالبا ...

مومی‌الیها — نه‌ه‌ه‌ه‌ه‌ه‌ه‌ه ؟

مومی‌الیه — عملیات اثناسنده ألی فنا حالده ، آما یك فنا حالده، هم‌ده فجیع درجه‌ده فنا حالده تیتره‌مش خانم افندی...

مومی‌الیها — دیمه‌یك !!!

مومی‌الیه — ناصل دیمه‌یم که مع‌الأسف حقیقت بو

مرکزده ، خانم افندی!... مع‌الأسف ... فقط ضرر یوق، دکلمی خانم افندی ؟...

مومی‌الیها — ...

مومی‌الیه — ضرر یوق ، دکلمی ؟ ضرر یوق ، دکلمی ؟ چونکه بز ، سفلی مادیتك محصله‌سی اولان وجودلریمزله صارماش دولاشاجق دکلدك که ذاتاً ... چونکه بز ، ساده‌جه معنویتمزله، ساده‌جه روحمزله قوجاقلاشاجغز ... آ ، آ ، آ... نیچون قالقدیکز ؟... نره‌یه ؟...

مومی‌الیها — أوه کیده‌جکم !

مومی‌الیه — نیچون ؟

مومی‌الیها — أوشودم .

مومی‌الیه — پالطومی چیقاروب سزه ویره‌یم .

مومی الیها — خایر ، مرسی ... هم ، اویقوم‌ده کلدی .

مومی‌الیه — هانی بوراده ، بوده کیزك قارشیسنده ، بو مهتابده، بنمله أبدیاً اوطورمق؛ اویقواویومامق ایسته‌یوردیکز؟

مومی‌الیها — قارنم پك آجیقدی ... أوه کیدوب یمك بیه‌جکم .

مومی‌الیه — انسان، مهتابك کوزه‌للکی قارشیسنده‌قارننك آجیقدیغنی دویارمی ؟

مومی‌الیها — پك صوصادم ... کیدییورم ... الله ایصمارلادق .. پك صوصادم ...

مومی‌الیه — خانم افندی !

مومی‌الیها — کیدییورم .

مومی‌الیه — باری اوده ایکی‌لقمه برشی یپوب برآز صو ایچه‌رك بورایه یینه کلسه کز ... موسم قیش اولمقله برابر هوا کوزه‌ل .. سه‌وکیلی‌باشکزی‌اوموزیمه‌دایاپارق برآزاویوردیکز.

مومی‌الیها — خایر ! وقت یوکدی .

مومی‌الیه — صباح بیله اولمادی ؛ آی بیله باتمادی خانم افندی .

مومی‌الیها — بوکونلك بوقادار کوروشدیکمز کافی .

مومی‌الیه — اوحالده یارین آقشام ؟

مومی‌الیها — راشد رضانك اوقطه‌سنه کیده‌جکم، کلهم.

مومی‌الیه — اوبر آقشام کلیکز باری !

مومی‌الیها — رسام رامزبکك دوکونیه دعوتلی‌یم، کلهم!

مومی‌الیه — جمعه کونی کلك !

مومی‌الیها — کلهم ...

مومی‌الیه — جمعه ایرتسی کیجه‌سی کلك .

مومی‌الیها — کلهم ...

مومی‌الیه — پازار کیجه‌سی ؟

مومی‌الیها — کلهم ...

مومی‌الیه — پازار ایرتسی ؟

مومی‌الیها — کلهم ...

مومی‌الیه — صالی ؟

مومی‌الیها — کلهم ، کلهم ، کلهم ، کلهم ، دییورم ... آ کلامایورمیسکز ؟..آ.. اوف‌ف‌ف‌ف ...

مومی‌الیه — (مومی‌الیهانك آرقاسندن سسلهنیر :) خانم افندی ! خانم افندی !..

مومی‌الیها — ...

مومی‌الیها جواب ویرمز .

چونکه چوقدن کیتمشدر.

چونکه ابدیاً کیتمشدر.

آلتون دماغلی آدام

[« آقشام » غزته‌سنده چیقمشدر]

« آلفونس دوده » دن ترجمه

. . . . .

وقتیله ، آلتون دماغلی بر آدام واردی. اُومت خانم‌افندی! خالص آلتون دماغلی بر آدام ...

باشی او قادار آغیر ، قافا طاسی اویله نسبتسز درجه‌ده بویوکدی که ؛ دوغدیغی زمان ، دوقتورلر :

— بوچوجوق یاشاماز ! دیمشلردی .

فقط چوجوق یاشادی ؛ و قیزغین کونش آلتنده نمالانان کوزه‌ل برفدان کبی سرپیلدی وکلیشدی. معمافیه نسبةً اوفاق وجودی، قوجامان قافاسنی کوچلکله طاشییوردی؛ یاوروجاغك بو آغیر قافایی اوته‌یه به‌ری‌یه‌چارپارق یورومه‌سی یوره‌کلر آجیسی برمنظره ایدی :

ا کثریا ، یره دوشردی .

بر کون بر مردیوه‌ن صحنلنیدن آشاغی یووارلاندی ؛ وباشجغزی مرمر باصامقلردن برینه چارپارق معدن کوچلچه‌سی کبی طیتلادی. اونی ئولدی‌صاندیلر. لاکن یردن قالدیردقلری زمان ، شاقاغندن خفیفجه بره‌لمش اولدیغنی وصاری‌صاچلرینك ایپك تللرنده ایکی اوچ ذره آلتونك طومورجوقلاندیغنی کوردیلر. بویله‌لکله، آناسیله‌باباسی‌اوکره‌ندیلر که‌چوجوقلرینك دماغی آلتوندر .

بو سر ، کیزلی طوتولدی . چوجوغك کندیسی بیله خزینه‌سندن بی‌خبردی. محله‌لرنده‌کی‌یاشیدلری سوقاقده‌سربستجه اویون اویناركن ، کندیسنك بیچون أوده قاپالی طوتولدیغنی برتورلو آکلایاماز ؛ بونك سببنی آننه‌سندن صورادی .

آننه‌سی‌ده اوکا :

— سن بنم بریجك ئروتمسك ، یاوروم ... یاسنی بندن چالارلرسه ؟.. جوابنی ویردی .

بوسوزی ایشیتدکدن صوکرا ، اوده چالینمقدن قورقمغه باشلادی . هیچ کیمسه ایله کوروشوب قونوشماز اولدی . أوك براوداسندن اوته‌کی اوداسنه سنده‌له‌یه یالیالایه کزینیور؛ یاپا یالکز اویناپوردی .

اون سکز یاشنه باصدیغی زمان ، آلتون دماغلی کنجی ،

بیننده‌کی موهبه‌دن خبردار ایتدیلر واونی اویاشه قادار یتیشدیروب بویوتدکلری ایچون ، ـ بو خدمتلرینه مقابل ـ اوغوللرندن برآز آلتون ایسته‌دیلر . ده‌ایقانلی ، تردد بیله کوسترمکسزین دماغنك آلتوندن جویز بویوکلکنده بر کوچله قوپارارق ...
(ناصل ؟ نه‌صورتله ؟ . . . افسانه بو نقطه‌یی مبهم بچمکده‌در)
بوکوچله‌یی ، مغرور برأدا ایله ، آناسنك قوجاغنه آتدی .

آرتق ، ـ دماغنك ایچنده‌طاشیدیغی دفینه‌دن ممنون، هوس واحتراصدن مجنون ، قدرت وقوتندن سرمست ـ بابا أوندن چیقدی وایل عالم آراسنه قاریشارق ، خزینه‌سنی صاغه صوله صرف ایله ده‌لیجه اسرافه قویولدی .

اصلا اسیر کمه‌دن کچدیکی برلره صاچوب سرپیشدیردیکنی کوره‌نلر ، اونك ثروتی مال قارون قادار بول صانیورلردی..
فقط ، آلتون دماغلی آدامك آلتونك یاواش یاواش آزالدیغی، کوزلرینك فرسزلشمه‌سندن، یاناقلرینك صولوب چوقورلاشماسندن بللیدی . نهایت ، بر سفاهت کیجه‌سندن صوکرا ، ضیافت صوفراسنك آویزه‌لری صباح ایشیغی ایله صولارکن ، آلتون دماغلی آدام ، بیننده‌کی کوچله‌ده اهمیتلی بر اویوق آچیلدیغنی کندی‌ده آکلادی .

آرتق خزینه‌سنی أیی اداره ایتمه‌لیدی .

او کوندن اعتباراً انزوایه چکیلدی . بیننده‌کی آلتونی

خسیسلر کبی قیصقانوب اسیر کمه‌یه‌رك ، ـ هر آرزو وهر أملدن اوزاق ـ منزوی برعمرسورمکه باشلادی وموهبه‌سنی کندی‌ده اونوتمنه ، طبیی ثروتنه ایلیشمه‌مکه چالیشدی .

فقط ، هیهات که، دوستلرندن بری اونك سرینی بیلیوردی. وبودوست کیزلیدن کیزلیه اونی تعقیب ایتمکده ایدی .

برکیجه ، آلتون دماغلی آدام، مدهش بر باش آغریسیله یاتدیغی صیچرایوب اویاندی ، برده نه کورسون ؟ دوستی ، مهتابده ، کنیش بله‌رینی آلتنه بر شی صاقلامغه چابالایارق ، قاچایورمی ؟..

بویله‌لکله ، بیننده‌کی کوچله‌دن قوس قوجامان بر پارچه‌یی دها آلوب کوتورمشلردی !..

برمدت صوکرا ، آلتون دماغلی آدام صاری صاچلی بر قیزه کوکل ویردی و بو ، اونك فلاکتی اولدی! سه‌وکیلیسنه بوتون وارلغیله عاشقدی . سه‌وکیلی‌ده اونی سه‌وییوردی آما غالبا پومپونلره ، بیاض تویلره ، ایپك قوماشلره قارشی اولان توجه ومحبتی داهاده فضله ایدی.

بر باقیمه قوشه ، بر باقیمه‌ده به‌به‌که بکزه‌ین بو مینی‌مینی مخلوقك کوزه‌ل أللرنده آلتون پارچه‌لرینك أریدیکنی سیرایتمك انسانه اویله ذوق ویرییوردی که ..

نه « قاپریس » لی شیدی بو قیز .. آلتون دماغلی آدام‌ده اونك آرزو و هوسلرینی تحدید ایچون :

ـــ یتیشیر ! اسرافك بو درجه‌سی اولماز ! دیمه‌سنی بیلمه‌یوردی .

حتی ، سه‌وکیلیسی اوزولور دیه چکیندیکندن ثروتنك منبعنی بیله اوندن کیزله‌مکده ایدی .

کنج قادین ، قوجاق‌قوجاق پارا صرف‌ایتدیکنی کوریور ، و اوکا صوروپوردی :

ـــ دیمك که چوق زه‌نکینز ، اویله‌می ؟

ـــ أوه‌ت !.. چوق‌زه‌نکینز !

کنج آدام ، بویله سویلیه‌رك ، بینی‌کیره‌ن مینی مینی غافل قوشه عشق و محبتله باقوب کولومسه‌یوری .

فقط بعضاً ، قوقویوردی‌ده.. خسیسلك ایتمك‌ایسته‌یوردی. فقط سه‌وکیلیسی ، هوپلایوب صیچرایارق یانه کلیور ؛ و :

ـــ مادامکه زه‌نکینسك ، بکا شو بهالی شیئی آلیورسه‌ك‌ئه قوجاجغم ! دییوردی .

قوجاسی‌ده ، قاریسنه او بهالی شیئی آلیوریوردی .

بو حال ، ایکی سنه ، بویله‌جه دوام ایتدی . فقط برکون ، کنج قادین بر قوش کبی أولدی و قوشلرك نیچون أولدیکی ناصل آکلاشیلامازسه ، اونك‌أولومنك‌سببی‌ده آکلاشیلامادی.

اوصیرالرده ، آلتون دماغلی آدامك ثروتی بیتمك اوزره ایدی . ذاتاً .. زوالیجق ، کری قالان مامله‌کی ایله ، قاریسنه محتشم بر جنازه آلایی یاپدیردی .

او کون‌چاکلر چیرپیندی. سیاهلره بورونمش ماتم‌آراباسی جنازه‌یی کوتوردی و قادینه بویوك بر مزار پاپیلدی . آلتون دماغلی آدام ، بو صورتله دماغنك صوك آلتونله قیارکن ایچی صیزلامادی بیله .. آرتق ، آلتونه احتیاجی‌یوقدی که .. ثروتنك بقیه‌سنی ، اصلا پازارلغه کیریشمه‌دن ، کلیسالره ، زانغوجلره ، مزارجیلره صاچدی !

حاصلی ، قبرستاندن چیقارکن ، قافا طاسنك بر کوشه‌سنده ایکی اوچ ذره‌جك آلتون یا قالمش یا قالمامشدی .

بوندن صوکرا ، اونی ، یوللرده ، کندینی غیب ایتمش ، قوللرینی ایلری‌یه‌دوغرو اوزاتمش برحالده‌سنده‌له‌یوب یورورکن کوروبورلر و سرخوش صانیورلردی .

آقشام اوزری ، چارشیده هر بر آیدینلاندیغی زمان ، دالغه دالغه ایپکلرك ، و سوسلرك الکتریق ضیاسی آلتنده‌پیریل پیریل ایشیلدایان ویترینلره یاقلاشدی . اطرافی قوغو تویله سوسلو برچیفت ماوی ساتمن آیاق قابی‌یه باقدی ، باقدی‌ده :

ـــ بنم طانیدیغم « بری » واردر . اکر بن ، بونلری

« اوکا » آلاجق اولورسه‌م، کیم بیلیر، ناصل سه‌وینیر !دیه‌رك کولومسه‌دی .

وسه‌وکیلیسنك مزاره کومولدیکنی اصلا خاطرلامادن دکانه دالدی .

مغازه‌نك صاحبی، ایکی آدیم اوته‌سنده بر چیفلق ایشیدوب یرندن فیرلایارق مشتریسنه‌دوغرو قوشدیغی زمان آلتون دماغلی آدامك، یره دوشمه‌مك ایچون تزکاهه دایاندیغنی، آلنده قان یختیلی بر قاچ ذره آلتون طوتدیغنی، وملول، معناسز کوزلرله کندینه باقدیغنی کوردی و دوراقلادی .

اینته، خانم‌افندی، آلتون‌دماغلی آدامك حکایه‌سی بویله‌در...

فقط بو حکایه، افسانوی بر شکلده اولمقله برابر، باشندن تا .. صوکنه قادار دوغرودر .

شو دنیا یوزنده، دماغلرندن، ایلیکلرندن ووجودلرندن چیقاردقلری آلتونلری حیاتك اك اهمیتسز، اك ده کرسز احتیاجلرینه صرف ایده‌ن نیجه بدبختلر واردر .

ارجمند اکرم

بکك ۱۹۲۷ سنه‌سنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکه‌نیلن حکایه‌لری

قارلی داغلر کبی ...

[« رسملی آی » مجموعه‌سنده چیقمشدر .]

فاطمه کچن خرمنده اون آلتی یاشنه باصمشدی .

کویك بوتون ده‌لیقانلیلری اونك دولغون أتلی وجودینه ، یانیق پنبه چهره‌سنه حیران ایدیلر . آقشاملری بویوك میشه‌نك آلتنده اوطوروبده یاره‌للك ایتدکلری زمان ، بو کوزه‌ل قادینك بختی کچه‌جك اولسه :

— ده‌وه‌لی اوغلنك قیزی کبی.. دیرلردی .

فقط کیمسه جسارت ایدوب ، اونکله أولنمکه طالب اولهمیوردی . هر کس بیلیوردی که ، فاطمه‌نك باباسی ده‌وه‌لی اوغلی عثمان دایی ، کندینه داماد ایده‌جکی کنجده بر طاقم یوکسك وصفلر ، مزیتلر آرایور ، قیزی ایچون‌ده :

— بن فاطمه‌یی اویله بریتیشدیردم که، دییوردی؛ هه‌ئی!.. شوقوجا کویك ایچریسنده بکا برتانه داها کوسترمزسکز .

فی‌الحقیقه ، دکل او کویده ، اوچ ساعت اونه‌لرده بیله فاطمه

کبی بر قیز پك کوچ بولونوردی . باشنی اورتمه‌یه باشلادیغی سکز یاشندن بری ، هیچ کیمسه اونك برکون اولسون ، چشمه‌باشنده اقران و امثالیله شاقالاشدیغنی کورمه‌مش ، پشنه طاقیلان ده‌لیقانلیلر بر دفعه کندیسنی کولدیرمکه موفق اوله‌مامشلردی. قادین‌خصوصنده بدبین ومشکلپسند اولان‌مختار صالح بابا بیله‌فاطمه‌نك مزیات وفضائلنی :

— ضابط قاری ! کیم آلیرسه خیرینی کورسون. دوستلر باشنه انشاالله !. دیه‌رك تصدیق وتأیید ایدییوردی .

بر ایلك بهار کونی ، اوفاجق کویده بر خبر شایع اولدی:

— ده‌وه‌لی اوغلی قیزینی ئه‌و.ریبورمش !!

کوکلری حسدله‌خنجرله‌نن ده‌لیقانلیلر مراقله صوردیلر :

— کیمه ویریبور ، ئولهن ؟!

— حضر چاووشك قاینی موسی‌یه .

— باقندی هله !. فاطمه، او اوشاغك آغزینه لوقه اولورمی؟

صالح بابا معترضلرك آغزلرینی قاپاتیوردی :

— یووو !. آلله ایچون ایی سچمش ! موسی بیکیت اوشاقدر . داها کوتولکنی ایشیتمه‌دم !

حوادثی کتیره‌ن امام ، یانده اوطوران دکرمنجی صادق آغایه تفصیلات ویریبوردی :

ــ دون آقشام‌خبر ایله‌تدیلر، واردم.. بوکون ایکندیدن صوکرا نکاح قیه‌جغم. دوکون ایچون کوزی بکله‌یه‌جکلرمش.

اوکوندن ایکی هفته‌صوکرا عمومی‌سفربرلك‌اعلان‌اولنمشدی. موسی ، هنوز کووه‌ی کیره‌مه‌دن، طابورینه التحاق مجبوریتنده قالمش. کیدرکن، پوللی چوره‌سیله‌ملی کوزلرینی‌سیله‌ن فاطمه‌یه:

ــ مراق ایتمه!.. دیمشدی،عهدم‌اولسون؛ صاغ قالیرسه‌م، کلیرینه سنی بولورم . اما ، قدرده شهیدلك وارسه اوباشقه... حقکی حلال ایت !

کوچوجوك عسکر قافله‌سی کوشه‌یی دونجه‌یه قادار ، اونی نظرلریله تعقیب ایتمش اولان فاطمه ، آرتق أوده ، بر طرفدن جهازینی حاضرلامقله مشغول اولویور دیکر طرفدن نشانلیسنی دوشونیوردی .

اولا قصبه‌دن ، صوکره صامسوندن ، دها صوکره‌ده استانبولدن برر مکتوب آلدی . بونلرده ، موسی ، غایت مشفق وصمیمی برلسانله صاف کوکلنك فاطمه‌یه قارشی‌دویدیغی حسلری اغده ایدییوردی .

آره‌دن برایکی آی کچدکده، قیز ، چناق قلعه‌دن برمکتوب داها آلدی . بونی بش آیلق، اوزون برسکوت تعقیب‌ایتدی.

بومدت ظرفنده فاطمه یمیور، ایچمیور ، أریییوردی. نه‌باباسنك نصیحتلری ، نه قونو قومشونك تسلی ویریجی سوزلری کار ایتدی . زواللی قیز !.. موسی‌یی نه‌قادارده سویییوردی !.. آرتق هیچ مکتوب آلماز اولمشدی ؛ و بوکا رغماً صارصیلماز ایمانیله ، امیدینی کسمه‌مشدی .

ــ آتش آلتنده بلکه وقت بولوبده یازامیور . زواللی موسی! خیرلیسی ایله شو صاواش برتیویرسه !. دییوردی.

برکون ، موسی ایله برلکده سوق ایدیلنلردن جامکوزك اوغلی قدیردن ، عائله‌سنه بر مکتوب کلدی. بونده فاطمه‌نك یاووقلوسی حقنده اپی معلومات واردی . قدیر :

«موسی‌یی‌صورارسه کز،او،شیمدی‌الله‌اعلم‌یاقاپی‌قورتاردی. استانبولده بر پاشانك یانه قاپولاندی . کندینی اورادە چوق سویییورلرمش.. برده قادین بولوب‌نه‌وه‌رمشلر.. خضرچاووشه دیبکزکه مراق‌ایتمه‌سین، اوغلنك‌راحتی‌برنده‌در» دیه‌یازمشدی.

بو تفصیلات، اوفاجق کویك ایچریسنی بریبلدیریم‌سرعتیله دولاشدی . وقتیله ده‌وملی اوغلنك قیزینه طالب اولوب رد ایدیلن‌ده‌لیقانلیلراونی‌عنادینه،قولاقدن‌قولاغه اشاعه‌ایتمکدن‌حظ دویویورلردی . صوکره‌ده ، بو الویرمیورمش کبی ، زواللی

فاطمه‌نك بوتون بوتون اميدينی كسمك ايچون ، موسی‌يه حق ويرمكدن ذوق آليورلردی .

ـــ اولان !. آفرين اوشاغه!. شهرلی قاری‌يی آلدی‌يا ، سن اوكا باق ! نيده‌جك عثمان دايينك قيزينی ؟ . . اورادە يرلشير غيری . .

فاطمه ، حادثه‌يی ثوكجه سكون ووقار ايله قارشيلادی :

ـــ كوله كوله اوطورسون!.. تا كری بويله قسمت ايتمش، اولوريا ؟. ديدی .

لاكن ، صوكرادن ، كيت كيده ايچله‌نه‌رك آغلامغه باشلاينجه :

ـــ دور هله، قيزم !. آغلامه بويله ... موسی استانبولك قادينيله اويوشاماز ، يينه سكا كلير ! . .

سوزلريله كنديسنه تسلی‌ويرمك ايسته‌ين باباسنه، عصيانكار برطورله شوجوابی ويردی :

ـــ خاير ، بابا ! بن بوندن صوكره ، باشم شو كورونن قارلی داغلره بكزه‌مدجكه ، موسی ايله بر آرايه كلهم ، ثولمش آنامك حقی ايچون !.

عينی زمانده ، أليله، قارشی داغلرك قارلی تپه‌لرينی اشارت ايديبيوردی .

فاطمه عهدنده ثبات ايتدی . اوكوندن اعتباراً موسی‌نك آدينی آكمادينی كبی ، يانده‌ده كيمسه‌يه بحث ايتديرميوردی..

آرادن ايكی بوچوق سنه كچمش ، آرتق عثمان دايی‌نك‌ده قيزينك‌ده حياتی طبيعی مجراسنه كيرمشدی . بابا ، اولادينك بوصورتله كندينه بيله قالديغنه ممنون اولويوردی. كوندن كونه يلی برآزداها چوكدكجه ، فاطمه‌نك شفقتلی اهتماملری اختيارك عندنده قيمت كسب ايديبيوردی .

فقط يينه اونك ديديكی اولدی . كونك برنده استانبولك يابانجی محيطندن بزمش اولان موسی چيقه كلدی .

تارلاسنده چاليشان‌ده‌وه‌لی اوغلوداماديني كورنجه‌سويندی وصوردی :

ـــ موسی! سنك ايچون استانبولده أولندی.. ديبورلر.. نه ايتدك قادينی ؟

موسی باشنی ثوكنه أكدی ومحجوب برادا ايله :

ـــ براقدم ! ديدی . فاطمه نجه اولدی ؟

ـــ أوده .. هايدی ، يانه واراليم !

يان‌يانه ، كوی خلقنك انظار استغرابی ثوكنده، قونوشه قونوشه أوه كلديلر . فاطمه ، اسكی ياووقليسنی كورونجه متهيج اولدی . فقط چارچابوق كندينی طوپلايه‌رق :

ـــ عهد ايتدم ! ديدی . صاچلرم شو قارلی داغلره

بکزه‌مدکجه ، سکا وارمیه‌جغم ، موسی ! وه زوالی اختیارك ، ایشی طاتلی‌یه باغلامق اوزره ویرمکه چابالادینی ایضاحاتی دیکله‌مه‌دن ایچری‌یه قاچدی .

بووضعیت قارشیسنده ، مأیوساً أوینه‌دون‌موسی، فاطمه‌یی حالا سودیکی وکندیسنی عهد و قرارینه دائما صادق بیلدیکی جهتله بوتون کیجه‌یی بحرانله کچیردی .

صباح اولنجه ، ایرکندن تارلاسنه کیدوب سوکیلی طوپراغنه قاووشمق ، کندی أیله دیکمش اولدینی آغاچلرك بوکونکی چیچکلی حالنی کورمك آرزوسیله أودن چیقدی مع هذا ، کوکلنده بوندن داها جدی ، دها صمیمی بر امل واردی . عثمان دایینك باغی ، کندی اراضیسیله محدود اولدیغندن ، اورایه چالیشمغه کلن فاطمه‌یی اوزاقدن اولسون کوره‌بیله‌جك ، بلکده قونوشوب قاندیراجقدی .

اومدینی کبی قیزی اورادہ بولدی . چیچك آچمش ربادم آغاجنك دیبنده‌اوطورمش، اوغلاقلری‌اوتلاتیوردی.. موسی‌یی کورونجه قاچادی . ده‌لیقانلی ، دوغریجه یانه کیتدی و بوتون جسارتی طوپلایه‌رق :

ـ فاطمه ، دیدی . آره‌مزده انکل قالمادی . بکا نیچون وارمیورسك ؟. کناه دکلی ؟.

قیز، بالخاصه لاقید کوسترمکه اعتنا ایتدیکی جعلی برطورله جواب ویردی :

ـــ بن وارمام دیه‌دم . اما ، شرط قوشدم. قارلی داغلر کبی باشمه آق قونمادقجه وارمیه‌جغم .

برمدت ، ایکیسی‌ده صوصدیلر. آیاقلری‌اوجنده اوبناشان کچی یاورولرینی سیر ایدیورلردی . بو اثناده ایکیسنك‌ده دوشونجه‌سی بردی . اوکوزه‌ل بهار صباحنك آیریجه ویردیکی طاتلی هیجانله ، سوکی دولو قابلری خیزلی خیزلی چارپیوردی.

موسی دایانامدی . قارشیسنده دوران بو کوزه‌ل قیز ، نهایت نکاحلیسی‌دکلیدی ؟. اونی قوجاقلامق ، آل دوداقلرینه کوکلنك اسکی‌حرارتی بلکه اعاده ایده‌جك برپوسه قوندیرمق آرزوسیله ، فاطمه‌یه قوللرینی اوزاتدی .

کنج قیز بو حمله‌دن قورونمق مقصدیله کری‌یه چکدیکی باشنی خیزله بادم آغاجنه چارپدی . . دوکولن چیچکلر صیرما صاچلرینك اوزرنده بیاض برتاج وجوده کتیردی .

اوزمان موسی حایقیردی :

ـــ عهدك یرینه کلدی، فاطمه ! باق ، باشك قارلی‌داغلره بکزه‌دی !.

فاطمه جواب ویرمه‌دی . باشنی ئوکنه اکدی .. أل‌أله، مسعود ومسرور ، برلکده کویه عودت ایتدیلر .

آنا

[« آق بابا » مجموعه‌سنده چیقمشدر]

ألف ، دوغدی دوغالی کوندن دیشاری چیقمامش ، صاف بر آنادولو قیزی‌ایدی. ذاتاً چیقسه‌ده نره‌یه کیده‌جکدی. قارتال یووا‌سی کبی یوکسك ، یالچین قاپالر اوزرینه قورولمش بویکرمی خانه‌لك (یابان حصار) کوینه أك یقین قصبه ایکی کونلك یولده کائندی. عینی زمانده بورادن یول کچمز ، خارجدن هیچ کیمسه کلوب‌ده پیکارینك باشنده دیکلنمزدی.

یابان حصارك ارککلری ، آللهك چوراق یاراتدیغی بو اراضیده برتورلو بوغدای یتشدیره‌مه‌مشلردی. اونلر، طاشلرك آراسنده کندیلکندن بیتن اوتلرله خیرچین کچی سورولری بسله‌رلر ، هپ بوحیوانلرك سوتندن کچینیرلردی .

اوچ آیده بردفعه ، ایکی کون اوته‌ده‌کی قضا مرکزنده قورولان پازاره ، یابان حصارلیلر پنیر کوتوروب صاتارلر ، مقابلنده أله‌کچیردکلری بش‌اون غروشله‌ده یووالرینك، چولوق وچوجوقلرینك فقیرانه احتیاجلرینی تأمین ایدرلردی .

اون درت یاشنده أولندیریان ألف ، قوجاسی مولودی صاف ، فقط شدتلی برعشق ایله سوه‌ردی. کویك افقاری قادار ماوی کوزلرینی صیق صیق اونك کوزلرینه دیکر ، اورادن ، معنوی یورغونلقلری ، اضطرابلری کیده‌رمن أك بویوك وأك مؤثر قوتی ، عشق قوتی آلیردی .

مولوده بوصاف تورك قیزینه شدتله‌مربوطدی. آره‌ده‌بر، کچیرینك محصولنی صاتمق اوزره قصبه‌یه کیتدیکی زمان ، ألفه بهمه‌حال برشی ، بش آرشون باصمه ، برجیجکلی طراق .. هر حالده اونك کوکلنی خوش ایده‌جك برهدیه کتیریردی . هر دفعه‌سنده‌ده ، حیاتنده برشی کورمه‌مش اولان ألف ، چوجوق کبی سوینیر ، أل چیرپار ، قوجاسنك بوینه صاریلیر، صوکره‌ده بوکلن هدیه‌یی ساعتلرجه، حیران، حیران سیرایدردی.

برکون ، مولود، قاریجغزینك یاپیقدن طوپلایوب چیقاردیغی بش اون اوقه یاغ وپنیری آله‌رق ینه قصبه‌نك یولنی طوتدی . داغدن آشاغی‌یه اینن صارپ یولك باشنده ألفك تمیز آلتنه برداع ثوپوجکی قویوب آیریلیرکن ، صوردی :

ـــ ألف ! سکا قصبه‌دن نه کتیره‌یم ؟ . نه ایسترسك ؟

ألف بوتون تورك قادینلری کبی طوق کوزلی ایدی . کوکلنده‌هیچ برأمل اولمادیغی ایچون ، اوموزلرینی سیلکدی‌و:

ـــ هیچ ! دیدی، صاغلقله کیت، صاغلقله کل، اوقادار !

مولود ، برآز صوكره ، يولك دونه‌مه‌ج يرنده غائب اولدى .

پازارده ، ياغمى ، پنيرينى صاتمش ، مولود ، اوته برى آلمق ايچون دكانلرك اوكنده دولاشيوردى . نظرلرينى الك چوق جذب ايدن ، طوپ طوپ آلاجه‌لر ، داللى باصمه‌لر واويالى يمنيلرله سوسلنمش مانيفاطوره‌جى جامكانلريله ، تورلو تورلو بونجوقلر ، جام بيله‌زيكلر ودهابوكا بكزه‌ين بيك چشيدجينجق اشيا دولو چرچى دكانلرى ايدى .

بونلردن بردانه‌سنك موستره‌سنده ، اووقته‌قادار بيلمه‌ديكى توخاف بر شى نظر تعجبنى جلب ايتدى . بو ، كناري تنكه چرچيوه‌لى ، مستطيل ، پارلاق برجام پارچه‌سيدى . فقط ايچنه باقنجه ، انسان هم كنديسنى ، هم‌ده ياننده كلوب كچنلرى كورييوردى . مولود ، سوق مراقله ، دكانجيه صوردى :

— بو قاچ پارا ؟

اون غروش اولديغنى خبر آلنجه بر آز تردد ايدر كبى اولدى . اون غروش كويلى‌يه چوق پارادر . لاكن بو اويله كوزه‌ل ، اويله توخاف بر شيدى كه ، هيچ شبهه‌سز ألف بونى كورنجه ده‌لى كبى سوينه‌جكدى . سوكيلينى سوينديرمك آرزوسى مولودى‌فدا كارلغه قاتلاندىردى . اون غروش ويردى ، آينايى آلدى . داغارجغنه قويوب كوتوردى .

أوندن ايچرى كيرديكى زمان بويونه آتيله‌رق كنديسنى قارشيلايان ألفه مولود ، كولومسه‌يه‌رك هديه‌سنى اوزاتدى . ألف صوردى :

— بونه‌در كه ؟

— آل ، باق ! بن ، آزيجق مختارك اورايه‌قادار كيديبورم .. شيمدى كليرم .

قوجاسى قاپودن چيقنجه ، قادينجغز آينايى ألنه قورقه‌رق ، آلدى . أويردى چه‌ويردى . ايچنه‌باقدى . فقط باقار باقاز كوكلندن كوزلرينه‌دوغرو بركوزياشى طوفانى قابار دى . ألنده‌كى جام پارچاسنك ايچنده ، پنبه تنلى ، كوك كوزلى ، صاريشين بر قادين كورمشدى . ألف كولومسه‌دكجه اوقادين‌ده كولومسه‌يور ، قاش چاتنجه اوده چاتيوردى .

زواللى ألفك اولانجه قانى دوندى ، مجهول برقورت قلبنى كيرمكه باشلادى . آينايى ألندن فيرلاتدى و اودانك طوپراق زمينه يوزاوستى قاپانارق ، هونكور هونكور آغلامغه باشلادى

بيتيشيك آخورده ، مولودك آناسى كچيلرى صاغيوردى . كلينك هيچقريقدرينى دوينجه ، سوت چاباغنى يره براقدى ، قوشدى كلدى .

— ألف ، نه آغلايورسك اويله ؟

— قوجام ، قصبه‌دن بنم اوستمه برقارى داها آلمش ؟

ـــ هانی نرده ؟

ـــ دی‌ها ، اورادە !

قوجا قاری ألفك اشـارت ایتدیکی طرفه باقدی ، یرده یاتان برجام پارچاسندن باشقا برشی کورمه‌دی .

ـــ هانیا ، غی ؟ !

ـــ آهان . . ایشته !

ـــ بومی ؟

ـــ أوەت .

ـــ توبه یاربم !

قایاناق ، آیناپی یردن ، صلوات کتیره‌رك آلدی ، باقدی . فقطایچنده ، کندی بوروشوق‌چهره‌سنك ، دیشلەك آغزینك ، قاشاری دوکولمش چیپیل کوزلرینك عکسنی کورنجه ، کلینه دوندی :

ـــ آیول ، قوجا قارینك بری ایمش ! دیمه حایقیردی ، بونك ایچینمی ئوزولیورسك ؟ !

آقا کوندوز

بکك ۱۹۲۷ سنسنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکنیلن حکایه‌لری

بیلان

[« یکی‌سس » غزته‌سنده چیقمشدر .]

کوپك یورولدی ، کسکلکلر یوصدی ، هوا قاینیور . تر دوکمك دینمز بوکا، ترفیشقیریبورم . چهره‌مك قورویان یرلرنده برر سرت‌طوز طبقه‌سی. فوندالرك ایچنده یوکسکجه بر قایا پارچه‌سنه اوطوردم . چیفته‌می ایکی دالك آره‌سنه بیراقیوردم. کوپك آیاقلرمك دیبنده بر قاریش اوزامش ، متحرك دیلیله سریلدی قالدی . کسکین سسلی ، یشیل قنادلی قیر سینکلری ویزیلیور. طاووق یومورطه‌سی‌ده سوزمی ، قوص قوجه‌انسان بوگونشده حاضرلوپ اوله‌جق. آرقاداشلر کورونمیور. عمومی مولا محانه اون دقیقه‌لق یول وار. یاریم دقیقه‌لق اولسه کیدیلیر کبی دکل . ماطاره‌ده صوده یوق. ذاتاً بوآولاغی‌اوندن صوکره قوراقلغیله مشهور.

فیروت ! اونه ؟ کوپك دوغرولدی . فرما ایدییور . ککلك دکل ، غالبا طاوشان.. صاغ کری آیاغنی قالدیردی .

هاو ! هاو ! عجائب ! فرماده هاولییور . او حالده بو آو دکل . کوپکده کوزلردیکلمش. استقامتنه باقدم ، فوندالرك کولکه‌سنده برچیفت آتش بوجکی پارلایور. یردن ایکی قاریش یوقاریده نارچیچکی رنکنده بر چاتال ، اوزانوب چکیلیور . برآز دها دقت ایتدم . ایش فنا ! بیلکمدن قالین ، آچیلسه اوچ مترو طوته‌جق، چوره‌کلنمش بربیلان ! باشنی قالدیرمش، تعرضه حاضر ! توفکم اوچ درت آدیم ایلریده‌کی دالرك آره‌سنده . بر آدیم آتسه‌م فیرلایه‌جق . کوپکه بر قوپروق وورسه بلنی قیراجق . نار چیچکی رنکنده‌کی دیلنی اوزاتدی، سیوری بیاض دیشلرینی اوطرزده کوستردی که کولوبور ، بنمله آلای ایدییور صاندم . بوز کیم ، توفکه بنه کوزاتدم. قولاقلرمده ایصلقلی برسس چینلادی :

— نه او ؟ آوجی باشی ! توفکنه‌می باقیورسك ؟

حیرت ! اینانمادم . هیچ بیلان لاف ایدرمی ؟ بر دها صوردی ، سسنده دودوکلشمش برقهقهه‌ده واردی :

— یعنی توفکك‌یاقینده اولسه ایدی آلوب بنی‌ووراجق‌می ایدك ؟

جبر نفسله جوابمی ککله‌دم .

— خیر کندیمی مدافعه ایده‌جکدم .

— بودالامی‌سك سن! بزی‌ده بودالا یرینه‌قویوبورسك!

توفكك الكده اولسه ايدى صورمادن آتشلردك. بن سزى بيلمزمى يم؟ واز كچ اوتوفكدن . بن انسان دكلم . اكر سكا تجاوز ايتمده اولسه ايدم، اون دقيقه دنبرى بوراده آليق آليق اوطوريبورسك. اوزمان برثانيه لك ايشك وار ايدى .

بوتردوكن حالنه آجيدم ، كولكه دن باقيوردم . نه عارسز كوپك وار؟ بى دشمن ظن ايتدى ده هاولادى. اوكا قيزدم. باغلا زنجيرنى شوماسبتسزك اوزرمه هجوم ايدرسه جانى ياقايه مجبور اولهجغم . ها شويله ! شيمدى كل صو ايچ . حيرتمى ايديبورسك ؟ بوراده صووار . كيمسه بيلمز ، دها دوغروسى بيلبرلر آما كلمزلر . بورانك آدى يلان پيكارى ... دنيانك اك صوئوق ، اك نفيس صويى بودر. كل ايچ قورقه جانم ! مراق ايتمه ، زهرلى دكل . كوپكنده ايچير .

هاشويله! نصل انفسمى؟ ديزلرينه آزيجق درمان كلدى مى؟ ايچيرديكم صوئوق صويه مقابل بكا آزيجق پنيرك وارسه ويرـ چوقدن در سودلى بر شى يمهدم . قويونلردن أمهجكم ، فقط اونلرده قوزولى ، بلكه ايستميه رك ديشلرمدن زهير بولاشير . آصل چوبان چوجوقلرينه آجيرم . آغالرى صوكرا يلانه صوقديردك ديه زوالليجقلرى دوكرلر .

حالا يوزمه حيرتله باقيورسك ؟ حقلى سك ، سوزلريمه ، حسلريمه اينانمازسك، چونكه كوچوكدنبرى سنى بمله قورقوتديلر.

ادبياتده كينه ، نفرينه ، صوئوقلغه ، كيزلى دشمنلغه استعاره اولدم . فقط هپسى حقسز ديدم يا ، بن يلانم . حاشا ثم حاشا! انسان دكلم . ثم قلبم وار . ثم دويغوم وار ، ثم روحم وار .

قرق ايكى سنه دنبرى بووطنك طوپراقلرنى چيكنه يورسك. قاچ دفعه آياغكى يلان ايصيردى ؟ قاچ دفعه ايشتدك كه قويروغنه باصلمايان، دليكنه چوپ صوقولمايان بريلان برانسانى ايصيرمشدر؟ اكر بويله بر وقعه وارسه دوچار اولانك غفلتنه حمل ايت . يورور كن بورتى هوايه قالديرماسين . ايلريلركن بشقه سنك جانى ياقه جق قدر لاقيد اولماسين .

حوا آنا كزى يلان دكل انسان زهرلهدى . دها اولكى كون سكز ميليون آناباباچوجوغنى يلانلرمى سپرلرده ئولديردى؟ بورالره استيلا ايدنلرك آدى نه انكرك ، نه چينغراقلى يلان دكلدى . لوئيد جورجدى ، امپرياليزم ايدى . بزده سزكله برابر بو طوپراقلرده شراپنللر آلتنده جان ويريبوردق. بنده (غازى) قورتاردى ، بنده دشمن كوللهسيله پارچاندير مادى وطوپ تكرى آلتنده ايكيه بچديرمهدى. اوكون ٣١ آغستوس كونى ظفر ميدانلرنى دولاشيركن اوتلر آره سندن صوقولدم ، سزديرمهدن آياقلرنى أوپدم وچيزمه لرينك يوزينه يوزيمى سوردم...

سن شيمدى يلان هيچ آغلارمى ديرسك؟ آغلار ايشته.. بن يوزيمى اوتوزلره سوركن منتله ، شكرانله آغلادم. شيمدى

صورارم سكا ، بنى كوروبجه توقكنه باقان انسان ! شيمدى صورارم سكا : ازمير سوءقصدينى بن‌مى يابدم ؟ !

چالك قايا يوللرنده دينامیت آتيلاجق يرلرى قورقه چكينه كشف ايدرلر كن بن برقاچ دفعه غازى‌نك صاچاغندن وبتاق اوطه‌سنده‌كى خالينك آره‌سندن كچدم . حتى بردفعه‌سنده سحر وقتى ايدى . كچ ياتمشدى . طاتلى طاتلى اويويوردى . عارسز يمورجق سرچه‌لر پنجره‌سنك اوكنده مناسبتسز بر شرقى طوتديرمشلردى ، طاتلى اويقوسندن اويانديرماسينلر ديه‌اونلرى اويله برقورقوتدم كه اويانجه‌يه‌قدر برداها كه‌وزه‌لك ايتمه‌ديلر .

قورتلره ، قوشلره وارنجه‌يه‌قدر طاتلى اويقوسندن بيله اويانديرمغه قيامادقلرى بوآدمه بن‌مى قيارم انسان ! ؟

بيله كه كچه‌جك تك ديشمله بر آنده جانك جهنمه كيده‌بيلير كن سكا بوزكى يلان پيكارندن صوايچردم انسان !

صوكرا آغزمدولوسى بر كفرله :

— يلان كيبى ! يلان طينتلى ! .

ديرسكز . بيقديغكز قادينلرى بزه بكزه‌تيرسكز ، بزدن عدايدرسكز . انسان ! باش طرفكه هيچ بر صفت كچيرمه‌دن خطاب ايدييورم ، انسان !

كوزلرى كوزلريمه ، دوداقلرى نارچيچكى ديلمه ، ديشلرى

ديشلريمه ، صاچلرى كوكسمك رنكنه ، اندامى اندامه‌بكزه‌ين قادينك كناهى نه‌يه بكا اولسون ؟

اكر حقيقةً اوبن‌ايسه‌م‌ويابن‌اوايسه ، نه‌يه بكا كله‌يورسكزده بنه‌اونك قوللرينه آتيليورسكز ؟ بن سزه نفيس پيكار صويى اكرام ايدرم ، اوآچيق قلبكزه طاس طاس زهر دوكر . .

بويله قادينلرك ارككلرى‌ده يوقيدر؟ هم اويله دوشونجه‌لى باقه ! ذهنكدن كچه‌نى آكلايورم . هندستانك ، آفريقانك بوغالرندن ، سزه بردن بره هجوم ايدنلردن بحث ايتمك ايستيورسك . شاشارم عقللكه انسان! بوغالرك يوردينه نه‌دن تجاوز ايدرسكز؟ او سزه ايليشمه‌سه سز اونلرك ده‌ريلرندن بالو اسقارپينى ياپمايه‌جق‌مى‌سكز ؟

هم اونلر هندك ، ويقتوريا نيانزانك چوجوقلريدر . بوغا يلانلرك بريسنه تعرض ايتدكلرينى كوردك‌مى ؟ فقط انسانلر هنده ، چينه ، آفريقايه هجوم ايتمشلردر . هندستانده انسان‌قهريله أولنلر ، يلان قضاسيله يارالانانلرك بش يوز مثلى‌در . فقط نه سويله‌سه‌م بوش . بن سيرلره ارزاق طاشيان قادينلرك قونداقلى چوجوقلرينى قاغنى كولكه‌لرنده كونلرجه محافظه ايتدم . فقط ... كل شورايه باق ! شو فوندا كوكنه باق ! دون سزدن برى اوراده ياتان ياورومك قويروغنى قوپاردى ، شيمدى قيورانوب ياتيور . چوق رجا ايدرم ، حكومت ومحكمه

رئیسلرینه بم طرفدن سویله : فنا انسانلری بزه بکزه‌تن غزته‌جیلرك ، محررلرك، آووقاتلرك دیللرینی قوپارسینلر! بو بزم حقمزدر. بوحقمزدن ناصل واز کچه‌لم که بوتون آوروپایی قانه بوپایان انساندر ونهایتسز حرابه‌لرینه قان آغلایان بزز .

اسکی سرای وادیلرنده‌غازینك آیاغی اوپن یلان وازمیرده تولدیرمك ایسته‌ین انساندر .

هادی شیمدی، اوغورلر اولسون ، کیت آوجی! آراصیرا بورایه اوغرارسه‌ك پیکارمدن بر طاس صو ایچ . اکر بن‌ده بولونورسه‌م بنه قونوشور ، دردله‌شیرز ...

یوسف ضیا

بکلك ۱۹۲۷ سنسنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکنیلن حکایه‌لری

باصقین

[« آق بابا » مجموعه‌سنده چیقمشدر]

قاچ کیشینك قاپنه کیرمشدی چنکی آفت ،
مطلقا برئولومله بیتردی هرضیافت !

تللی پوللی برچوره صاروب اینجه بلنه
ذیللری طاقار طاقاز اوقینالی آلنه

کوزلرینی سوزه‌رك اورته‌ده قیویردیجه ،
کنیش قالچه‌لرینی ایکی یانه قیردیجه

عاشقلری چیلدیرتیر ، نیجه جانلر یاقاردی ،
صیریلان پالالرك اوجندن قان آقاردی !..

نهایت بوقجه‌یی سوردیلر تاقونیه‌یه ،
ژاندارمه‌لرله کیتدی بش کون بش کیجه یایا

بعضی برصو باشنده یورغون دوشر قالیردی ،
دووووب سووولمکدن بروحشی ذوق آلیردی !

سرت ، ناچینلی چیزمه‌لر وجودنده کزدیکجه ،
زورلی برارکك آلی آتلرینی آزدیکجه

اوقشانیلان برکدی کبی ممنون اولوردی ،
بایغین بایغین کولومسر ، طاتلی طاتلی صولوردی !..

قونیه‌یه واریر وارماز آلت اوست اولدی اهالی ،
ایکی کونده ده کیشدی سس‌سز کویلرك حالی ،

باغلرده باغچه‌لرده باشلاندی اکلنجه‌یه ،
کنجلر اقرانلریله کلدی پنجه پنجه‌یه !

نیجه ده‌لیقانلیلر طوپراقلره سریلدی ،
نیجه اوجاقلر سوندی ، نیجه جانلر ویریلدی ،

نیجه یاووقلی قیز ، کوز یاشندن ، حزندن
صاراروب صولییوردی اوقجه‌نك یوزندن !

نهایت فنا حالده برآقشام قیزدی والی ،
دیدی : بوآشفته‌نك کلدی آرتق زوالی !

چاغیرك قاراقوله ، آتك أیی برکوتمك :
آمان .. ایمانه کلدم ، توبه !.. دینجه‌یه‌دمك !

اوكيجه ، ژاندارمه‌لر كتيرديلر آفتى ،
حاضرلانمشدى يامان برصوپا ضيافتى !

باش چاووش اوزرنده تام يدى ده كنك قيردى ،
زوالى ساعتلرجه بوغوق بوغوق حايقيردى !

اوقادار دووديلر كه ، نهايت يورولديلر ،
ايرتسى كون كلنلر اونى بايغين بولديلر ،

آووچلرى ياريلمش ، طابانلرى شيشمشدى ،
يارا بەره ايچنده نەقادار ده كيشمشدى !

اسكى پوسكى بزلره وجودينى صاردىلر ،
صوكرا والى پاشانك يانينه چيقاردىلر !

والى ، اونى كورنجه برآز شويله دوزه‌لدى ،
كافرك سياه ، ايرى كوزلرى نه كوزه‌لدى !

ايلك ثونجه آجى آجى سويله‌نمكه باشلادى ،
كيتدكجه يوموشادى ، كيتدكجه ياواشلادى :

قيز ، ديدى ، يازيق ساكا ، وازكچ آرتق بوايشدن ،
وازكچ بوصوكى كلمز، بواوغورسز كيديشدن !

كنديكى‌ده ، بزى‌ده يورما آرتق ، اوصلو دور ،
كيمسه‌يه قاپو آچمه ، أوكده ياكز اوطور !..

آفت اوكوندن صوكرا هيچ بريره كيتمه‌دى ،
كيجه كوندوز ايديلەن دعوتلره كيتمه‌دى ،

آيلرجه قاپوسنى آچمادى هيچ كيمسه‌يه ،
قانمادى ، اينانمادى بيك دورلو دسيسه‌يه ،

كوچوك قولوبه‌سنده ياپ ياكز ياشييوردى ،
بوتون مملكت خلقى بوحاله شاشييوردى !..

بوبيل قونيه‌نك قيشى حقيقةً مدهشدى ،
بوتون يوللر قاپانمش ، كچيدلر كسيلمشدى ،

اون كوندر بورام بورام ياغوب دوريوردى قار ،
داغلرده اوولويوردى كسكين ، آجى برروزكار ،

هر كس اوجاق باشنده عادتا اوشويوردى ،
قوشلر اوچاركن دونوب يرلره دوشويوردى !..

كيجه . . بر قار طوپنه بكزييور آى افقده ،
كيمسه قاپو ديشارى چيقمازكن بو صوغوقده

قارشى داغدن دورت آتلى دورت ناله ياقلاشييور،
كومه كومه قارلرك اوزرندن آشييور !..

بوكلنلر قونيه‌نك اك يانن چاپقينلرى ،
كسكين يچاقلرينك يوقدر اصلا قينلرى !

ديزكين قاصوب آفتك قاپوسنده دوردىلر ،
قامچيلرك اوجيله پنجره‌يه ووردىلر !

هيچ سس صدا چيقمادى ، لامبا سوندى ايچرده ،
جاملرى قاپامشدى قالين ، سياه برپرده !

چاتيق يوزلى بريسى : قيز، آچ !.. ديه حايقيردى،
بنه‌سس چيقمايجه ووروب قاپويى قيردى !..

آفت ، الده برموم ، صاچلر داغينيق قوشدى ،
« كيرمه‌يكز!» ديينجه كنجلر بوسبوتون جوشدى ،

همان كوكسندن ايتوب ايچرى‌يه دالديلر ،
كيبرتى چاقار چاقماز فقط شاشوب قالديلر :

اوجاغك قارشيسنده يورغانى چكمش باشه
چيرچيپلاق ياتيوردى ياناقده والى پاشا!..

سعاد درويش

مانمك ١٩٢٧ سنه‌سنده انتشار ايدوب
كنديسى طرفندن اك زياده
بكنيلن حكايه‌لرى

أركك عشقی

[« ثروت‌فنون » مجموعه‌سنده چیقمشدر.]

کوزلری بوقدر قورقاق وبوقدر استرحام طولو نظرلرله باقدیغی ایچون بنم نظر دقتمی جلب ایده‌بیلدی . یوقسه بن شیمدیدن صوکرا هیچ برانسانه اهمیت ویرمه‌مکه تمامیله قرار ویرمشدم .

حیاتده ایلك سودا تجربه‌م اولان بو بدبخت ازدواجمدن صوکرا ظن ایتمیوردم که ارکك دینیلن اوملعون مخلوقلره بردفعه دها مرحمتله وعلاقه ایله باقابیله‌یم .

بوشاندیغمدن بری کچن تام درت بچوق‌یی سنه‌نه قدر راحت وسکونتله یاشادم . اطرافمده‌کی انسانلرك هیچ بریله مشغول اولمادن کوکل، حس وحرکتمك حریتندن تمامیله استفاده‌ایتدم.

بو قوجان شهرك همان ، همان دونژوآنی اولان عونی بیله بنم طرفمدن معروض‌قالدیغی فنا معاملەدن طولایی بوتون‌قادینلر

اوزرنده‌کی بویوك نفوذینی غیب ایدرکی اولدی . شهرتەخلل کتیردیکم ایچون کیم‌بیلیر حالا بکا نصل‌ایچین ، ایچین‌قیزغیندر.

فقط بو ... بودرت بچق سنەدن بری پیشمده‌طولاشان، دست ازداجمه طالب اولانلرك هیچ برینه بکزه‌میور . بونده نه عونینك کستاخ وخود پسنداطواری ، نه نظمینك عارسز باقیشلری وار . صلاح‌الدین کبی بر سوری یالانلری سویلیه‌رك انسانی‌قاندیرمق ایسته‌میور.. خایر، بوتون اوته کیلره هیچ... هیچ کیمسه‌یه بکزه‌میور .

بویوك ، یاشلی ، وبوقدار معروف برانسان اولدینی حالده جسارتسز ، اوقادار جسارتسز که ... کوزلرمك ایچنه باقدیغی زمان قولاقلرینه قدار قیزاریور .

اونی بکا ایلك تقدیم ایتدکلری کون هیچ بردقیقه یانمدن آیرملادی . هپ آرقامدن کلیوردی . ظن ایده‌رم کلثومك صالوننده ایدك .. اوکون چوق مسافرلری واردی . وبن هرزمان اولدیغی کبی پك کوزده ایدم . صالونده کوزەل‌قادین وزنکین قادین‌مراقلیسی ارککلرك‌هپسی بنم‌اطرافمه کمافی‌السابق طوپلانمشلردی .

انسان بويوك برثروته مالك اولان طول برقادين اولورسه اوكا ايلك ازدواجنك فنا خاطره‌لرينى سيلمكه ياردیم ايچون برچوق مرحمتليلر بولونور . ايشته بن يىنه اومرحمتلى انسانلرك آره‌سنده ايدم . اوده اوصالونده واونلر كبى پيشمده اولديغى حالده اونلرك هيچ برينه بكزه‌ميوردى .

اويله جسارتسز ، اويله حسابسز واويله متهيج ايدى كه‌اونى بنم اطرافه دوندوره‌ن حسك بردن‌بره قابدن دوغمش قوتلى بر دويغو اولديغى دها او كوندن آكلاشيليوردى . دنياده تعريف ايديله‌ميه‌جك ، فقط كورونمجه حس ايديلن، قطعيت‌ايله اينانيلان اويله شيلر واردركه . . .

بن كه شيمدى‌يه‌قدر هيچ برصاچمه دويغويه‌اهميت‌ويرمه‌دم. فقط بوندن تماميله اميم كه . . . جواد بنى بر چيلغين كبى سويبور .

سومسه شبهه‌سز دها جسارتلى ، دها كستاخ ، دها باشقه دورلو اولور .

حالبوكه كچن آقشام برابر ساعتلرجه اوطوردوغمز حالده كوزلرى يالوارير كن بيله سكوتنى وجديتنى محافظه ايتدى . بنم زنكين بر قادين اولديغمى بيلديكى ايچون بودويغوسنك سؤ تفسيره اوغرايه‌جغنى ظن ايدييور .

حالبوكه كوزلرى . . . ايشته اونلر ايله چوق قونوشيور وآكلاتيوركه ، درت‌بچق سنه‌دن‌برى ايشته حياتمده يالنز .. يالكز اوكا قيزاميورم .

يالكز حدتلنمه‌مك‌ده دكل ، عادتا اوكا قارشى بناكمده خفيف برعلاقه‌بيله‌دويمغه‌باشلادم . قوجه كوزلكلرى آرقه‌سنده ايريله‌شن قورقاق كوز بيكلرينى . . كوز بيكلرينى‌مى ديدم ؟ يا كيلمش اولاجغم ؛ كوزبيكلرى خوشمه كيدييور . . . ديمك ايستيوردم . كنيش اوموزلرى ، اوزون بويى ايله تميز ديشلى وتميز تبسملى ، قالين دوداقلى آغزيله عادتا كوزه‌ل بر أركك .

فقط اونده الكفضله خوشمه كيدن شى‌نه‌قالين دوداقلرينك تميز تبسمى ، نه كنيش اوموزينك‌هيبتى .. خاير اونده الكفضله بكنديكم شى درت بچق سنه‌دن برى بنى هپ تعقيب ايدن اركككلرك‌هيچ برينك كستاخ‌وجرأتلى‌اطوارينه‌مالك‌اولمايىشى‌در . بنمله هپسندن فضله علاقه‌دار اولديغى حالده بو حالنى ساخته نمايشلرله اظهاردن چكينديكمى حس ايتديكم ايچون اونى‌ديكر اركككلر كبى دشمن تلقى ايتميور ، اونى عفو ايدييوردم .

چونكه بن درت بچق سنه‌دن‌برى اركككلرى دائما دشمن

فرض ایتدم . بن درت بچق سنه‌دن بری لاقیدیدن یاپدیغم برقلعه ایچنده کندمی مدافعه ایتدم . حیاتمده برایکنجی دفعه اولارق یاکلش برآدیم آتمق ، حیاتمده برایکنجی دفعه اولارق تهلکه‌یه دوشمك ایسته‌مه‌دم .

حالبوکه جواده‌قارشی کندمی مدافعه‌یه حاجت کوره‌میورم. بکا برتك سوز سویله‌مه‌دیکی حالده اونك صمیمیتندن بر دقیقه بیله شبهه‌ایتمیورم . حتی اویله ظن‌ایدیبیورم که، اوشیمدی برآز دها جسارتلی اولسه‌بیله بنی حدتلندیرمیه‌جك .

❖

ینه کلثومك چاینده بولوشدق. بوکون بنمله هرکونکندن دها فضله قونوشدی . . احبابلغمزی ، دوستلغمزی دها فضله ایلرلتمك ایستیور کبی ایدی . صوکره او ه‌دونرکن بنی کندی اوطوموبیلیله أویمه‌قدر کوتورمکی تکلیف ایتدی. اکرکندمله تمامیله صمیمی اولمق ایسترسه‌م اعتراف ایتمه‌لی‌یم که اونکله برآز باش باشه قالمغی ایستدیکم ایچون بو تکلیفنی قبول ایتدم . . . فقط اوطوموبیلده کوزلرمك‌ایچنه استرحام دولو نظرلرله‌باقارکن سکوت ایتدی . بر قاچ کره بر ـ وزه باشلامق ایستر کبی دوداقلری قیپردادی . فقط صوکره ینه جسارت ایده‌مه‌دن صوصدی. بنده بووضعیتدن صیقیلمادم دیه‌م یالان سویله‌مش

اولاجغم . واقعا اونده بوتون خوشمه کیدن بو جسارتسزلکی اما، نه‌بیله‌یم بن ، کستاخجه اولمایان اوفاق برسوزده دون بك خوشمه کیده‌جکدی .

❖

عجبا بنده‌اونك‌حسیاتنده یاکیلیورمی‌یم؟ بوقدرجسارتسزلك اونك‌یاشنده اولان برآدام ایچون‌حقیقتاً شایان‌حیرت کورولیور. بوکا بر درلو احتمال ویره‌میورم . یا اونك طبیعی باقیشی وطبیعی اطوار وحرکاتی بویله،یاخودده بوآدام بنم‌قارشیمده‌موازنه‌سنی، عقل سلیمنی وسویلیه‌جکی سوزلری شاشیراجق قدر متهیج اولور . بونك برنجی احتمالی امکانسز . چونکه اونك باشقه انسانلرله غایتله طبیعی اوله‌رق کوروشدیکنی ، باشقه انسانلره باشقه دورلو باقدیغنی کندی کوزلرمله کوربیورم . کندینی شاشیراجق ، بویله متهیج اولاجق قدر بنمله علاقه‌دار اولسه ظن ایده‌رم ألته فرصت کچدیکی زمان برآز داها جرأتکار اولوب بکا برشی سویله‌مکه احتیاج حس ایدردی ... او حالده هر ایکیسی‌ده دکلسه بو آدم دلیمی ؟ ایشته بوکا احتمال یوق . چونکه حیاتی وآثاری فوق‌العاده عقللی برآدام اولدیغنی اثبات ایتمیورمی ؟

❖

کچن کیجه برجمعیت خبریه منفعتنه ویریلش بر مسامره یه کیتمك ایچون کیجه یمکندن صوکرا اودن چیقدم. بزم سوقاغك کوشه سنده بر کولکه‌نك دولاشدیغنی کوردم . دقت ایدنجه بونك کیم اولدیغنی طانیدم .. شوفوره سسلندم ، دوردق . او بزی کورونجه قاچمق ایسته‌دی . بن اونی بوحالده یاقالادیغم ایچون ممنون یاغه چاغیردم . امید ایدیوردم که بو شاشقینلقله آغزندن برشی قاچیریر... حالبوکه اوطوموبیلك ایچنه کیردیکی زمان حالندن برشی بللی ایتمه‌مك قرار ویردیکی بللی ایدی . اوراده بچون بولوندیغنی ایضاحه بیله قالقیشمادی . بن‌ده برشی صورمادم . بویله کندینی کوسترمه‌جکنی امید ایتمه‌دن منفعتسزجه یاپیلان بوحرکتدن نه‌اولسه برقادین قانی متحسس اولور.

— سزی نره‌یه برافایم ؟ دیه صوردم .

— ایلك اوکجه سزی کیده‌جککز یره کوتورهم ، بن اوراده اینرم ، دیدی .

— اوطوموبیلم سزی ایستدیککز یره قادار کوتورور ، دیدم. یانه‌صوصدق .. اللهم ... بوسکوت ... بونالاجضمی‌ظن ایدیبوردم ...

اوطوموبیل بنی ایستدیکم یره کوتورونجه‌یه قادار آرتیق

آدیملرمی بویله تعقیب ایتمه‌سی وبکامتمادیاً برشی سویله‌مك ایستر کن جسارت ایده‌مه‌یشی هرحالده اونك بکاقارشی اولان دویغوسنك برعشق اولدیغنه الك اینانمایه‌جق انسانلری بیله‌اقناع ایده‌جك بردلیلدر .

یالکز اونك بو جسارتسزلکی بنی یاواش یاواش صیقمغه وصبرسزلاندیرمغه باشلایور دیمکه‌مجبورم. چونکه بونی اعتراف ایتمه‌مك یالانجیلق اولاجق. اویله کستاخ ، خودبین، خودپسند وعارسز ارککلردن نفرت ایده‌رم .

فقط قارشیسنده‌کی قادینده‌ده اولدقجه قوتلی بر علاقه اویاندیردیغنی حس‌ایدن برارککده‌ده جسارتسزلك پك صیقیجی اولیور . طبقی ایسته‌نیلمه‌ین ، بکه‌نیلمه‌ین بر ارککك جرأتکارلنی کیبی .

کچن کون صلاح‌الدینله بنی برابر کوردی. رنکی صارارمادی، قیزاردی . اوفاجق بر قیصقانجلق علائمی بیله سزدیره‌دی . نه قادار کندینه حاکم بر ارککك ! . . یالکز بکا ، بالخاصه کوزلرمك ایچنه یالواران باقیشلرله دالدی . صانکه بکا « یاپدیغنی بکه‌نیورمیسك ؟ » دیمك ایستر کیبی. اوندن صوکراده جاده‌ده بنی بردقیقه یالکز براقادی. بن دکاندن دکانه کیره‌رکن اونلر صلاح‌الدینله برابر پاکتلرمی طاشیبورلردی .

قونوشمادق. چونکه برمحاوره‌یه کیریشمك ایچون ایتدیکم بوتون غیرتلر بیهوده چیقدی .

اوطوموبیل توقف ایتمدن بر دقیقه أول بردن شیمدی‌یه قادار اونده آلیشمادیغم برجرأتله أللی طوتدی .

و :

— خانم افندی ، دیدی ، سزه بویوك براسترحام وار .

— سویله‌یکز ، دیدم .

— بو آقشام سزه اونی سویله‌مکه کلیبوردم، فقط جسارت بولمق ایچون قاپوکزك اوکنده کیرمه‌دن برآز کزینمك احتیاجنی دویدم . تام اوساعتده سز دیشاری چیقدیکز ... قلبم قوتلی قوتلی چارپیوردی .

— بکامراق ویرییورسکز، دیدم وکوله‌مکه غیرت ایتدم.

— نی یارین صباح قبول ایدرمیسکز ؟

— اون برده کلیکز .

— سزه بویوك براسترحام وار .

— شیمدی سویله‌مزمیسکز ؟

— خایر ! چوق اوزون اولور .

ذاتاً شوفور قاپوبی آچیوردی .

— اوحالده یارینه .

دیه‌رك أللمی اوکا اوزاتدم... پارماقلرمك اوجندن خفیف، خفیف أوپدی .

— بیلسه کز، خانم افندی ، بوشیئی سزه سویلیه‌بیلمك ایچون سزی طانیدیغم کوندن بری سزی هردقیقه تعقیب ایتدم. قارشیمده آیاقده دوریبوردی . بن متبسمانه اونی دیکله‌یوردم.

— فقط بردرلو جسارت ایدوب ده سویلیه‌مدم. برکره سوزیمك سؤتفسیره اوغرایاجغندن، تکلیفمك سزی رنجیده ایده‌جکندن قورقدم . . . حالبوکه حیات خصوصیه‌می بیلمش اولسا کز شبهه‌سز بکا داریلمازدیکز .

— بن سزه داریله‌بیله‌جکمی ظن اینیورم .

دیه‌رك ، اوکا جسارت ویرمك ایسته‌دم .. چونکه نهایت اونك سویلیه‌جکی سوزلری دیکله‌مك و اوکا ایی برجواب ویرمك ایچون ایچمده صوکسز بر آرزو دوییوردم . چونکه درت بچق سنه‌لك عاددن صوکرا قلبم نهایت برعشقه جواب ویرمشدی.

— سزه تشکر ایده‌رم، دیدی، بکا جسارت ویرییورسکز.

— بو قدر مقدمه‌یه نه‌حاجت؟. دیدم. بکا ایسته‌دیککزی همان سویله‌یه‌بیلیرسکز .

— بلکه بنی کولونج بولاجقسکز . . خانم افندی، فقط بن قوللکسیون مراقلیسی برآدام .

— شیمدی بونك مناسبتی نه در ؟

دیه غیر اختیاری میریلداندم .

— فقط مادامکه مقدمه‌سزجه قونوشدیغمی ایستیورسکز، دیدی ، ایشته بن‌ده سزه مقدمه‌سزجه استرحامده بولونه‌جغم . بن قوللکسیون مراقلیسی بر آدام . بنم اسکی ویکی پاره‌لردن یاپیلمش بویوك بر قوللکسیونم وار. بو، بنم‌طبیعتمك الك‌بویوك ضعفی ، الك بویوك قصوریدر . قوللکسیونمی اکمال ایتمکدن ، هیچ بر مصرفدن ، هیچ بر فدا کارلقدن چکینمه‌دم . بنم بو اخلاقدن بنی کیمسه کچیره‌مدی. نه آننه‌م، نه بابام .. نه معشوقه‌لرم اوه‌ت، اعتراف ایده‌رم که معشوقه‌لرم‌بیله بنی مثلا قوللکسیونمده اکسیك اولان بر پارچه‌یی بولمق ایچون یاپاجغم برسیاحتدن‌منع ایده‌مدی. الك سودیکم قادینی براقارق اوزاق مملکتلره کیتدم. و ایشته حتی بو قصورمك وضعفمك یوزندن بو یاشمه قادار أولنمکه جسارت ایده‌مدم . یاشلی بر قادینله أولنسه‌م بکا اویوب بر بیلمه‌م نه پاره‌سی ایچون دیار ، دیار کزه‌مزدی . کنج بر قیزی آلسام هرحالده اسکی پاره‌لری ویرمکدنسه یکی پاره‌لری آلوب خرج ایتمکی سوه‌ن برقوجایی دها أیی آکلاروترجیح ایدر دیه دوشوندم .

— وشیمدی یه‌قدرأولنمکه جسارت ایده‌مدیکز.. حالبوکه..

— حالبوکه بوقدر غیرتمه و فدا کارلغمه رغماً بك زنکین اولان قوللکسیونمی تمامیله اکمال ایتمك ایچون طبیعی بر انسان حیاتندن اوچ درت مثلی اوزون بر حیاته مالك‌اولمقلغم لازم...

خانم صیقیلمغه باشلایوردی :

— مقدمه‌سزقونوشاجقدق ، دیدم .

رنکی صاپصاری‌ایدی. أللری تتره‌یوردی. یاغمه‌یاقلاشدی؛ کوزلری ، استرحام دولو کوزلری کوزلرمك ایچنه باقیوردی . أللرمی طوتدی :

— خانم افندی ، دیه ککله‌دی . بنی مسعود ایتمك‌سزك أللکزده‌در.

— سزی‌ممنون‌ومسعودایتمکی آرزو ایده‌رم، دیه‌میریلداندم. اخلاقنك قصورینی اعتراف ایتدکدن صوکره سویلیه‌جکی ایلك سوز دست ازدواجی طلب اولیاجقمی ایدی ؟ بوغایتله طبیعی ایدی .

— بوکولونج ضعفمی عفو ایده‌بیله‌جکمیسکز ؟

— شبهه‌سز جواد بك ، دیدم ...

— بوفضله برکستاخلق وجرأت اولمازیا !

— خایر ..

ـــ هر حالده سویله‌مك ایستدیکم شیئی آکلایورسکز دکلی ؟

ـــ بیلمم بك آکلایامیورم اما بر آز شبهه ایدیبورم ، دیبه معنیدار کولومسه‌دم . أللرمی اوپدی ..

ـــ تشکر ایده‌رم ، دیدی ، آکلادیکز وسزده راضی اولیورسکز دیمکدر.

بر آزصوصدی ، کوزلرمه باقدی ، صوکرا حیران ، حیران:

ـــ کتیرمیسکز ؟ دیبه کولومسه‌دی .

ـــ نه‌یی ؟

ـــ اونی ... اونلری .

ـــ اونه‌د ؟

دیبه صوردم .

ـــ اوغوپطا مسکوکاتندن پاپیلش قیمتدار کردانلغکزی..

ـــ آکلایامدم ، دیبه حیرتله صوردم .

ـــ کلثومك چاینده سزی کوردیکم زمان بوینکزده اولان کردانلق ، اسکی هند پاره‌لرندن پاپیلمش اولان اوقیمتلی کردانلق .

ـــ !! ...

ـــ عفو ایدرسکز ، فقط اونك ایچون مادی ومعنوی هر برفداکارلغی کوزه آلدم . بر شیئه احتیاجکز اولمادیغنی

بیلیبورم ، فقط بنده موجود اولمایان اوپاره‌لری ألده‌ایده‌بیلمك ایچون اعظمی فدا کارلق ایده‌جکم . تکلیفم سوء تفسیره اوغرامامسین ، احتیاجکز واردر دیبه صاتین آلمق ایسته‌میورم. سزه سویله‌دم ، بوقوللکسیون مراق بنم اك بویوك قصورمدر.

ـــ دیمك بکا سویله‌مك ایسته‌دیککز شی ؟

ـــ أوه‌ت ، بوایدی .. بنی عفو ایدیبور ... وبکا اونلری ویریبورسکز دکلی ؟

کندمه کولمك ایستیورم ، که جرأتسز ، جسارتسزوهیجانلی اولان برارکك علاقه‌سنك عشق اولدیغنه حکم ایده‌بیلدم.

شکوفه نهال

مجلهٔ ۱۹۲۷ سنه‌سنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکه‌نیلن حکایه‌لری

آیریلمایاجق آرقاداشلر

سرمد بك قاریسی خولیایی آرقاداشی نهادله طانیشدیردیغی زمان أوله‌نه‌لی برسنه اولمشدر . نهادله آرقاداشلغی داها مکتب صیرالرنده باشلامشدر . أوله‌ندکدن صوکرادە بربرلرندن آیریلمایاجقلرینی سنه‌لرجه‌أول بربرلرینه وعدایتمشلردر. آیریلدیقلری زمان دسته‌دسته مکتوبلر یازمشلر. مکتوبلرك بوتون موضوعی هپ اوبحثی تشکیل ایدییور : أوله‌نه‌جکلر، حیات آرقاداشلری چوق کوزەل ، مستثنا قادینلر اولاجق ؛ یووالری چوق مسعود اولاجق، بربرلرندن آیریلمایاجقلر، بلکه برأوده اوطوراجقلر..

سرمد بك خولیا ایله طانیشدیغی ، أوله‌ندیکی زمانلر نهاد آنادولونك اوزاق برکوشه‌سنده عسکرلکنك صوك آیلرینی بیتیریوردی. حرب دوام ایتدیکی قادار هپ اورالرده قالمشدر. سرمد اوکا ئەولنه‌یکنی یازدی ، قاریسنی اوزون اوزون تعریف ایتدی ، کوزەللکنی مدح ایتدی ، عسکر آرقاداشی اونك

سعادتنه غبطه ایدییور ، برابر دوشوندکلری سعادته آرقاداشلغك داها چابوق ایریشمه‌سنی عادتا قیصقانیوردی .

سرمدله خولیانك بیك تپه‌لرنده صاحیدن یووا کیبی قورولمش، یشیللکلر ایچنده ئوزەنه‌رك یرلشدیریلمش مینی مینی برئەولری واردر . خولیا ، بوئەوك شن ، ظریف ، کوزەل بر روحی ایدی . نهاد استانبوله کلدی .

عسکرلك سنه‌لرنده استانبولده بولونان آنه‌سنی ده قایب ایتمشدی . باشقا کیمسه‌سی یوقدی . واپوردن چیقدیغی کون سرمداونی دوغروجه أوینه کوتوردی. قاریسله طانیشدیردی. هنوز یورغون ، ضعیف اولان نهاد، برقاچ کون ئەوده استراحته محتاجدی . سرمد اوکا هرصباح : « نهاد ،نهاد ، دییوردی ، ئەو سنك ، یابانجی ده کیلسك ، خولیا ، سنك قارده‌شك ، هیچ صیقیلما ، برلکده اوطورك ، کەزك ، ضعیفسك ، برقاچ کون کندیکی طوپلامالك لازم .»

خولیا ، ئەوله‌ندکاری کوندن بەری قوجاسندن هپ نهادی دیکله‌مشدی . اونك سرمده کوندردیکی بیغینلرله مکتوبلرینی اوقومشدی. یازیلرینی چوق بکەنمشدی . نهادی کورمه‌یی عادتا مراق ایتمشدی .

نهاد آرقاداشنك ئەونده کوردیکی صمیمیتدن چوق ممنوندی. اوزون حرب وسفالت سنه‌لرنده ، دەرینden دەرینه ئوزله‌دیکی

سکون وراحتی بوراده فضله‌سیله بولدی. خولیا اوکا قوجاسنك کوستردیکی صمیمیتك درجه‌سنه کوره اکرام‌ایدییور، عسکردن دونمش بر آرقاداشه لازم کلهن استراحتی ویره‌بیلمك ایچین چالیشییور، اوکا استانبولده‌کی یالکزلغنی حس ایتدیرمه‌مه‌یه اوغراشییور.

نهاد خولیایه اوزون حرب سنه‌لرینك مناقبنی جانلی، قدرتلی عسکر افاده‌سیله آکلاتییور ... خولیانك وطن حکایه‌لرینی، وطن هیجانلرینی چوق سه‌وه‌رك بر روحی واردی ..

بر آقشام باغچه‌ده کزه‌رلرکن خفیف بر یاغمور سرپمکه باشلادی. کوچوك قریه‌نك آلتنه کیردیلر .. نهاد بنه مملکت حکایه‌سنی آکلاتییوردی. قریه‌نك پاپراقلری آلتنده حکایه‌سنه دوام ایتدی، خولیا اونی مراقلی و دالغین دیکله‌یور، کنج عسکرك هیجانی اوکا سرایت ایدییوردی. بردن‌بره بوکوزه‌ل، بوکسك حسلری دویان عسکره ایچندن حرمتله کله‌ن بوبوك بر هیجان دویدی، یرندن فیرلادی. نهادك آللرینی طوتدی، نه‌یوکسك کوروشلریکز وار، نهاد بك، دیدی. نهاد، غروره تبسم ایتدی. چوق طبیعی، بر عسکر باشقا دورلو کوره‌مه‌ز خولیا خانم، دیدی.

آقشام سرمد کلدیکی وقت، خولیا ایچرده مشغولدی. نهاد بووقعه‌یی اوکا آکلاتدی. خولیا خاطمك کنج، کوزه‌ل

بوتون‌مزیتلره مالك برزوجه مالك اولمقدن‌باشقا داها یوکسك دویغولری‌ده‌وار. ثویله علوی بروطنپرورلك روحنه‌مالك، دیدی.

ثوله‌نه‌جکم وقت حیات آرقاداشمی کندی انتخاب ایتمه‌سنی رجا ایده‌جکم، واقعا خولیا خانم قادار قیمتدار بر آرقاداشه تصادف ایده‌جکمی امید ایتمهم، اما ...

صوفراده خولیا نهادك حکایه‌لرندن بحث ایتدی. نهاد بکی هردقیقه مدح ایتدیکك قادارمش سرمد، دیدی. او، یالکز أبی، ذکی، ایچه بر آرقاداش ده کیل، هیچ بریمزك دویغادینی حسلره مالك قیمتدار بر عسکر .. دیکله‌رکن‌همان عسکر اولوب عراق چوللرینه آتیلاجغم کلدی. ثویله یوکسك هیجان دویدم که ..

نهاده دوندی، « نه کوزه‌ل‌ده آکلاتیورسکز نهاد بك، سزده‌یالکز برعسکرهیجانی‌ده کیل، عینی زمانده چوق‌حساس برشاعر روحی، بر خطیب طلاقتی‌واردر. » دیدی.

بوکیجه سرمدك باشی آغرییوردی. یمکدن صوکرا فضله اوطورامادی، سزعسکرحکایه‌لریکزه دوام ایدیکز چوجوقلر، بن‌یاتاجغم، دیدی، اوداسنه چکیلدی.

خولیا نهاده آکلاتیکز نهادبك دیدی، سزی دیکله‌مکدن ثویله‌ذوق آلییورم که.. نهاد، بوکیجه‌چوق کوزه‌ل آکلاتیور، جمله‌لری فاصله‌لرله دالغین دالغین سویله‌یوردی. برآز صوکرا

خولیا خانم‌دیدی، سرمدك‌باشی آغریییوردی بلکه‌زیاده‌لشمش‌در. بردفعه‌باقسه کز. ایسته‌رسه کز، یارین دوام ایده‌رز.

خولیا اودایه کیردی، یاتاغك کوشه‌سنده کوچوك بر الکتریق ضیاسی واردی.

آیاقلرینك اوجنه باصارق یورودی، سرمد ده‌رین براویقو اویویوردی.

یاتاغنه کیره‌رکن باشنی سرمدك‌صاچلرینه دوغرو أکدی. اوزاقدن بر دفعه ئوپمك ایسته‌دی، لاکن بردن بره کوزلرینی آچارق یوزینه دقتلی باقدی، سرمدك بو اویقوسی اوکا چوق غیرطبیعی کوروندی. سرمدحیزلی‌حیزلی‌صولیور، اوموزلری یوقاری دوغرو حرکت ایدییور. قاشلرینی یوقاری آشاغی‌قیملداتییور.. یوزی‌ده‌صاری کبی... قورقونج برحسله برآدیم کری‌چکیلدی، بوتون دقتیله اونی تدقیقه باشلادی، سرمد حالاغیر طبیعی‌اویقو ایچنده.. نه‌اولیور باشی‌چوقی‌آغریییور، برفنالقمی کچیریییور.. ألنی طوتدی، نبضنی آرادی، سسلندی، سرمد، سرمد ... جواب یوق..

قورقوسندن صارصدی، صارصدی، هیچ حرکت‌یوق. خولیا نه‌یاپاجغنی شاشیردی، سرمدك بو ده‌رین اویقوسی اوکا أسرارلی کوروندی. یاناقلرینه برایکی کوچوك طوقات‌ووردی،

کوز قاپاقلرینی اللریله آچدی، سرمدك کوزلری قورقونج بر شکلده برطرفه قاچمشدی.

— سرمد، اویانسه‌كآ، نه‌ك وار؟ دییه هیجانله‌حایقیرمایه باشلادی، سرمد کوزلرینی آرالق ایتدی. قوتسز یاواشجه:

— باغیرما، خولیا .. دیدی..

— نه‌ك وار سرمد، نه اولیورسك؟

— هیچ برشی یوق!

— نه‌یه بویله دورویورسك؟ باشك چوقی آغریییور، برآز برشی آل!.

سرمد ینه أسرارلی و یاواش:

— صوص خولیا! دیدی، نه آلاجغم؟ برشی آلامام آرتیق! ألیمی طوتده یاتمه اوطور.

— سرمد، سنده برشی وار؟

— برشی یوق خولیاجغم.

— نه‌یه ئویله توخاف توخاف سویله‌یورسك؟ خولیانك یاناقلرندن یاشلر سوزوله‌یه باشلادی.

سرمد الیله خولیانك یاناقلرینی سیله‌رك آغلاما خولیا، دیدی، بنده شیمدی آغلایه‌جغم. بنی بوسبوتون متأثرایتمه!

— نیچین متأثر اولیورسك سرمد، نه‌ك وار؟ نه‌یه بکا سویله‌مه‌یورسك؟.

— سویله‌مکدن بر فایدا چیقماز که !

— بلکه چیقار ، بن‌سنك آرقاداشك ده‌کیلمیم ؟ بن‌ده بلکه برشی دوشونه‌بیلیرم .

— چاره‌سی اولمایان برشی خولیاجغم، زمان کچدی، برشی یاپیلاماز ؟

— یارنم ، ده‌لی اولاجغم ، سرمد ، سنك بندن کیزلی ناصل برکدوك اولابیلیر؟ سنك یانکده بن بوقادار هیچ‌میم؟

— بیلمزسك خولیاجغم، ئویله برشی که سکا سویله‌نه‌مز ؟ بر آز صوکرا آکلایاجقسك .. یاریم ساعت صوکرا . . .

و سرمداختلاجلی حرکتلرله صاغه‌صوله دونه‌یه‌باشلادی، یرندن فیرلادی ، تکرار کندیسنی یاتاغه آتدی، باشنی الریله ئورتمه‌رك هیچقیردی. صوکرا، بوسبوتون حرکتسز اوزاندی. قوللری یانه دوشدی .

خولیا فریادله ئوستنه قاپاندی :

— نه‌اولویور سرمد ؟ نه‌وار ، سویله‌سه‌که ؟ .

— خولیا ؟

— سویله سرمد !

— ئولویورم ، انتحار ایتدم .

خولیا آجیقلی برچیغلق قوپاردی .

— نه ، نه‌دییورسك سرمد ، نیچین ؟

بدبین ، بیتکین بر سسله :

— سویله‌یه‌مه‌م خولیا ، سویله‌یه‌مه‌م !

— نه‌زمان‌یاپدك بونی سرمد ؟ وقت کچدیمی برچاره‌بولالم.

— برساعت اولویور . اودایه کلدیکم وقت .

— سرمد ، بر دوقتور کتیرتمالم ، شیمدی تلفون‌ایده‌یم؟

سرمد صیقی صیقی خولیایی بیلکلرندن طوتدی :

— خایر، خولیا ، دیدی. مطلقا ئولمه‌م لازم. اویون‌دییه، قورتولایم دییه‌ده کیل ، ئولمك‌ایچین یاپدم .. برقاچ‌دقیقه‌قالدی. یاتمده اوطور .

خولیا ده‌لی کبی یرندن فیرلادی :

— نه‌یاپیورسك ، سرمد ، سن‌ده‌لیسمیك ؟ نه‌مناسبتله ئوله‌جکسك ، طوروب طورورکن ! . .

و برحمله‌ده‌اوطه‌قپوسنی آچدی، نهادك‌اوداسنه‌دوغرو قوشمایه باشلادی، سرمد آرقاسندن یتیشدی. اونی قوللرندن یاقالایارق اودایه کتیردی. یاتاغه‌فیرلاتدی . قاپی‌یی کلیدله‌دی. سکاچاره‌سی‌یوق، خولیا، دییورم . زمان‌کچدی هیچ برشیئك چاره‌سی‌یوقدر ...

خولیا شیمدی ، متوکل بر سکونتله یاصدیقلرك اوستنده آغلایوردی . سرمدده کندیسنی یورغون یورغون یاتاغه آتدی خولیانك‌یانه‌بویلی‌بونجه‌اوزاندی.. کوزلرینی‌قاپادی، صوصدی . بش‌دقیقه کچدی . خولیاباشنی‌قالدیروب سرمده‌باقدی. او

کوزلری قاپالی، کیتدکجه صولغونلاشیوردی. خولیا، بوسکونتدن استفاده‌ایتمك ایسته‌دی . بو ، بردن برهکلهٔ اسرارلی فلاکت اونی ده‌لی کبی ایتدی . سرمدك ئولومنی کورمه‌یه تحملی یوقدی. قطعی برقرارله پنجره‌یه قوشدی . عصبانلی برقوتله جاملری آچدی . پانجورلری ایته‌رکن آرقاسندن ده‌میر قوتلی ایکی قول اونی یاقلادی، قاناپه‌نك اوزرینه فیرلاتدی. . خولیا اورادہ باینین بر حاله بکله‌دی :

ـــ سرمد بکا آچمایورسك ؟ .

سرمدك بیتکین سسی صوردی :

ـــ ب سه‌ویورمیسك خولیا ؟

ـــ لزومسز شیلر صورما سرمد . الله‌عشقنه باجی‌ده برابر ئولدور ، یاخود براق کیدوب خبر ویره‌یم ، سنی قورتارالم .

ـــ بنی قورتارمق قابل ده کیل ، خولیاجغم .

ـــ نه‌یاپالم ؟ نیچون ئولمك ایسته‌دك ؟ بونی آکلامایورم که. بوقادار مسعود یاشارکن بزی صارصان فلاکتی آکلامایورم.

ـــ نه یاپالم . برشیدر اولدی خولیا . سکده آجیبورم .. چوق متأثرسك ده کیلمی؟ بوقادار صارصیلاجغکی ظن ایتمه‌یوردم!.

صوکرا بنه مدهش قیورانتیلرله قاناپه‌ده ایکی قات اولدی.

خولیا ده‌لی کبی کوزلرینی آچدی :

ـــ ئولویورمیسك سرمد ؟

آجی آجی ایکله‌یه‌رك :

ـــ بیلمه‌م خولیا نه‌اولویورم ، بیلمه‌م !

خولیا هیچقیرا هیچقیرا سرمدك دیزلرینه قاپاندی :

ـــ سرمد ، باجی‌ده ئولدور . بن ناصل یاشارم سنسز . باجی‌ده ئولدور !

سرمدك کوزلری برسه‌ویجله پارلادی . خولیانك آللرینی ئوپه‌رك :

ـــ صاحیمی سویله‌یورسك ، خولیا ، بو فدا کارلغی یاپابیلیرمیسك ؟

ـــ باشقا نه یاپابیلیرم ، سرمد . سندن صوکرا ناصل یاشارم ؛ بن بوعذابه ناصل قاتلانیرم ؟

ـــ پکی خولیا، نه‌فدا کار قادینمشسك . نه‌بویوك قادینمشسك خولیاجغم ؟ اوخ ! هیچ آرتیق ئولدیکمه آحمایاجغم . بودقیقه بکا کیمسه‌نك ایریشه‌میه‌جکی سعادتی ویردك ، خولیا ! آرتیق برشی ایسته‌مه‌م. هیچ برشیده کوزم قالمادی. مستریح ئوله‌جکم..

آلنی خولیانك اوموزلرینه قویدی . سونوك یاری قاپالی کوزلرله حزین حزین باقدی :

ـــ سن یاشا ، خولیاجغم ، دیدی . بلکه برکون کندینه تسلی ویره‌جك برشی بولورسك . سکا آجیورم ، سن یاشا ! خولیا عصیان ایتدی. واللاهی سندن صوکرا بنده انتحار

ایده‌رم. قابل‌ده‌گیل یاشامام ، دیدی . هایدی ، سن‌نه‌ایچدگه بکاده ویر ...

سرمد ، باشی اوکنده ده‌رین ده‌رین دوشوندی ؛ صوکرا ایسته‌مه‌یه‌رك برکناه یاپانلره مخصوص طورلرله آغیر آغیر باشی دوشوك قوللری یاسنده کوچوك اجزا دولابنه دوغرو یورودی. آلده برقدح صو و غیرمنتظم بیاض برقومپریمه ایله دونیدی . کوزلری برده اونی صوایله برابر خولیایه اوزاتدی . خولیا بیاض زهری بریودومده ایچدی . باشنی آرقایه دایادی . اوخ شیمدی راحت ایتدم، دیدی .

سرمد حیرتله اونك یوزینه باقیوردی . متله آلتدن صاچلرندن ئوپدی وصوردی :

— بوئولوم سنی مسعود ایدییورمی خولیا ؟

— ئولومك سعادتی اولاماز سرمد، یالکز سنکله برابر ئولدیکم ایچین مسعودم. یاشایوب‌ده نه‌یاپاجغم . سندن صوکرا.

سرمد قولنی اوزاتدی :

— هایدی شیمدی یاتاغکه یات خولیا !

یان یانه اوزاندیلر . . ایکیسی‌ده یورولمشلردی . اوداده شیمدی برسنه‌لك سعادت‌اوزرینه چوکمش‌ظالم اسرارلی برئولوم هواسی دولاشیوردی ... خولیانك کوزلری حسرتلی حسرتلی اطرافنده دولاشدی . برسنه‌در اونلرله برابر کوله‌ن شن، پنبه

برآی آسکی یرنده بوسعادت حجره‌سنه حالاآسکی تبسملرینی، سلاملرینی کونده‌ریبور. بیلدیزلر اوزاقلاردن فیصقاچ کوزلرینی قیرپیشدیرارق حالابواودانك سعادتی کوزه‌تله‌یورلر... آیتالر، بوکوزدل چیفتی‌یه‌برابر قوجاقلامق ایچین‌حسرتله بکله‌شیورلر. بوئولوم خولیایه دیری دیری مزاره کیرمك کبی کلیوردی . بوقدار هیجانلرله کچن برسنه‌نك نهایتنده اونلره بردن ره :

ئوله‌جکسکز!...دیه‌ن سبب ، قوت نه‌اولابیلیردی، حیاتلرنده الکاوفاق برروز،الکاوفاق ردوشونجه، غائله‌یوقدی. ایشلری منتظمدی .. کندیلرینی هرکس سه‌ویوردی . ئویله مسعوددیلرکه یارم . خولیانك یورغون کوزلری یاواش یاواش قپاندی . کنج ودین کندندن کچدی ...

اودایه حزین برسکوت یابیلدی .

سرمدله خولیا اسرارلی، وقتسز برئولومه صوك تسلرینی ویرییورلردی .

بوددرین ئولوم سکوتی ایچندن ، ئولوم قادار حزین برسس بلیردی :

— خولیا !

— ...

— خولیا !

— ...

سرمد ياتديغى يردن ياواشجه باشنى چويردى . خوليانك كوزلرى قاپالى .. يوزى صاپ صارى ..

داها يوكسك سسلندى :

ــ خوليا اويودكى ؟

خوليا باشيله براشارت ياپدى . دوداقلرى برشى سويله‌مك ايچين قيپرداندى . قاپادى ...

سرمد يرندن فيرلادى . خوليانك ألرينى طوتدى :

ــ خوليا نه‌اولويورسك ؟

اونى قوتله اوموزلرندن صارصدى . كوز قاپاقلرينى آچدى . كوزلرى قورقونج برشكلده برطرفه قايمشدى . قوشدى برباردااق صو كتيردى . يوزينه سرپدى . كوكسنه بر شيشه قولونيا بوشالتدى . بيلكلرينى، شقاقلرينى اوغدى . ياليوارمايه باشلادى :

ــ خوليا جغم ، كندينه كل ! باق بن بورادەيم . سكا شقا ياپدم . آچ كوزلرينى ، نه‌اولدك ؟

خوليانك صاپ صارى يوزى كيتدكجه داهازياده صارارييور . كوكسنده خفيف برنفسدن باشقا برشى ايشيدىله‌يوردى . نبضى قارما قاريشيق آتيوردى .

سرمد ، كليدى آچارق بر دەلى كيبى كنديسنى اوطه‌دن ديشارى‌يه آتدى ، دوغرو نهاده قوشدى . وورمادن قاپيسنى آچارق :

ــ نهاد قوش ، قاريم بابيلدى . ئولويور ، ديدى .

نهاد شاشقين كيبى ياتاقدن فيرلادى . آياغنه آنجاق ترلكلرى كچيره‌رك پيژامه‌سيله خوليانك ياننه قوشدى . برطرفدن نه‌اولدى، نه‌وار ؟ ديه صوريبور . ديكر طرفدن اونى آياتاجق برچوق حركتلر ياپديريبور . نهادك كوستديكى روحلرى قوقلاتيوردى .

برچوق اوغراشيلدقدن صوكرا ، خوليا ، ايچلى بر آغلامه ايله كوزلرينى آچدى .. سرمد أولديمى ديه چيرپينمايه باشلادى .

نهاد بوندن برشى آكلايامامشدى . سرمدك يوزينه باقدى . اونك يوزنده آجى بر تبسم واردى . نهاده ايضاحات ويرمه‌دن خوليانى تأمين ايتمه‌يه باشلادى :

ــ واللاهى شاقا ياپدم ، خوليا ايجديكمز زهر ده كيل ، قاربوناتدى .. ألرينك آراسنده اونى قاتيلاشديردم .. بن‌ده بيليورم مناسبتسزلك اولدى اما ، نه‌ياپايم ؟ بر آز شاقا اولسون ديه، برآزده خوليا بنى ضاحيدن ايستديكم قادار سه‌ويوردى ديه ياپدم .

ألرينى ئوپه‌رك بنى عفو ايت ، خوليا، ديووردى . صوكرا نهاده دونه‌رك اوكامسئله‌يى اولديغى كبى آكلاتدى . خوليا حالا اينانامايور سرمد ، بنى آلداتما ، دوغرو سويله، سنكى‌ده زهر ده كيلميدى ديه ياليواريوردى . .

اوينه يمين ايتدى ، بن ذاتاً برشى ايچمه‌دم ، ديدى سن

اودایه کیردیکك وقت شقا اولسون دییه أویله وضعیت آلدم ، صوکرا ، سنك برآز فضله علاقه‌ك خوشمه کیتدی ، رولی اوزاتدم، مسئله بوقادار . .

نهاد اونك اوموزلرینه ووردی :

— آفرین ، سکا ، قوجا چوجوق ، بو تقینله قادین اولدوره‌بیلیردك ، دیدی . .

اوداسنه دوندیکی وقت ، نهاد ، بوتوخاف اویونده برآز کندی موجودیتنه عائد برشیلر سه‌زدیر کبی اولدی. ایرتهسی کون کوروله‌جك ایشلری واردی ، وداع ایدرکن سرمد آرقاسندن سسله‌نیوردی .

— نهاد کچ قالما ، دون کیجه کوروشه‌مدك ، آقشام اوطورورز ، برپره چیقارز .

آقشام اوزری برآدام سرمدله خولیایه یازیلی برظرف کتیردی، خولیا نهادك یازیسنی طانیدی، ظرفی آچدی ، نهاد، ازمیرده بولونان عموجه‌سندن بوکون برخبرآلدیغنی، کندیسنی اورایه دعوت ایتدیکنی برساعت صوکرا حرکت ایده‌جك اولان واپورله کیتمك ایستدیکنی یازییور ، کندیلرینه وداع ایده‌مه‌دیکی ایچین عفو ایتمه‌لرینی وباووللی ویرمه‌لرینی رجاایدییوردی.

سلامی عزت

بك ۱۹۲۷ سنه‌سنده انتشار ایدوب
کندیسی طرفندن اك زیاده
بکه‌نیلن حکایه‌لری

مرنوش

[« آی بابا » مجموعه‌سندن چیقمشدر]

قولاقلرینی تویلرینك آراسنه صاقلامش ، آیاقلرینی هوایه دیکمش ، بیاض قارنی آچمش اویویوردی . بو « مرنوش » اویله سویملی ، ذکی بر کوپکدی که ...

بو أوه ناصل کیردیکی خاطرلارسك دکلی مرنوش ؟ بك اوغلی جاده‌سنده بویوك بر دکانك اوکنده دوران سفیل قیافتلی بر آدامك جیبنده اوطورووردك . یالکز قولاقلرکله کوزلرك کورونوردی . برکون کوزل بر خانمك کوزینه ایلیشدك . یاقلاشدی . صاحبك همان سنی جیبندن چیقاردی . خانم : « نه کوزل شی ! » دیه حادثا حایقیردی . بو خانمی سسنده بکندك ، همان کوچوجوك قولاقلریکی دیکدك . فقط پازارلق اویمادی مرنوش ! صاحبك چوق پارا ایسته‌یوردی . خانم تردد ایتدی ، سنی اوقشادی : « هله بردوشونه لم ، یارین بو ساعتده تکرار کله‌رم » دیبوب یوروودی .

اوکوزل خانم ، پازارلق اتناسنده آرقه‌سنده کنج و کوزل بربکك دوردیغنی کورمه‌دی .

ایرتسی کونی عینی ساعتده خانم کلدی . بو سفر سن مرنوش ، صاحبك آووجنده ایدك . خانم درحال :

— قرارویردم، آلیورم ، دیدی. فقط آدام باشنی صاللادی:

— مع‌الأسف شیمدی صاتیلدی ، کوچوك خانم ، دیه جواب ویردی . سنی صاتین آلان اوکوزل کنج بکدی مرنوش ! کوچوك خانم ، سنی صاتین آلان کنج بکه اوقادار قیزدی ، اوقادار قیزدی که ..

کنج بك سنی آلدی ، أوینه کوتوردی، أیله سنی یقادی، ایپك تویلریکی طارادی . سن بم بیاض بر پودره پوتونه بکزه‌دك. بوینکه برطاسمه، طاسمه‌نك اوجنه برقیرمزی قوردەلا باغلاندی ، قوردەلایه برمکتوب لف ایدیلدی و کندیکی . . سنی بکه‌نوب آلمق ایسته‌ین خانمك أونده بولدك !

ایشته بو خانمله بو بك سنك سایه‌کده دوست اولدیلر . فی‌الواقع بك سنی هدیه ایتمشدی ، فقط آراده صیراده کلوب سنی کورمك ایچون ، خانمك مساعده‌سنی طلب ایدییوردی . رجامی اسعاف ایدیلدی وبك ... سنی کورمك ، سنی سووب اوقشامق اوزره ، خانمك أوینه کلمکه باشلادی . ایکیسی‌ده سنکله اویناپوردی . برینك قوجاغندن ، اوته کینك دیزلرینه

صیچرایوردك . سنی اویله چوق سویبورلردی که مرنوش ، سنی عینی زمانده ثومك ایسته‌یورلردی . نهایت برکون ، عینی زمانده، سنی ثومك‌اوزره ایکیلدیلر و... بری برلرینی‌ثوپدیلر.

اگر بو کون ، بری برلریله دارغین اولماسه ایدیلر بو خاطره‌لری یاد ایتمزدم . فقط افندیلرك بو کون بری برلریله دارغین مرنوش . دون کیجه قاوغالرینی دویدك . کوچوك اوطه‌ده قاپالی ایدك . سنك حاولامالریکه قولاق بیله آصمادیلر. ارتسی صباح ، بك چیقوب کیتدی . خانم‌ده برینه تلفونه ایتدی. دها دوغروسی بری اوکا تلفونه ایدییوردی. خانمك تلفونده سویله‌دکلرینی دویدك‌یا ؟

ــ فنا زمانده تلفونه ایدییورسك ، دییوردی ، چوق سینیرلی‌یم . . بودلامیسك سن ؟ . . آما دور باقایم ، نه‌دن اولماسون .. سنکله قونوشورسه‌م بلکه برآز آچیلیرم .. پکی، شیمدی کلیورم .

سن بو محاوره‌دن برشی آکلامادك دکلی مرنوش ؟.. بو محاوره‌یه اهمیت بیله ویرمه‌دك . حالبوکه بو سوزلر چوق مهمدی. همان مانطوسنی کیدی، باشنی ثورتدی. سن‌سویندك: « اوح ! نه أعلا !.. سوقاغه کیدییورز ! » دیدك . فی‌الواقع سوقاغه کیتدیکز مرنوش! سوقاقدن‌ده، اوزون زماندن بری، خانمه عاشق اولان بربکك أوینه کیردیکز .

بوبکی‌درحال طانیدك، همان‌باجاقلرینك آراسنده صیچرامغه باشلادك .

آما بیلمم ، بو بکك ، خانمکه یاپمق ایسته‌دیکی فنالغی بیلسه ایدك‌ممنون اولورمی ایدك؟ یوموشاق ، تویلی خالیلرك اوستنده یووارلاندك، کنیش سدیرك اوستنه صیچرادك وبرآز صوکره خانمکك کیره‌جکی اوطه‌یه، قاریولالی براوطه‌یه کیردك. بوتون آپارتمانی دولاشدك مرنوش!

نهایت یورولدك . اوصلو اوصلو اوطوریبورسك. خانمك، بکك‌سویله‌دیکی سوزلری‌دیکله‌یور، بوسوزلره قولاق آصمادینکه أبی ایدییورسك مرنوش ! بوسوزلر کوه‌زه‌لکدن عبارتدی . فقط اویله کوه‌زه‌لکلر واردرکه ، قادینلرك حالت روحیه‌لرینی آلت اوست ایدر . ایشته خانمکك‌ده حالت روحیه‌سی آلت اوست اولویوردی . بوایلیق اوطه ، قالین پرده‌لردن سوزولن نیم‌ایشیق، قولاغنك دیبنده‌میریلدانان سوزلرباشنی دوندیریبور، کوزلرینی قارارتیوردی. ایچنده غریب برأذا وبرذوق واردی. کندیی برارکلك قوللرینه ترك ایدییورمش کبی ، قولتوغنه کومولویوردی . فقط تام بو اثناده ، بردنبره دوغرولدی . بك حیرتله صوردی :

ــ نه اولدیکز ؟

ــ مرنوشه باقییورم . او، بویله‌دونوب دولاشدیغی زمان

تهلكه‌لیدر ... ایشی وار غالبا . . خدمتجیکزه سویله‌سه کزده اونی دیشاری چیقارسه !

— أوده کیمسه یوق . سز کله‌جکسکز دیه خدمتجیی صاودم !

— اوحالده نه‌یاپالم ؟

بك تکرار قونوشمغه باشلادی. فقط سن‌ده دونمکده‌دوام ایدییوردك . بك ، خانمكك آرتق سویله‌دکلرینی دیکله‌مدیکنی کوردی. ایچین‌ایچین‌قیزدی، نهایت‌حدتی‌اظهارایتدی. دیدی که:

— مرتوشی بن برآز سوقاغه چیقارایمی ؟

— لطف ایتمش اولورسکز !

بکله برلکده قاپونك اوکنه کلدك . خانمك یالکز قالدی. برچیره‌ك صوکرا دوندیکز . خانمك صوردی :

— اولدیمی ؟

— خایر . بر چیره‌ك دولاشدق . أما برشی یاپمادی!

بکك حدتی آرتمشدی. اسقارپینلرینی چیقاردی، پیژاماسنی کیدی . قادینلرك یانده بویله صویونمق أیی دکلدر مرتوش. بونی آنجق قوجه‌لر یاپمغه مأذوندر. عاشقلر ککی فنا کورونور. هم أساساً خانمك آرتق سنی کوزندن آییرمایوردی وبکك سوزلرینك شعریتی قاچیوردی. بك برآرالق : « سکا پرستش ایدییورم » دیه سویلندی. تام بواثناده خانمك یرندن فیرلادی : « أیواه !

یاپدی‌یاپه‌جغنی‌ایشته! » « نه‌اولدی ؟ » داها نه‌اولسون‌ایسته‌یوردك، مرتوش ؟ خالینك تام اورته‌سنی برباد ایتمشدك !

سنك حسابکه خانمك اوتاندی. بك کولومسه‌یوردی آما، جانمك فنا حالده صیقیلمش‌اولدیغی‌بللی ایدی. بوجانم‌اوطه‌ده ، سنك‌مناسیتسزلکندن‌صوکرااسراری، کوزه‌للکنی‌غایب‌ایتدی. بك‌ده، اعصابی بوزولدیغی ایچون برآز عجله‌ایتمکه ، عجمیلشمکه وبونك نتیجه‌سی‌قبالاشمغه باشلادی .

برآز صوکرا ، أویکزه عودت ایتدیکز . خانمك ، کیتدیکی کبی معصوم کلیوردی . هم حدتلی ، هم ده ممنوندی .

قاپودن کیرر کیرمز قارشیکزده بککی بولدیکز . سزی بکله‌یوردی . سنی قوجاغنه آلدی ویان کوزله خانمکه باقه‌رق :

— مرتوش، دیدی ، بن تربیه‌سز برآدام . خانمکدن عفودیله‌مکه اوتانیورم ... بنم یرمه سن‌بوایشی‌یاپ مرتوشجغم. اونی سودیکمی وعفو دیله‌دیکمی سویله !

اونلر، جاندن ثوپوشورلر کن سن‌حاولایوردك وبویله‌حاولارکن بلکده بککك تنبیه‌ایتدیکی سوزلری سویله‌مش اولدك. مع‌هذا، اونلرك سعادتلرینی وقایه ایچون ، سن برآز اول ـ بیلمم تعبیر جائزمی ؟ ـ الکدن کلنی ، بویوك ، تویلی خالینك اورته‌سنه یاپمشدك ...

عثمانه جمال

بكك ١٩٢٧ سنسنده انتشار ايدوب
كندیسی طرفندن الك زیاده
بكنیلن مطایه لری

حاجی بابا نره‌یه ؟

[« آقشام » غزته‌سنده‌چیقمشدر.]

— حاجی بابا نره‌یه ، استانبوله‌می ؟

— استانبوله قیزم ، استانبوله !

بوقیصه‌جق ، وچوجوك محاوره ، اولکی یاز ، هر آقشام مینی‌مینی کلعذارله‌چیفتجی‌حسین آغا آراسنده جریان ایدییوردی. حسین آغا، هر آقشام کچ وقت، مالتپه ایله داود پاشا قیشله‌سی آراسنده‌کی تارلاسندن بارکیرله دونوب اُوینه کیدرکن یاری یولده کلعذار اونی قارشیلار ومعصوم طوریله صورارردی :

— حاجی بابا نره‌یه ؟

حسین آغاده اوکا شاقادن جواب ویررردی :

— استانبوله قیزم ، استانبوله !

بو ، حاجی بابا لقبنی ، حسین آغایه ، باشنده‌کی اینجه آبانی وچکمسنده‌کی آز قیر صاقالندن کنایه اولارق کلعذار طاقمشدی. یوقسه اونك نه‌حاجیلغی واردی ، نه‌ده خوجالغی !

کلعذار درت یاشنده اسمر، قارا کوزلو، اورون کیرپیکلی وغایت سویملی، صوکرا سنندن اومولمایاجق‌قادار شن، شاقراق، عینی زمانده چوق تمیز ، تیر انداز بر چوجوقدی . حسین آغا ایسه اللی یاشنی کچمه‌سنه رغماً هنوز بودار دنیاده بر چوجوغه مالك اولمق سعادتنه نائل اولامامش بر زوالللی ایدی .

اونك ایچون هر آقشام‌طوری وطومبول بارکیرینه سمرسز اولارق بینوب تارلاسندن اُوینه دونرکن یاری یولده ، داها اوزاقدن کوچوك کلعذاری کورر کورمز یوره‌کی خوپ ایدر واوکا یاقلاشدقجه کولومسیه‌رك سه‌ویجله جوابه حاضرلانیردی :

— حاجی بابا نره‌یه ، استانبوله‌می ؟

— استانبوله قیزم ، استانبوله !

بعضاً بوسؤال وجوابلر ، ایکیسی آراسنده اوقادار اوزار وتکرر ایدردی‌که ، حاجی بابا بارکیرك اوزرندن اکیلوب کلعذارجغك سیاه، کسیك صاچلرینی، طوپراقله ناصیرلاشمش اللریله اوقشار و :

— کل‌هایدی سنی‌ده برابر کوتوره‌یم بوآقشام، اولمازمی؟ کل‌ده آرتق استانبولده بنم قیزم اول دییه جانو کوکلدن‌اونکله شاقالاشیردی . حتی بعض آقشاملر ، کلعذارك کنج وصولوق یوزلو آننه‌سنك :

— یتر قیزم ، آرتق ، کل یتر ، آداممجغزی راحتسز ایتمه !

دیه واقع اولان اخطارلرینه قارشی، حسین آغا کولومسه‌رك:

ـــ براق خانم قیزم، دیردی، چوجوقجغزی، داریلتما، نه بیلسین او، کورپه یاوروجاق، دوقونما سویله‌سین، او سویله‌دیکه بنم خوشمه کیدییور.

کلعذار او چیتیر پیتیر دیلی، او کولر یوزلی واو معصومانه سؤاللریله حقیقةً، شیمدی‌یه قادار اولاد یوزی کورمه‌مش حسین آغانك چوق خوشنه کیدییور و اونی بر آقشام آلوب باغرینه باصه‌رق اولاد کبی ئوپوب قوقلامق ایچین جان آتییوردی. نهایت بر آقشام بوده اولدی. حسین آغا بارکیرله قاپیلرینك اوکندن کچرکن أوك اوکنده کی چیچکلی باغچه‌دن سوقاغه کندینی دار فیرلاتان کلعذار اوکا اولا:

ـــ حاجی بابا نره‌یه، استانبوله‌می؟

دیه صوروب:

ـــ استانبوله قیزم، استانبوله!.. کل، سنی‌ده کوتوره‌یم برابر، کلیرمیسك؟

جوابنی آلدقدن صوکرا کولومسه‌یوب أل چیرپارق:

ـــ هایدی، دیدی، کوتور، کلیرم!

واوزمان اختیار حسین آغا، طبقی آت اوستنده کیدرکن یردن قیز قاپان چرکس سواریلری کبی، حیوانك اوستندن رکوعه واریر کبی صوله ئه‌کیلدی، کلعذاری ایکی اوموزندن

قاپنجه قوجاغنه آلدی. واو، أوك پنجره‌سندن بوحالی سیرایدن آننه‌سنه چوجوقجه تمنالر ایده‌رك:

ـــ آننه، بن کیدییورم، حاجی بابا بی استانبوله کوتورویور! دیه باغیردی.

شیمدی محله‌نك دیکر چوجوقلری، اونك بوحالنی قیصقانه‌رق پیشندن باقیورلر وهپ بر آغزدن:

ـــ حاجی بابا، بزی‌ده کوتور!

دیه باغیرییورلر، فقط اونلره حاجی بابانك کندیسی دکل، قوجاغنده‌کی کلعذار دونوب جواب ویرییوردی:

ـــ استانبوله کیدییورز، استانبوله! کلك ایسترسه کز سزی‌ده کوتوره‌لم!

* * *

حسین آغانك قاریسی، هر آقشام صوفرا باشنده قوجاسنك، کوچوك کلعذارله اولان محاوره وملاطفه‌لرینی دیکله‌دیکه ایچنی چکیور وبر یاندن «آه نه اولوردی، الله بزه بویله بر اولاد ویرسه ایدی!» دیه حیفلانیرکن، دیکر طرفدن قوجاسنك مدح ایده‌ایده بیتیره‌مدیکی کوچوك کلعذاری کورمك ایچین صبرسزلانیور ایدی. نهایت برصباح صرف کلعذاری کورمك ایچین کون دوغمادن دفتردارین قالقدی، قوجاسیله برابر بربوچوق ساعت اوزاقده‌کی تارلالرینه کیتدی، وآقشام اوستی

ینه قوجاسیله برابر دونوب کلیرکن یاری یولده ، یوکسك بر تپەنك اوزرندەکی چایرلقده کلعذاری کوردی . داها یوز، یوز اللی آدیم ایلریدن قوجاسی کندیسنه کوستردی :

— ایشته کلیور ؛ بم قیزم ، باق یاهو کوردکمی ؟

شوماوی انتاریق، کسیك صاچلی .. باق، بی کوردیدە بوطرفه ناصل قوشویور قالتاق!... نرەده ایسه شیمدی باشلار باغیرمایه ، ایشته باغیرییور :

— حاجی بابا نرەیه ، استانبولەمی ؟

— استانبوله قیزم ، استانبوله !

پنبه خانم ، یانلرینه یاقلاشان کلعذارك صاچلرینی اوقشامق ایچین سکیرتیرکن چوجوق حاجی باباسنه باقارق صوردی :

— حاجی بابا بوکیم ؟

— خانم تیزەك قیزم ! بو آقشام سنی آلوب استانبوله کوتورمك ایچین کلدی . شیمدیدن صوکرا آرتق سنك آننەك بواولاجق ئەمی ؟

چوجوق بوینی بوکوب ملول ، ملول بر حسین آغانك ، برده پنبەخانمك یوزینه باقدقدنصوکرا بردن یوزینی اکشیتدی، وصاغ الئك شهادت پارماغنی کوزینه کوتوروب اوغوشدورارق آهسته ، آهسته أوك یولنی طوتدی .

حسین آغا بارکیرك اوستنده صوردی :

— نەاولدك یاقیزم، نەایچین داریلدك؟ صوکرا بردەاها سنی قوجاغمه آلوب آتە بیندیرم آما !.. کلعذار کریه دونوب آغلامەلی جواب ویردی :

— بیندیرمزسەك بیندیرمه ، نەیاپایم ؟ بم آننەم وار ، ایستەم بونی بن ، بن آننەمی براقام !

پنبه خانم تکرار قیزه صوقولوب صاچندن اوقشامق ایستەدیسەده کلعذار آدیملرینی خیزلاشدیردی وصومورتارق کلوب أوه کیردی .

ایرتسی آقشام اوردن یالکز کچن حسین آغا ، ایکی آیدر شاقالاشمایه آلیشدیغی کوزەل کلعذاری أوینك اوکنده کورەمینجه فنا حالدەمحزون اولدی. چوجوقجغزی، هیچ یوقدن داریلتدیغی ایچون جانی صیقیلدی. حتی او آقشام، أوه کلدیکی وقت قاریسی کندیسنی پك نشئەسز کورونجه :

— نەوار خستەمیسك ؟

دیه صوردی ایسەده :

— یوق برشیئجکم !

جوابنی ویردی . حسین آغا داها ایرتسی آقشام یولده ینه کلعذاری کورەمدی وبو آقشام دون آقشامکندن داها مأیوس اولدی . اوچنجی آقشام ایسه چوجوغك قاپسنك

اوکندن کچرکن باغچه‌ده کی صاقسیلری صولامقده اولان خدمتجی‌یه صوردی :

ـــ نره‌ده بنم چیتلنبیکم ، [او ، کلعذاره بعضاً چیتانبیك دیردی] نره‌ده بنم یاوروم ، اوچ آقشامدر کورونمز اولدی ، یوقسه بکا دارپلدیمی؟

ـــ خسته حاجی باباسی ، خسته .. زوالللی اوچ کوندر آتشلر ایچنده یاتیور .

ـــ نه‌در خسته‌لنی ؟ کچمش اولسون !

ـــ غالبا صوئوق آلمش ، اوچ کوندر یاتیور . لکن دوقتورلر یارین کچر ، برشی قالماز دیورلر .

بوخبرحسین آغانی دهشتلی صارصدی ، آز قالسین ، سمرسز ، چیلاق بارکیرك اوستندن یره یووارلانا جقدی . عجبا ایچری‌یه کیروب بر یوقلاسه‌می دیه دوشوندی . صوکرا ، چوجوغك کنج وطول آناسنك یانه یابانجی برارکدك کیرمه‌سی مناسبت آلوب آلمایاجغنده تردد ایده‌رك محزون ، محزون بارکیرینی سوردی . ایرتسی آقشام ، حسین آغا تارلاسندن ، هرآقشامکی معتادندن داها بر چاریك اول دوندی ، یولده بارکیرینی هرآقشامکندن داها خیزلی سوره‌رك کلعذارك أوینك اوکنه دوغری یوللاندی وداها بش دقیقه‌لق یردن ، چایرده اوبنایان

چوجوقلرك آراسنده کوزلری ، کلعذاری آرامایه باشلادی . فقط او ، بوآقشام یه میداندە یوقدی ؛ دیمك داها سوقاغه چیقاجق قادار ایپله‌شه‌مه‌مشدی . أوك قاپسنه یاقلاشدقجه ایچندن : « آه ، نه‌اولور ، یه‌خدمتجی‌یی فلان بریسنی کورسه‌مده ، چوجوغك حالنی بر صورسه‌م!. » دیپوردی . قاپی‌یه الای آدیم قالا ایسه کوزلرینه باغچه‌نك برکوشه‌سنده قوجه برقازغان ویانی باشنده‌ده ایری برصاج آیاق ایلیشدی ؛ صوکرا دقت ایدنجه أوك یانندەکی بوش عرصه‌یه آتیلمش برقاچ یانیق اودون پارچه‌سی کوردی . أوك قاپسی آردینه قادار آچیق وقاپینك اوکندەکی طاش مردیوه‌نلر صیرصیقلامدی . باغچه‌دەکی چاماشیر تلنده ایسه برچوق قیز چوجوغی البسه‌لری آصیلیدی . حتی کلعذارك اکثر آقشاملر آرقه‌سنه کیدیکی ماوی انتاری‌ده اونلرك آراسنده صاللانیوردی . ایچنده تعریفی کوچ برصیقینتی واذا ایله باغچه پارمقلغنك اوکندن کچرکن ایچریدن آجی برچیغلقدر قوپدی :

ـــ کل حاجی باباسی کل ، کلعذاری آل استانبوله کوتور!

آه ! اونی بوکون کوتوره‌نلر کوتوردیلر . اولادم ، یاوروم ، کل ؛ حاجی باباك کچیور ، کل‌ده « حاجی بابا نره‌یه ؟ » دیه‌صور!

حسین آغانك او آنده بوغازینه برشی طیقانیر کبی اولدی ، صوکرا کوزلرندن صاقلنه دوغری داملایان ایکی داملا یاشی

قولك یه‌نه سیله‌رك كلمذارك باغچه‌ده آصیلی ماوی أنتاریسنه
بر داها باقدقدن صوكرا بار كیرینی سوردی .

بر آز آشاغیده قووالاماجه اوینایان قیز ، اوغلان قاریشیق
عارسزوصیرناشیق محله‌چوجوقلری كندیسنی كورونجه هپ بردن
سسله‌ندیلر :

— حاجی بابا نره‌یه ، استانبوله‌می ؟

واو ، اونلرك هیچ یوزینه بیله باقمادن باغیردی :

— جهنمك دیبنه !...

منیره خنده

خانمك ۱۹۲۷ سنه‌سنده انتشار ایدوب
هیئت محریره‌مز طرفنده اك زیاده
بكه‌نیلن حكایه‌لری

طفیلی صنفنده یاشایانه بر قادینك اعترافلری

[* رسملی آی * مجموعه‌سنده‌انتشار ایتمشدر.]

اسکی بر دوسته :

هر کسله برابر سن‌ده‌بنی تنقیدایدییورمشسك . قوجاسنی، اوچ چوجوغنی براقوب عاشقی ایله‌برابر قاچمش برقادین !... بو سرلوحه‌یی کوردیکم زمان اکر بو وقعه‌نك قهرمانی بن اولماسه‌م ، بو سرلوحه‌نك قهرمانی بن‌ده تنقید ایده‌ردم . فقط سن هر شیئی اوزاقدن کوره‌ن ، ظواهره کوره حکم ویره‌ن خلقدن‌دکلسك ... سن بنی‌هر کسدن‌فضله‌ایچمدن کوره‌بیلیر کن نیچون بواون‌بش سنه‌لك حیاتمده‌بردفعه قلبمه باقمادك ؟ اون‌بش سنه محیطمده چالقانان دیدی قودینك کوکنی کورمك ایسته‌مه‌دك ؟

بن هیچ برقادین ویاارکدك عفو ایده‌میه‌جکی ، هیچ بر محیطك هضم ایده‌میه‌جکی بر حیات یاشادم . فقط بو حیاتك اوستنده قوجامك اسمی‌وپرده‌سی اولدیغی زمان هیکز بودیدی قودی‌یی مجلسلریکزك کیزلی کوشه‌سنده‌یاپدیکز ، هیچ‌بریکز بونی بنم یوزیمه ویاقوجامك یوزینه قارشی سویله‌یه‌جك قدار مردداولمادیکز ، نیچین ؟ .. بن قوجاسنك‌أوینه عاشقی کتیره‌ن، قوجاسنك معلوماتی تحتنده عاشقی ایله یاشایان بر قادینم . قوجام وعاشقمله‌مجلسلریکزه‌کلدیکم‌زمان بنی‌نیچین‌قوغمادیکز ؟. حیاتمك ایچ یوزینی بکا آك یقین اولان سن بیلمه‌دیکك کبی ، یاشادیغم محیطك هیچ بر فردی بیلمه‌زدی . مجلسکزدن چیقدقدن صوکرا هر اوچز حقنده یاپدیغکز دیدی قودینك سسی بکا قادار کلیردی ، وبن بوسزك روحکزده صاقلانان ، فقط دوداقلریکزدن صمیمی بر انفعال ایله طاشمایان اعترازی بیلیر ، ناصل ونیچین سکوت ایتدیککزه شاشاردم .. شیمدی او زمان نیچین سکوت ایتدیککزی ، بو کون نیچین تنقید ایتدیککزی سویلرسه‌م بکا کوجه‌نمه .. او کون‌زوجمك‌اسمنی وپرده‌سنی‌طاشیوردم . زوجم ایش عالمنده هیکزك محتاج‌اولدیغی برآدامدی . اونك شخصی حیاتی آنجق مجلسلریکزك کیزلی کوشه‌لرنده تنقید ایدییور، حتی‌ارکدکلریکز زوجمك‌معلوماتدار اولمادیغنی ایلری سوره‌رك اونی مدافعه ایدییور ، هیکز قادین

ارکك مجتمعاً بنی تنقید ایدییوردیکز . آلداتیلان برزوج البته معذوردی . آلدانان بکار بر کنجی تنقید ایچین کندیکزده هیچ بر صلاحیت بولمیوردیکز ، او حالده بو اوچ کیشینك حیاتنده ذره‌ذره رولی‌اولان کناهك بوتون آغیرلغی بم‌اوموزلرمه چوکیوردی .

بو هیچ بر جمعیتك وذهنیتك عفو ایده‌میه‌جکی کناهکار قادینی سزمادی منفعتلریکزك بوقادینك قوجاسنه باغلی اولماسی حسبیله اوکون هیچ تنقید ایتمه‌دیکز . بو کون قوجاسی ایله چوجوقلرینی بیراقوب قاچدیغی ایچون تنقید ایدییورسکز .. حالبوکه بن اك تمیز ، اك ناموسکارانه وحیاتده یکانه ایی یاپدیغم ایش دیه بونی قبول ایدییوردم . محاکمه‌کی اسکی عقیده و پروژه‌لردن قورتارده ، برثانیه سکا ویرمجکم بو ایضاحاتی دیکله .. حیاتمه باشلامازدن اول ، سکا بو ایضاحاتی نیچون ویرییورم بیلیورمیسك ؟ اوراده ، هر کیجه مجلسلریکزی دولدوران مناقشه وتنقیدلری دوردورمق ایچون دکل ، سزك دوشونجه‌لریکزده‌کی ، ذهنیتکزده‌کی ایکرنج فکرخلیطه‌سنی سزك یوزیکزه چارپمق ایچون ! . .

محیطمك هم زنکین ، هم اك کوزه‌ل قیزی‌ایدم . کندیمی بیلدیکم کوندن اعتباراً کندیمی نشانلی بیلیورم . بنی نه وقت ، ناصل ، نیچین نشانلا مشار بیلمم . . . نشانلیم‌ده‌زنکین برعائله

چوجوغی ایدی . فقط چیرکین ، سوز سویله‌سنی بیلمز ، بر انساندن‌زیاده ، انسان کولکه‌سنه بکزه‌ردی . مکتبمی بیترنجه‌یه قادار بوآدام ، اسمی کچدکجه بنی سیکیرلندیرمن بر آدامدی . مکتبمی بیتیردکدن‌صوکرا بوحیاتمك آرقاداش اولاجق آدامنی داها یاقیندن طانیمق احتیاجی دویدم . اونی طانیدقجه نفرت ایتدم .. محیطمدن کوردیکم قوجاق قوجاق التفات وتقدیرده بلکه بنی برآز مغرور یاپمشدی . کون‌کچدکجه بو آدامك‌حیاتمه اورتاق اولامیه‌جغنی آکلایوردم . بونی بابامه سویله‌دیکم‌زمان بویوك برفلاکته اوغرامش بر آدام کبی النی باشنه اوردی :

— ایواهلراولسون ، دیدی ... ویردیکم‌امکلرك‌مقابله‌سی بومی ایدی ؟ ..

نه‌واردی ، بن‌نه‌یاپمشدم ، نشانلیمی ایسته‌میورم ، دیمك بر کناهمی ایدی ؟ ..

بابام :

— بن سوز ویردم ، ویردیکم سوزی کری آلامام ، دیدی ...

او زمان بن نه دویدم بیلیرمیسك ؟ . . کندیمی بابامك چارشیدن آلدیغی قوشی ناصل قفسه‌قویمش بسله‌مش، بویوتمش ایسه نی‌ده اویله بسله‌یوب بویوتدیکنی وایسته‌دیکی زمان بو قفسی آچوب قوشی اوچورمغه مقتدر اولدیغنی وبن‌نی‌بسله‌دیکی

ایچون تولونجیه قادار بو منتك آلتنده ازیلمکه محکوم اولدیغمی دویدم . بن ، بن دکلدم ... اوکا عائد بر شیدم . اونم نامه ویردیکی سوزی کری آلیرسه ناموسنه حلل کلیردی ، بن حیاتم نامنه ویریلن برسوزی کری آلیرسهم .... آلیرسهم نه دیمك بوکا نه حقم واردی ...

ایشته بونم حقم وبابامك حق دیه ایکی حق قبامدهبرسنه چارپیشدی ، نهایت بنم حقم غالب کلدی . حقمی مدافعهایچون بنمده بر وارلق اولدیغمی قبول ایتدیرمك ایسته‌دم . نشانلیمی برمکتوبله بوشادم ...

اوزمان‌ده هرکس بنم بوحرکتمی تنقیدایتدی . باباسنك رضاسی خلافنه نشانلیسنی بیراقان بوکستاخ کنج قیز کیجه‌لرجه مجلسلرك دیدی قودی زمینی اولدی . باباسی اوندن نفرت ایتدی . هرکس اونی تنقید ایتدی ...

حالبوکه بوکون سن‌ده‌اعتراف ایدرسك که بونم الصریح حقمدی .. باقکز سز انسانلرهحق ناصل‌قطره قطره ، اولچه اولچه ویررسکز .. دون تنقید ایتدیککز حقك ، بوکون حق اولدیغنی هپکز معترفسکز ...

صوکرا أولندم . زوجم زنکین، یعنی مملکتده حتی‌خارج مملکتلرده اسمی کچه‌جك قادار زنکین ایدی . اوکا پاراسی ایچونمی واردم ؟ .. نه یالان سویله‌یم ، أوهت . زنکیندم ،

پارایه احتیاجم یوقدی ، فقط اونك بویوك اسمی ، شرفی ، بالخاصه اونك قاریسی اولمق ، غروریمی چوق اوقشادی .. چوق رومانتیك برقادینمدم ، بالخاصه فرانسز رومانلرینی چوق اوقودیغم ایچون فرانسز صالون حیاتنه چوق مجلوبدم ... بکا بوحیاتی برآدامدن داها ایی کیمسه تأمین‌ایده‌مزدی .

ازدواج حیاتمك ایلك سنه‌لری چوق مسعود کچدی . زوجم بنی چیلدیراسی‌یه سویبیور ، بنی ممنون ایتمك ایچون‌الندن نه‌کلیرسه یاپیوردی . بنده اونی سویبوردم . اوچ چوجوق صاحبی اولدم . هرکلن چوجوق سعادتمزی بر پارچه داها آرتدیردی . فقط برقادین نه‌قادار کوزل اولورسه اولسون ، زنکین بر ارکك ایچون کافی ده‌کلدر . قوجامك یاواش یاواش کیجه‌لرینی دیشارده‌کچیرمك‌ایچون‌وسیله‌لر ایجاد ایتدیکنی کوردم. هرقادین کی‌بنده‌قیصقانجلق صحنه‌لری‌یاپدم. سعادتمك بیقاماماسی ایچون‌بوتون کوزه‌للکمله ، قدینلغمله ، وارلغمله مجادله‌ایتدم . فقط هیچ برشی‌کافی کلمه‌دی. اونك برمترمسله برابر یاشادیغنی، حتی بوقادین ایچون چیلغینجه پارالر صرف ایتدیکنی‌اوکرندم.

بووضعیتده برقادین نه یاپار ؟.. یا بوشانیر ، یا مقابله بالمثل یاپار ویاخود سکوت ایدر ... قوجامی سویبوردم ، بوشانمق ایسته‌میوردم . صوکرا چوجوقلرمده واردی. سکوت ایتمك.. بوده چوق مسکینانه برحرکتدی. مقابله ... ایشته بونك‌ایچین

برسنه نفسمله مجادله ایتدم . قوجام بابدقلرینی بکا قارشی انکار ایدییوردی. فقط بن بوقادینله یاشادیغنی اثبات ایده‌جك برچوق وثیقه‌لره صاحبدم... بووثیقه‌لری بی‌چیلغنجه‌سوه‌ن ، بنم ایچین حیاتی فدایه حاضر برکنج کتیرمشدی و بوکنجی محیطمده طانیدیغم زمان بن‌ده، اوچ چوجوقلی قادین، ایلك دفعه قلبمده برحس دویمشدم . عشق ... هنوز یکرمی بش یاشنده ایدم ، کنجدم ؛ کوزه‌لدم ، بالخاصه عشق یاشامامش بر قادیندم . بوکنجی طانیدقدن صوکرا حیاتمده اکسیك قلان برشی اولدیغنی دویمیوردم . قلبمی عشقه آچدقدن صوکرا داها یاشامدیغم حیاتلر اولدیغنی آکلادم .

بووثیقه‌لرله قوجامی جرم مشهود حالنده یاقالامق ممکندی. صوکرا نه اولاجقدی ؟.. شبهه‌سز آیریلاجقدق ... عاشقم پاراسز برکنجدی .. بکا رومان کتابلرنده اوقودیغمدن داها قوتلی برعشق ویرییوردی ، فقط بنم پك سودیکم لوکس حیاتی ویره‌مزدی . آرابام ، اوتوموبیلم واردی . هرمجلسه کیردیکم زمان هرطرفدن حرمتله قارشیلانیوردم . حیاته دائما تپه‌دن باقمغه آلیشمشدم . انسانلرك آراسنه اینه‌مزدم ، عشقمدن‌ده کچه‌میوردم. ایکی قوتك تحت تأثیرنده‌ایدم. سوییور، سویلیوردم. عشق ، لوکس بنی چکیوردی . آلدانیور ، آلداتیوردم . بن بونلرك هیچ برینی بیقمادن هپسنی بر آرایه طوپلامغه قرار

ویردم . قوجام بنی آلداتیوردی ، بناءً علیه بنم‌ده اونی آلداتمق حقمدی . قوجام آلداتدیغنی بندن کیزله‌یوردی ، کیزله‌مك بنم‌ده حقمدی . قوجامك برمترەسی واردی ، بنم ده بر عاشقم واردی ... کوزه کوز ، دیشه دیش ...

بنم بو منطقمی سزلر قبول ایتمه‌دیکز ... بنم قوجامدن کیزله‌مکه موفق اولدیغم عاشقمی، سزك قیلی قرق یاران دیدی‌قودی کوزیکز بیلمم ناصل بولدی ؟ اوزون کیجه‌لر مجلسلر کزده‌کی ایشینی بنم سوزمله یاقدیکز، عاشقمك سوزی ایله سوندوردیکز.. هپکز قوجامه آجیدیکز . نیچین ؟ ارکك دیبه‌می؟... سن‌ده اومجلسلرده برقادین هم بنمله چوجوقلقدن بری برابر یاشامش، بنم روحمی ، وصفوتمی طانیمش بر قادیندك . اوزمان قوجامه حق اولان شیئی نیچین بکا حق دیبه طانیمادیکز ؟ بر طرفلی ناموس ، برطرفلی صداقتله ، بر عائله یوواسی یاپمغه ویاشامغه آلیشمش دوشونجه‌لریکز هپ بویوواده قادینی انکار ایتدی . انسانلر حق حقسزلق قارشیسنده داها قوتله آرایور وبولیورلر. بنم بولدیغم حق سز بکا ویرمه‌دیکز . کیردیکم مجلسلرده بواغبراریکزك قوقوسنی دویدم ... فقط هیچ ریکز برشی سویله‌مدیکز ....

آرتق قوجامك حیاتمده هیچ برقیمتی قلمامشدی. بزظاهری منفعتلرله بربرینه باغلی ایکی انساندق . بن قوجامك پارا

و شرفنه محتاجدم ، اونك ایچون بوزینه کولیور ، اونی آلداتیور ، اوکا رول اویناییوردم . ایشته حیاتمك اك چیرکین صفحه‌سی . . اوبلکه بنی سوییور ، فقط عینی زمانده باشقه برقادینله یاشایور ، أوینك بوزولمامسی ، چوجوقلرینك سفیل اولمامسی ایچین ، بکا یالانمدن کولیور ، ریاکار تبسملرله بنی اویالایور ، بکا رول اویناییوردی . بو ایکی یالانجی آقتورك اویناديغی قومدیا ویا فاجعه‌دن دها ایکرهنج نه واردر ؟...

عائله‌یی بیچین قومدیا اولمقدن قورتارمق ایسته‌میور ، بو چیرکین شکله کوزیومیورسکز؟ بنم عاشقم اولماسه، بوقومدیانك باشقا برمعناسیمی واردر ؟ قوجام بینه عینی‌حیاتی یاشایان آدام.. بن بیله‌بیله سکوت ایدهن و رول اویناپان ریاکار آقتوراولمقدن قورتولاجقمی ایدم ؟...

کونلرکچدکجه قوجامله آرامزده‌هیچ برر ابطه قالمایوردی... حتی متره‌سندن آیریلمش ، یاواش یاواش حیاتدن ال چکمکه باشلامشدی . قوجام بکا دونیوردی ... عشقی‌متزاید برصورتده آرتیور، عادتا یکی أولندیکمز زماندن دها شدتلی برعشقله بنی سوییوردی . بن بونی عشقی کشف ایتدیکمنه حمل ایتدم . چونکه شفیق ایله اولان مناسبتمی آرتق کیزلهمکه لزوم کورمیوردم . اومعناً بکا یاقلاشدقجه مادةً اوزاقلاشیور ، وبو آرامزده‌کی عظیم یاش فرقنك نتیجه‌سی بارز برشکلده کندینی

کوسترییوردی . او آرتق حیاته دویمش ، حتی‌زماندن اول کندینی ایپرامشدی... آرتق هرکیجه أوده قالیور ، یاعدن آیرلمایوردی . شبهه‌سز اونك عودتی بم شفیقله اولان حیاتمی بوزییور ، بو کیزلی عشقی اوندن صاقلامق بم ایچین داها مشکل اولیوردی .

اکر قوجام بکا اسکیسی کبی دونسه‌یدی . بلکه ایکیمزده بو فنا ماضی‌یی اونودور ، تکرار مسعود اولابیلیردك . فقط آرتق بوکون محتنده برشفقت ، برباباك قیزینه دویدیغی شفقت واردی . حالبوکه عشقی قوتله یاشایان قلبمك حرارتی داها سونمه‌مش ، بالعکس سنه‌لردن بری محروم قالدیغی برمحرومیت بنلکمی داها قوتله صارمشدی .

اوپورسومش قلبی ، کنجلکی ایله برطوتام اوت کبی قورومش برحالده بکا دوندکدن صوکرا روحمی دوشونمکه باشلادی . عادتا اوندن قاچمق ، عشقی داها حر برهوا ایچنده یاشامق ، قانا قانا تنفس ایتمك ایسته‌یوردم . ذاتاً بنی بو کیزلی عشق قادار هیچ برشی مضطرب ایتمه‌دی ... بونك فحشدن نه‌فرقی وار؟... قوجامك کیزلی عشقی بم کیزلی عشقم، عائله‌نك محرومیتی ایچنده کندینه یووا یاپمش فحش دکلده نه در ؟... فقط سزبنمکینه‌فحش دیرکن اوتهکینه برصفت واسم بولورسکز... بن هرانسان کبی عشقك‌حقم اولدیغنی قبول ایدییور ، جمعیتك

ویرمدیکی برشیئی کیزلی آلدیغم ایچین اضطراب دویبوردم ...

برکون بوتون بواندیشه‌لریمی قوجامه اعتراف ایتدم . اونی آلداتدیغمی ، ریاشقاسنی سودیکمی آرتق اونك بکا ریابا کبی کوستردیکی شفقتك بی تطمین ایتمدیکنی سویله‌دم ....

ذاتاً بوآجی ایله بکا قارشی کوچوك باشنی آتاغیده طوتان بو آدام ، قیزاجق ، بی قوغاجق دیه بکله‌یوردم . یاواشجه باشنی ایکدی :

ـــ سندن آیریلامیاجق قادار سنی سویبورم کزیده ، دیدی ... کنجسك ، کوزه‌لسك ، حیاتدن کچ ، بنله یاشا دیمك سکا قارشی چوق بویوك کناه اولور ... سنی حیاتدن منع ایتمکه نه حقم وار ؟... مادامکه بن آرتق سنك ایسته‌دیکنی ویرمکه مقتدر دکلم ، یاسنی بوشامالی ، ویا عشقنه کوز یومالیم.

بن هانکیسنی یاپاجق دیه کوزلرینه باقیوردم . کوزلرنده ایکی کوز یاشنك پارلادیغنی کوردم :

ـــ ایکنجی فدا کارلغی یاپاجغم ، دیدی ...

شیمدی الك بویوك کناهکار کیم ، حکم ایدیکز باقالم... امینم بونی دویدیغکز زمان هپکز جوشاجق ، بر طوفان کبی طاشاجقسکز .... شیمدی بوتون کناهی قوجامك اوموزلرینه یوکلیه‌جککزه امینم... حتی نه‌یالان سویله‌یم ، قوجام بوسوزی سویلدیکی زمان جانتندن بن بیله اورکدم . فقط نه‌بوایکرنج

حیاتی یاشادیغم یوواپی ، نه‌بو کوچوکلکه بویون اکن آدامی بیراقوب کیتمه‌دم . بوأوده قوجام وعاشقم وچوجوقلرمله برابر یاشادم . اوزمان مجلسلریکزه قوجام وعاشقمله برابر کلدم . ایچری کیردیکم زمان هپکز بی‌حرمتله قارشیلاردیکز . نم‌بیله ایکره‌ندیکم ، نفرت ایتدیکم ، صرف پاراسی ولوکس ایچین برابر یاشادیغم بوآدامی انسان دیه بکه‌یوردم ؟.. چونکه هپکز ایش‌عالمنده اوکا محتاجدیکز .. عاشق ایله برابر مجلسکزه کان بوکناهکار قادینی نیچین قوغمادیکز ؟... سزك هضم ایتدیککز بوفاجعه‌یه ، بن ایچین ایچین قیزیبور ، کندمدن‌ده ، قوجامدن‌ده ، سزلردن‌ده ، هرشیدن نفرت ایدیبوردم . چوجوقلرم بویبور ، شفیقك أوده‌کی موقعی آکلامغه چالیشیورلردی ... بر آیری آیری اوچ انسان ، چوجوقلریمك نفرت ایده‌جکی اوچ مخلوقدق ... اونلرك نه‌بی ، نه‌ده بابالرینی طانیمالرینی ایسته‌میوردم . بویرعائله دکل ، زنکین صنفده چشید چشید بوزولمش عائله طاسلاقلرینك الك چیرکینی ایدی ... بن بوچیرکینلکی بیله‌رك نیچین بویوواپی ادامه ایدیبوردم ...

چوق انساندم ... انسانلقدن ، انسانلغك بوتحملسوز آتشندن قورتولامیوردم . صانکه قابم وقادینلغم برآتش اولمش ، بنده فضیلت نامنه نه‌وارسه یاقوب قاوورمشدی . سزك هضم ایتدیککز ، منفعتلریکز ایچین کوز یومدیغکز بوفاجعه‌یه بن

آرتق تحمل ایده‌مدم . بو پیس هوا ایچنده چوجوقلریمك صفوتی بوغامق ایچون عاشقمله برابر قاچدم . . . شیمدی سز بونی تنقید ایدییورسکز... حالبوکه بنم کی حیاتی کناه، وایکره‌بج بر قومدیا حالنده یاشایان برقادین ایچون بوندن تمیز ، بوندن دوغرو برحرکت ناصل اولابیلیردی؟..

قوجامك اسمی وپرده‌سی آلتنده یاشادیغم زمان هیچ بر انسانك هضم ایده‌میه‌جکی فاجعه‌یی ناصل هضم ایتدیکمز ؟ یوزیکزده‌کی ریاکار ، ناموس وفضیلت نقابنی چیقاریکمز . بنی ایچکزه آلدیغکمز کون قوجام انسانلرك الك عادیسی، بن بلکه الك کناهکاری ، وحتی الك کستاخی ایدم ... بوکون عاشق ایله یاشایان برقادینم ... بونده بنی مجلسلریکزه قبول ایتدیره‌ن قوجامك اسمی ، وحکومتك سجلنده‌کی قیدمدی دکلی؟...

قفا کزده‌کی روزه‌لری چیقاریکمز، اوزمان مجلسلر کزده‌کی تنقیدلری یاپار کن قومیدیانك الك بویوك قهرمانی قوجام، وعائله‌نك ایچنده‌کی هرفاجعه‌یی سزه هضم ایتدیرن قوجامك پاراسی واسمی اولدیغنی آ کلارسکز ... بو ایضاحاتی سزه کندیمی مدافعه ایچین دکل، سزك دوشونجه‌لریکزده‌کی، ذهنیتکزده‌کی ایکره‌بج فکر خلیطه‌سنی ، منفعتکزك باغلاندیغی برده هیچ بر عالمك وهیچ بر ذهنیتك قبول ایتمه‌دیکی شیلری ناصل خوش

کوردیککزی کوستزمك ایچین ویردم . بووسیله ایله طفلی صنفك کبار حیاتی ایچنده بنم وسزلرك ناصل یاشادیغکزی، کیمسه دویمادن ، کیزلیجه آرامزده قالمق اوزره سکا اعتراف ایتدم ...